PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

DO PLANU OGÓLNEGO GMINY SKÓRZEC

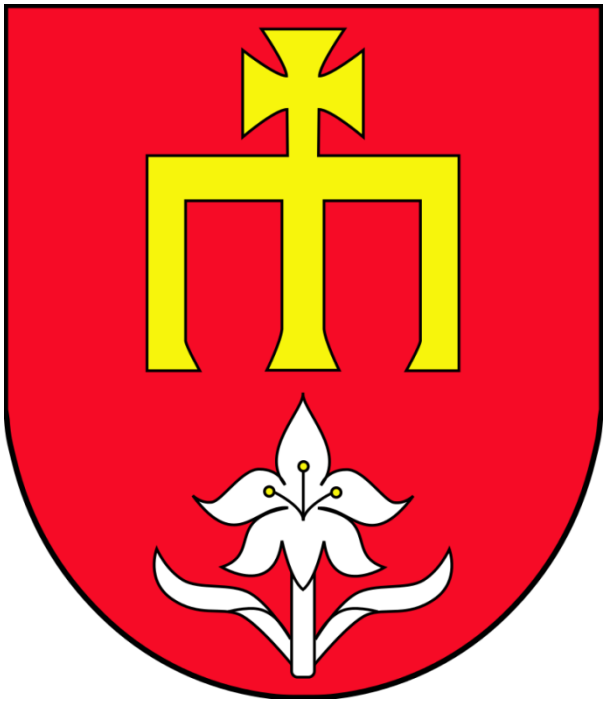

Warszawa, 02.12.2025 r.

BUDPLAN
+48 22 870 42 74
+48 22 870 42 62
ul. Kordeckiego 20
04-327 Warszawa
kontakt@budplan.net
www.budplan.net

Nazwa opracowania:	Prognoza oddziaływania na środowisko do planu ogólnego gminy Skórzec
Zleceniodawca:	Gmina Skórzec
Opracowujący:	Budplan Sp. z o.o. 04-327 Warszawa ul. Kordeckiego 20
Autor prognozy:	mgr inż. Izabela Bielowska Izabela Bielowska

Spis treści

1 Wprowadzenie ... 7

1.1 Podstawa formalno-prawna opracowania ... 7

1.2 Cel, zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie ... 7

2 Zawartość, główne cele projektowanego dokumentu oraz jego powiązania z innymi dokumentami ... 8

2.1 Cele i zawartość dokumentu ... 8

2.2 Powiązania z innymi dokumentami ... 16

3 Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy ... 25

4 Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwość jej przeprowadzania ... 25

5 Transgraniczne oddziaływanie na środowisko ... 25

6 Streszczenie w języku niespecjalistycznym ... 25

7 Charakterystyka środowiska przyrodniczego obszaru objętego sporządzeniem planu ogólnego ... 26

7.1 Charakterystyka i lokalizacja terenu opracowania ... 26

7.2 Położenie geograficzne, rzeźba terenu i geologia ... 27

7.3 Budowa geologiczna, warunki budowlane ... 31

7.4 Surowce mineralne ... 34

7.5 Gleby ... 36

7.6 Użytkowanie gruntów ... 37

7.7 Hydrologia i hydrogeologia ... 39

7.8 Zaopatrzenie w wodę ... 44

7.9 Warunki klimatyczne ... 47

7.10 Szata roślinna ... 47

7.11 Fauna ... 49

7.12 Formy ochrony przyrody ... 49

7.12.1 Obszar Natura 2000 Dolina Kostrzynia ... 50

7.12.2 Siedlecko-Węgrowski Obszar Chronionego Krajobrazu ... 55

7.12.3 Pomniki przyrody ... 56

7.12.4 Rezerwat przyrody Stawy Broszkowskie – otulina ... 57

7.13 Powiązania ekologiczne ... 57

7.14 Zasoby krajobrazowe ... 59

8 Stan zasobów i funkcjonowanie środowiska ... 64

8.1 Stan środowiska ... 64

8.2 Ocena stanu środowiska, jego zagrożeń i możliwości ich ograniczeń ... 69

9 Tendencje zmian środowiska przy braku realizacji ustaleń projektu planu ogólnego ... 69

10 Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu ... 70

10.1 Identyfikacja głównych zagrożeń 70

11 Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia realizowanego dokumentu oraz sposobu w jaki te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu 75

12 Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe, chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmioty obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko 76

12.1 Oddziaływanie na ludzi 76

12.2 Wpływ na zwierzęta i rośliny 79

12.3 Wpływ na ekosystemy i różnorodność biologiczną 81

12.4 Oddziaływanie na wodę 81

12.5 Oddziaływanie na powietrze 82

12.6 Oddziaływanie na powierzchnię ziemi 82

12.7 Oddziaływanie na krajobraz 83

12.8 Odziaływanie na klimat 83

12.9 Odziaływanie na zasoby naturalne 84

12.10 Oddziaływanie na zabytki i dobra materialne 84

12.11 Oddziaływanie na obszary Natura 2000 i inne obszary chronione na mocy ustawy o ochronie przyrody 84

13 Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu 85

13.1 Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na cele i przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru 86

14 Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru 87

15 Załączniki 87

16 Akty prawne uwzględnione w opracowaniu 87

17 Materiały źródłowe 88

18 Oświadczenie autora prognozy 90

1 Wprowadzenie

Przedmiotem niniejszego opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko do planu ogólnego gminy Skórzec, sporządzonego zgodnie z uchwałą Nr LX/482/23 Rady Gminy Skórzec z dnia 27 listopada 2023 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego gminy Skórzec.

1.1 Podstawa formalno-prawna opracowania

Obowiązek sporządzania prognozy oddziaływania na środowisko wynika z art. 46 oraz art. 51 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Niniejsza prognoza w myśl wyżej przywołanego art. 46 stanowi element strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

W ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko organ opracowujący projekt dokumentu:

1. uzgadnia z właściwymi organami zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko;
2. poddaje projekt wraz z prognozą opiniowaniu przez właściwe organy;
3. zapewnia możliwość udziału społeczeństwa w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko;
4. bierze pod uwagę ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko, opinie organów oraz rozpatruje uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa.

Projekt dokumentu, nie może zostać przyjęty (o ile nie zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 34 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody), jeżeli ze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wynika, że może on znacząco negatywnie oddziaływać na obszar Natura 2000.

1.2 Cel, zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie

Celem prognozy jest identyfikacja potencjalnych oddziaływań na środowisko ustaleń projektu planu ogólnego, określenie rozwiązań eliminujących, ograniczających lub kompensujących negatywne oddziaływania na środowisko oraz w miarę potrzeb przedstawienie rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie.

Zakres merytoryczny prognozy jest zgodny z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Prognoza uwzględnia ustalenia Zamawiającego, który uzgodnił zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Warszawie w piśmie z dnia 7 czerwca 2024 r. (znak pisma: WOOŚ-III.411.118.2024.JD) oraz z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Siedlcach w piśmie z dnia 23 kwietnia 2024 r. (znak pisma: ZNS.9022.491.2023).

Prognoza przedstawia wyniki analiz i ocen w formie opisowej. Część kartograficzna została ujęta w tekście w formie schematów, a także na załączniku graficznym do prognozy.

W prognozie ocenia się stan i funkcjonowanie środowiska, odporność na degradację i zdolność do regeneracji wynikające z uwarunkowań określonych w opracowaniu ekofizjograficznym oraz tendencje do zmian przy braku realizacji ustaleń planu ogólnego. Rozpatrywane są także skutki realizacji ustaleń planu ogólnego. Projektowane użytkowanie i zagospodarowanie terenów jest analizowane pod kątem zgodności z uwarunkowaniami określonymi w opracowaniu ekofizjograficznym, z przepisami prawa dotyczącymi ochrony środowiska, skuteczności ochrony bioróżnorodności i właściwych proporcji pomiędzy terenami o różnych formach użytkowania. Ocenia się również określone w planie ogólnym warunki zagospodarowania przestrzennego, wynikające z potrzeb ochrony środowiska, prawidłowości gospodarowania zasobami przyrody oraz ochrony gruntów rolnych i leśnych. Uwzględniane są ponadto zagrożenia dla środowiska i wpływ na zdrowie ludzi, skutki dla istniejących form ochrony przyrody i innych obszarów chronionych i zakres zmian w krajobrazie, oraz możliwość rozwiązań eliminujących lub ograniczających negatywne oddziaływanie na

środowisko. W prognozie zawarte są, jeżeli zachodzi taka potrzeba, również propozycje innych rozwiązań w projekcie planu ogólnego, sprzyjających ochronie środowiska.

Prognoza wykonana jest zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt. 1, 2 i 3 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko:

- zawiera informacje o zawartościach, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami;
- zawiera informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy;
- zawiera propozycje dotyczące przewidywanych metod analiz skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwość jej przeprowadzania;
- zawiera informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko oraz streszczenie w języku niespecjalistycznym;
- określa, analizuje i ocenia istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu;
- określa, analizuje, ocenia stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem na środowisko;
- określa, analizuje i ocenia istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów chronionych;
- określa, analizuje i ocenia istniejące problemy ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym albo krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby, w jakich te cele ochrony środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu;
- określa, analizuje i ocenia przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne na środowisko;
- przedstawia rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu;
- przedstawia rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru.

2 Zawartość, główne cele projektowanego dokumentu oraz jego powiązania z innymi dokumentami

2.1 Cele i zawartość dokumentu

Ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r., poz. 1688) wprowadziła szereg zmian w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1130), która między innymi określiła nowe zasady kształtowania polityki przestrzennej przez jednostki samorządu terytorialnego i wprowadziła plan ogólny jako nowy akt planowania przestrzennego.

Na podstawie art. 65 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 2023 roku studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin zachowują moc do czasu uchwalenia planu ogólnego gminy, jednak nie dłużej niż do końca 2025 roku.

Zgodnie z art. 13i ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 roku przed sporządzeniem projektu planu ogólnego rada gminy podejmuje uchwałę o przystąpieniu do sporządzenia planu ogólnego.

Rada Gminy Skórzec dnia 27 listopada 2023 r. podjęła uchwałę Nr Nr LX/482/23 w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego gminy Skórzec.

W oparciu o uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego gminy wymienione w art. 13b ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, zostało wyznaczonych 12 stref planistycznych, tj.:

1) **SW** – STREFA WIELOFUNKCYJNA Z ZABUDOWĄ MIESZKANIOWĄ WIELORODZINNĄ;

Na terenie gminy Skórzec wyznaczono jedną strefę wielofunkcyjna z zabudową wielorodzinną o powierzchni 0,6871 ha. Została ona wyznaczona w miejscowości Dąbrówka-Ług, w granicach istniejącego terenu zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, na którym obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego przyjęty uchwałą nr XV/67/04 z dnia 20 lutego 2004 r.

Ze względu na położenie tej strefy przy zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej ustalono profil dodatkowy, który nie będzie zaburzał ładu przestrzennego i nawiązywała do dotychczasowego charakteru miejscowości.

Wskazane ustalenia gminnych standardów urbanistycznych nawiązują do otaczającej zabudowy, utrzymują istniejącą wysokość budynku wielorodzinnego zlokalizowanego w tej strefie oraz określają minimalną powierzchnię biologicznie czynną zgodną z rozporządzeniem POG. W związku z powyższym określone gminne standardy urbanistyczne dla tej strefy kontynuują spójną politykę przestrzenną.

2) **SJ** – STREFA WIELOFUNKCYJNA Z ZABUDOWĄ MIESZKANIOWĄ JEDNORODZINNĄ;

Na terenie gminy Skórzec wyznaczono 365 stref wielofunkcyjnych z zabudową jednorodzinną o łącznej powierzchni 606,6576 ha. Strefy te zostały wyznaczone w granicach:

1. terenów istniejącej zabudowy mieszkaniowej, które charakteryzują się podobnymi uwarunkowaniami przestrzennymi, standardami kształtowania zabudowy i zasadami zagospodarowania terenu;
2. terenów przeznaczonych w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną;
3. obszarów uzupełnienia zabudowy.

Wyznaczając przedmiotową strefę w obszarach uzupełniania zabudowy uwzględniano częściowo wnioski złożone w procedurze planistycznej oraz ustalenia obowiązującego dotychczas studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (uchwała Nr XXXVIII/319/22 Rady Gminy Skórzec z dnia 28 stycznia 2022 r.).

Do ww. stref zakwalifikowano także istniejące tereny usług zlokalizowane w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.

Dla tej strefy określono profil dodatkowy zgodny z załącznikiem nr 1 rozporządzenia POG, który umożliwia uzupełnienie przeznaczeń profilu podstawowego, nie generując konfliktów przestrzennych i umożliwia zachowanie zasad ładu przestrzennego.

Nie wyznaczono strefy SJ na obszarach poza: istniejącą zabudową, ustalonymi obszarami zabudowy mieszkaniowej w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz wyznaczonymi obszarami uzupełnienia zabudowy.

Wskazane ustalenia gminnych standardów urbanistycznych są kontynuacją polityki przestrzennej gminy, zapisanej w dotychczasowych dokumentach planistycznych oraz umożliwiają realizację nowej zabudowy z zachowaniem zasad ładu przestrzennego, w nawiązaniu do lokalnego krajobrazu kulturowego i w oparciu o wykształcony układ dróg. Określone gminne standardy urbanistyczne umożliwią m.in. ochronę jakości krajobrazu w tym przeciwdziałanie dysharmonii i fragmentacji krajobrazu z zachowaniem zwartego charakteru zabudowy nawiązującej do istniejących obiektów i otoczenia.

Dla strefy 2SJ wyznaczono minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej zgodnie z zapisami obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego przyjętego uchwałą Nr XLVII/329/18 z dnia 15 listopada 2018 r. Wyznaczenie wskaźnika mniejszego niż

wynikającego z załącznika nr 1 rozporządzenia POG jest możliwe zgodnie z §2 ust. 3 ww. rozporządzenia.

Strefa 365SJ obejmuje zabytkowy dwór w Ozorowie, wchodzący w skład zespołu dworsko-parkowego. Wskazana strefa oraz standardy urbanistyczne pozwolą zachować obecny sposób zagospodarowania terenu.

3) **SZ** – STREFA WIELOFUNKCYJNA Z ZABUDOWĄ ZAGRODOWĄ;

Na terenie gminy Skórzec wyznaczono 319 stref wielofunkcyjnych z zabudową zagrodową o łącznej powierzchni 436,4055 ha . Strefy te zostały wyznaczone w granicach terenów:

1. istniejącej zabudowy zagrodowej, które charakteryzują się podobnymi uwarunkowaniami przestrzennymi, standardami kształtowania zabudowy i zasadami zagospodarowania terenu;
2. przeznaczonych w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę zagrodową;
3. obszarów uzupełnienia zabudowy.

Wyznaczając przedmiotową strefę w obszarach uzupełniania zabudowy uwzględniano częściowo wnioski złożone w procedurze planistycznej oraz ustalenia obowiązującego dotychczas studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (uchwała Nr XXXVIII/319/22 Rady Gminy Skórzec z dnia 28 stycznia 2022 r.). Do ww. strefy zakwalifikowano także tereny usług zlokalizowane w sąsiedztwie zabudowy zagrodowej.

Dla tej strefy określono profil dodatkowy zgodny z załącznikiem nr 1 rozporządzenia POG, który umożliwia uzupełnienie przeznaczeń profilu podstawowego, nie generując konfliktów przestrzennych i umożliwia zachowanie zasad ładu przestrzennego.

Nie wyznaczono strefy SZ na obszarach poza: istniejącą zabudową, obszarami ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz obszarów uzupełnienia zabudowy.

Wskazane ustalenia gminnych standardów urbanistycznych są kontynuacją polityki przestrzennej gminy, zapisanej w dotychczasowych dokumentach planistycznych oraz umożliwiają realizację nowej zabudowy z zachowaniem zasad ładu przestrzennego, w nawiązaniu do lokalnego krajobrazu kulturowego i w oparciu o wykształcony układ dróg. Określone gminne standardy urbanistyczne umożliwią m.in. ochronę jakości krajobrazu w tym przeciwdziałanie dysharmonii i fragmentacji krajobrazu z zachowaniem zwartego charakteru zabudowy nawiązującej do istniejących obiektów i otoczenia.

Dla stref 1SZ – 18SZ wyznaczono minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej zgodnie z zapisami obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego przyjętych uchwałami Nr XLVII/328/18 z dnia 2018-11-15, Nr XLVII/329/18 z dnia 2018-11-15, L/408/23 z dnia 2023-01-23. Wyznaczenie wskaźnika mniejszego niż wynikającego z załącznika nr 1 rozporządzenia POG jest możliwe zgodnie z §2 ust. 3 ww. rozporządzenia.

4) **SU** – STREFA USŁUGOWA;

Na terenie gminy Skórzec wyznaczono 56 stref usługowych o łącznej powierzchni 51,1906 ha.

Strefy usługowe zostały wskazane na obszarach istniejącej zabudowy usługowej oraz na terenach przeznaczonych do rozwoju ww. funkcji w dotychczasowych dokumentach planistycznych, jako kontynuacja polityki przestrzennej gminy umożliwiającej rozwój gminy oraz podnoszenie jakości życia mieszkańców w sferze społecznej i ekonomicznej.

Dla tej strefy określono profil dodatkowy zgodny z załącznikiem nr 1 rozporządzenia POG, który umożliwia uzupełnienie przeznaczeń profilu podstawowego, nie generując konfliktów przestrzennych i umożliwia zachowanie zasad ładu przestrzennego.

Wskazane ustalenia gminnych standardów urbanistycznych są kontynuacją polityki przestrzennej gminy, zapisanej w dotychczasowych dokumentach planistycznych oraz

umożliwiają realizację nowej zabudowy z zachowaniem zasad ładu przestrzennego, w nawiązaniu do lokalnego krajobrazu kulturowego i w oparciu o wykształcony układ dróg. Określone gminne standardy urbanistyczne umożliwią m.in. ochronę jakości krajobrazu w tym przeciwdziałanie dysharmonii i fragmentacji krajobrazu z zachowaniem zwartego charakteru zabudowy nawiązującej do istniejących obiektów i otoczenia.

Dla stref 1SU – 15SU wyznaczono minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej zgodnie z zapisami obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego przyjętych uchwałami Nr XXI/173/97z dnia 1997-12-18, Nr XV/67/04 z dnia 2004-02-20, Nr V/29/15 z dnia 2015-02-23, Nr XLVII/328/18 z dnia 2018-11-15, Nr XLVII/329/18 z dnia 2018-11-15. Wyznaczenie wskaźnika mniejszego niż wynikającego z załącznika nr 1 rozporządzenia POG jest możliwe zgodnie z §2 ust. 3 ww. rozporządzenia.

5) **SP** – STREFA GOSPODARCZA;

Na terenie gminy Skórzec wyznaczono 15 stref gospodarczych o łącznej powierzchni 33,1507 ha. Strefy gospodarcze zostały wskazane na obszarach istniejącej zabudowy produkcyjnej i usługowej oraz na terenach przeznaczonych do rozwoju ww. funkcji w dotychczasowych dokumentach planistycznych, jako kontynuacja polityki przestrzennej gminy umożliwiającej rozwój gminy oraz podnoszenie jakości życia mieszkańców w sferze społecznej i ekonomicznej.

Dla tej strefy określono profil dodatkowy zgodny z załącznikiem nr 1 rozporządzenia POG, który umożliwia uzupełnienie przeznaczeń profilu podstawowego, nie generując konfliktów przestrzennych i umożliwia zachowanie zasad ładu przestrzennego.

Wskazane ustalenia gminnych standardów urbanistycznych są kontynuacją polityki przestrzennej gminy, zapisanej w dotychczasowych dokumentach planistycznych oraz umożliwiają realizację nowej zabudowy z zachowaniem zasad ładu przestrzennego, w nawiązaniu do lokalnego krajobrazu kulturowego i w oparciu o wykształcony układ dróg. Określone gminne standardy urbanistyczne umożliwią m.in. ochronę jakości krajobrazu w tym przeciwdziałanie dysharmonii i fragmentacji krajobrazu z zachowaniem zwartego charakteru zabudowy nawiązującej do istniejących obiektów i otoczenia.

Dla stref 1SP – 4SP wyznaczono minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej zgodnie z zapisami obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego przyjętych uchwałami Nr XV/67/04 z dnia 2004-02-20, Nr XLVII/328/18 z dnia 2018-11-15, Nr LX/480/23 z dnia 2023-11-27.. Wyznaczenie wskaźnika mniejszego niż wynikającego z załącznika nr 1 rozporządzenia POG jest możliwe zgodnie z §2 ust. 3 ww. rozporządzenia.

6) **SR** – STREFA PRODUKCJI ROLNICZEJ;

Na terenie gminy Skórzec wyznaczono 80 stref produkcji rolniczej o łącznej powierzchni 272,9368 ha.

Strefy produkcji rolniczej wskazano na terenach istniejącej produkcji w gospodarstwach rolnych, wyznaczono je zgodnie z ustaleniami obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz uwzględniając wnioski złożone w procedurze planistycznej. Ponadto strefy produkcji rolniczej zostały wyznaczone w sąsiedztwie zabudowy zagrodowej w ramach uzupełnienia istniejących terenów zabudowy oraz w terenach istniejącej zabudowy gospodarczej w gospodarstwach rolnych. Tereny przeznaczone pod strefy produkcji rolniczej mają za zadanie umożliwić rozwój istniejących gospodarstw rolnych i działalności rolniczej. Wyznaczone strefy produkcji rolniczej umożliwią rozwój istniejących i powstanie nowych obiektów służących gospodarce rolnej w tym zakresie. Zasięg stref SR został wyznaczony w sąsiedztwie stref wielofunkcyjnych z zabudową zagrodową w celu zapobiegania fragmentaryzacji zwartych kompleksów rolnych i umożliwienia prowadzenia racjonalnej gospodarki rolnej.

Dla tej strefy określono profil dodatkowy zgodny z załącznikiem nr 1 rozporządzenia POG, który umożliwia uzupełnienie przeznaczeń profilu podstawowego, nie generując konfliktów przestrzennych i umożliwia zachowanie zasad ładu przestrzennego.

Wskazane ustalenia gminnych standardów urbanistycznych są kontynuacją polityki przestrzennej gminy, zapisanej w dotychczasowych dokumentach planistycznych oraz umożliwiają realizację nowej zabudowy z zachowaniem zasad ładu przestrzennego, w nawiązaniu do lokalnego krajobrazu kulturowego i w oparciu o wykształcony układ dróg. Z uwagi na charakter strefy, określono standardy urbanistyczne, które uwzględnią wymogi technologiczne obiektów budowlanych związanych z produkcją rolniczą. Określone gminne standardy urbanistyczne mogą zostać doprecyzowane na etapie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego przy uwzględnieniu istniejących uwarunkowań przestrzennych i przepisów odrębnych i wymogów technologicznych. Gminne standardy urbanistyczne umożliwią m.in. ochronę jakości krajobrazu w tym przeciwdziałanie dysharmonii i fragmentacji krajobrazu z zachowaniem zwartego charakteru zabudowy nawiązującej do istniejących obiektów i otoczenia.

Dla stref 1SR – 3SR wyznaczono minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej zgodnie z zapisami obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego przyjętych uchwałami Nr XLVII/329/18 z dnia 2018-11-15, Nr XXXIV/281/21 z dnia 2021-09-30 i Nr XLVII/329/18 z dnia 2018-11-15. Wyznaczenie wskaźnika mniejszego niż wynikającego z załącznika nr 1 rozporządzenia POG jest możliwe zgodnie z §2 ust. 3 ww. rozporządzenia.

7) **SI** – STREFA INFRASTRUKTURALNA;

Na terenie gminy Skórzec wyznaczono 10 stref infrastrukturalnych o łącznej powierzchni 13,9063 ha. Zostały one wskazane na obszarach istniejących terenów infrastruktury technicznej oraz na terenach przeznaczonych do rozwoju ww. funkcji w dotychczasowych dokumentach planistycznych, jako kontynuacja polityki przestrzennej gminy. Tereny 1SI i 2SI zostały wskazane w granicach istniejących elektrowni fotowoltaicznych.

Ponadto należy zauważyć, iż w strefach oznaczonych symbolami SW, SJ, SZ, SU, SP, SR, SN, SC, SO i SK teren infrastruktury technicznej określony w profilu podstawowym dotyczy wyłącznie terenów telekomunikacji oraz innych terenów infrastruktury technicznej o powierzchni nie większej niż 5000 m2 (zgodnie z załącznikiem nr 1 rozporządzenia POG) i na etapie sporządzenia miejscowego planu będzie można wyznaczyć tereny infrastruktury niezależnie od wyznaczonej w planie ogólnym strefy infrastrukturalnej.

Dla tej strefy określono profil dodatkowy, który umożliwia uzupełnienie przeznaczeń profilu podstawowego, nie generując konfliktów przestrzennych i umożliwia zachowanie zasad ładu przestrzennego.

Wskazane ustalenia gminnych standardów urbanistycznych są kontynuacją polityki przestrzennej gminy, zapisanej w dotychczasowych dokumentach planistycznych oraz umożliwiają realizację zabudowy z zachowaniem zasad ładu przestrzennego.

8) **SN** – STREFA ZIELENI I REKREACJI;

Na terenie gminy Skórzec wyznaczono 10 stref zieleni i rekreacji o powierzchni 17,7291 ha.

Teren 1SN jest istniejącym terenem zieleni urządzonej w rejonie kościoła w m. Skórzec, natomiast teren 2SN obejmuje część zespołu dworsko-parkowego w Ozorowie, a teren 3SN obejmuje swoim zasięgiem park podworski w Grali-Dąbrowiźnie – obiekty te ujęte się w gminnej ewidencji zabytków, obiekty te objęte są ochroną konserwatorską.

Strefy 4SN–6SN są istniejącymi terenami boisk sportowych. Natomiast tereny 7SN-9SN obejmują stawy wraz z otoczeniem, które są własnością gminy. Teren 10SN został wyznaczony zgodnie z wnioskiem, który wpłynął podczas procedury planistycznej.

Dla stref od 4SN do 10SN określono profil dodatkowy zgodny z załącznikiem nr 1 rozporządzenia POG, który umożliwia uzupełnienie przeznaczeń profilu podstawowego, nie generując konfliktów przestrzennych i umożliwia zachowanie zasad ładu przestrzennego. Natomiast dla stref 1SN–3SN określono wyłącznie możliwość realizacji zieleni naturalnej lub lasu, ze względu, iż teren ten objęty jest częściowo ochroną konserwatorską.

Wskazane ustalenia gminnych standardów urbanistycznych są kontynuacją polityki

przestrzennej gminy, zapisanej w dotychczasowych dokumentach planistycznych oraz umożliwiają realizację nowej zabudowy z zachowaniem zasad ładu przestrzennego, w nawiązaniu do lokalnego krajobrazu kulturowego. Zgodnie z art. 13e ust. 2 pkt 3 u.p.z.p. dla strefy zieleni i rekreacji obligatoryjnie określa się wartość minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej. Dla stref 1SN–3SN nie wyznaczono pozostałych gminnych standardów urbanistycznych z uwagi, iż część terenu jest objęta ochroną konserwatorską, gdzie zagospodarowanie terenu odbywa się zgodnie przepisami odrębnymi z zakresu ochrony zabytków.

Strefa 1SN obejmuje obiekt ujęty w rejestrze zabytków, a strefy 2SN–3SN obejmują obiekty ujęte w gminnej ewidencji zabytków – zarówno profil dodatkowych strefy jak i gminne standardy urbanistyczne zostały ustalone tak, aby zapewnić ochronę tych obiektów.

9) **SC** – STREFA CMENTARZY;

Na terenie gminy Skórzec wyznaczono jedną strefę cmentarza o powierzchni 3,6673 ha. Obejmuje ona istniejący cmentarz w miejscowości Skórzec oraz jego poszerzenie, zgodnie z ustaleniami obecnie obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego przyjętego uchwałą nr XV/67/04 z dnia 20 lutego 2004 r.

Dla tej strefy określono profil dodatkowy zgodny z załącznikiem nr 1 rozporządzenia POG, który umożliwia uzupełnienie przeznaczeń profilu podstawowego, nie generując konfliktów przestrzennych i umożliwia zachowanie zasad ładu przestrzennego.

Plan ogólny w strefie SC nie wyznacza strefy grzebalnej, a profile podstawowe i dodatkowe umożliwiają lokalizację szeregu innych funkcji uzupełniających. W planie ogólnym istnieje możliwość wyznaczenia stref dopuszczających zabudowę mieszkaniową przy jednoczesnym spełnieniu warunków przepisów odrębnych z zakresu cmentarzy i chowania zmarłych na etapie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego – określony profil funkcjonalny umożliwia lokalizację m.in. terenów usług lub zieleni.

Wskazane ustalenia gminnych standardów urbanistycznych są kontynuacją polityki przestrzennej gminy, zapisanej w dotychczasowych dokumentach planistycznych oraz umożliwiają realizację nowej zabudowy z zachowaniem zasad ładu przestrzennego.

10) **SG** - STREFA GÓRNICTWA;

Na terenie gminy Skórzec wyznaczono 16 stref górnictwa o łącznej powierzchni 64,8064 ha. Strefą zostały objęte udokumentowane złoża kopalin, tereny górnicze oraz obszary górnicze. Do strefy włączono również działki zgodnie z wnioskami złożonymi w trakcie procedury planistycznej.

Dla strefy 1SG- 2SG określono profil dodatkowy zgodny z załącznikiem nr 1 rozporządzenia POG, który umożliwia uzupełnienie przeznaczeń profilu podstawowego, nie generując konfliktów przestrzennych i umożliwia zachowanie zasad ładu przestrzennego. Ponadto wskazanie takiego profilu dodatkowego wynika z bliskiego położenia terenów wobec istniejącej zabudowy oraz terenów zabudowy wskazanych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego (obr. Teodorów).

Wskazane ustalenia gminnych standardów urbanistycznych dla stref 1SG-2SG są kontynuacją polityki przestrzennej gminy, zapisanej w dotychczasowych dokumentach planistycznych oraz umożliwiają realizację zabudowy z zachowaniem zasad ładu przestrzennego. Zgodnie z art. 13e ust. 2 pkt 3 u.p.z.p. dla strefy górnictwa nie jest obligatoryjne określenie gminnych standardów urbanistycznych. W związku z powyższym dla pozostałych stref planistycznych nie wyznaczono gminnych standardów urbanistycznych z uwagi na charakter strefy, w której standardy urbanistyczne wynikają bezpośrednio z wymogów technicznych i technologicznych. Gminne standardy urbanistyczne mogą zostać określone na etapie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub decyzji o warunkach zabudowy, przy uwzględnieniu istniejących uwarunkowań przestrzennych i przepisów odrębnych.

Nie jest możliwe wprowadzenie do ustaleń planu ogólnego:

1) uwarunkowań zagospodarowania terenu górniczego oraz ograniczeń w jego użytkowaniu, w tym zakazu zabudowy w obszarze górniczym, z dopuszczeniem do realizacji obiektów kubaturowych, urządzeń komunikacyjnych oraz urządzeń pomocniczych bezpośrednio związanych z eksploatacją kopalin;
2) pasów ochronnych dla stref sąsiednich, nie objętych eksploatacją kruszyw;
3) określenia rekultywacji terenu po zakończonej eksploatacji kruszyw;

z uwagi na określony zakres planu ogólnego w u.p.z.p.

Określenie uwarunkowań zagospodarowania ww. stref oraz ograniczeń w ich użytkowaniu, w tym zakaz zabudowy oraz wyznaczenie pasów ochronnych dla stref sąsiednich nastąpi na etapie sporządzenia dla tych stref miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Rekultywacja stref górnictwa po zakończeniu eksploatacji kopaliny powinna odbywać się w oparciu o ustalony kierunek i warunki przeprowadzenia rekultywacji opisane w wydanej dla danego obszaru koncesji.

11) **SO** – STREFA OTWARTA;

Na terenie gminy Skórzec wyznaczono 179 stref otwartych o łącznej powierzchni 10 353,0999 ha.

Strefa otwarta została wyznaczona na terenach o wysokich wartościach przyrodniczych poza obszarami zabudowy. Strefy otwarte pokrywają największą część gminy, obejmują tereny lasów, tereny rolnicze, tereny wód i zieleni naturalnej oraz tereny dróg.

W strefach 1SO – 84SO dopuszczono lokalizację elektrowni słonecznych oraz elektrowni geotermalnych. W pozostałych terenach nie dopuszczono ich lokalizacji. Strefy 85SO – 174SO obejmują obszary gminy znajdujące się w obszarze chronionego krajobrazu, naturze 2000, otulinie rezerwatu przyrody, a także obejmują większe kompleksy leśne i zadrzewienia. Strefy 175SO – 179SO wyznaczono w granicach pasa technologicznego istniejącej linii elektroenergetycznej najwyższego napięcia.

Wskazane ustalenia gminnych standardów urbanistycznych dla stref 1SO-84SO są kontynuacją polityki przestrzennej gminy, zapisanej w dotychczasowych dokumentach planistycznych oraz umożliwiają realizację zabudowy z zachowaniem zasad ładu przestrzennego, w nawiązaniu do lokalnego krajobrazu kulturowego. Dla pozostałych stref nie wyznaczono gminnych standardów urbanistycznych z uwagi, na położenie w formach ochrony przyrody. Ewentualne określenie standardów urbanistycznych nastąpi na etapie sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego bądź decyzji o warunkach zabudowy, które będą uwzględniały istniejące uwarunkowania oraz przepisy odrębne.

12) **SK** – STREFA KOMUNIKACYJNA.

Na terenie gminy Skórzec wyznaczono 8 stref komunikacyjnych o łącznej powierzchni 49,2482 ha.

Strefy 1SK i 2SK zostały wyznaczone w granicach autostrady A2. Strefy 3SK – 8SK obejmują drogę wojewódzką nr 803, zostały one wskazane w granicach ustaleń obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz w granicach działek ewidencyjnych poza obszarami objętymi planami miejscowymi.

Dla strefy komunikacyjnej jako profil dodatkowy dopuszczono wyłącznie, teren zieleni urządzonej, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód co jest zgodne z załącznikiem nr 1 rozporządzenia POG. Określony profil dodatkowy umożliwia uzupełnienie przeznaczeń profilu podstawowego, nie generując konfliktów przestrzennych i umożliwia zachowanie zasad ładu przestrzennego.

Zgodnie z rozporządzeniem POG strefę komunikacyjną można wyznaczyć dla obiektów istniejących oraz planowanych, których lokalizacja jest potwierdzona ustaleniem linii rozgraniczających teren.

Dla tej strefy planistycznej nie określono gminnych standardów urbanistycznych, z uwagi na charakter strefy, w której standardy urbanistyczne wynikają bezpośrednio z wymogów technicznych. Gminne standardy urbanistyczne mogą zostać określone na etapie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub decyzji o warunkach zabudowy – przy uwzględnieniu istniejących uwarunkowań przestrzennych i przepisów odrębnych.

Plan ogólny nie wyznacza na terenie gminy Skórzec strefy handlu wielkopowierzchniowego (SH).

Dla każdej ze stref określono profil funkcjonalny, a dla większości stref także wartość maksymalnej nadziemnej intensywności zabudowy, wartość maksymalnej wysokości zabudowy, maksymalny udział powierzchni zabudowy oraz minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej, co stanowi gminne standardy urbanistyczne (gminny katalog stref planistycznych)[1]. Gminne standardy urbanistyczne stanowią ustalenia w zakresie nieprzekraczalnych parametrów i wskaźników urbanistycznych względem planowanych na terenie gminy inwestycji.

Warunki określone w gminnych standardach urbanistycznych muszą zostać uwzględnione przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz stanowią podstawę prawną decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

Ponadto w projekcie planu ogólnego gminy Skórzec określono obszary uzupełnienia zabudowy.

Rysunek 1. Projekt planu ogólnego gminy Skórzec
źródło: opracowanie własne – projekt planu ogólnego

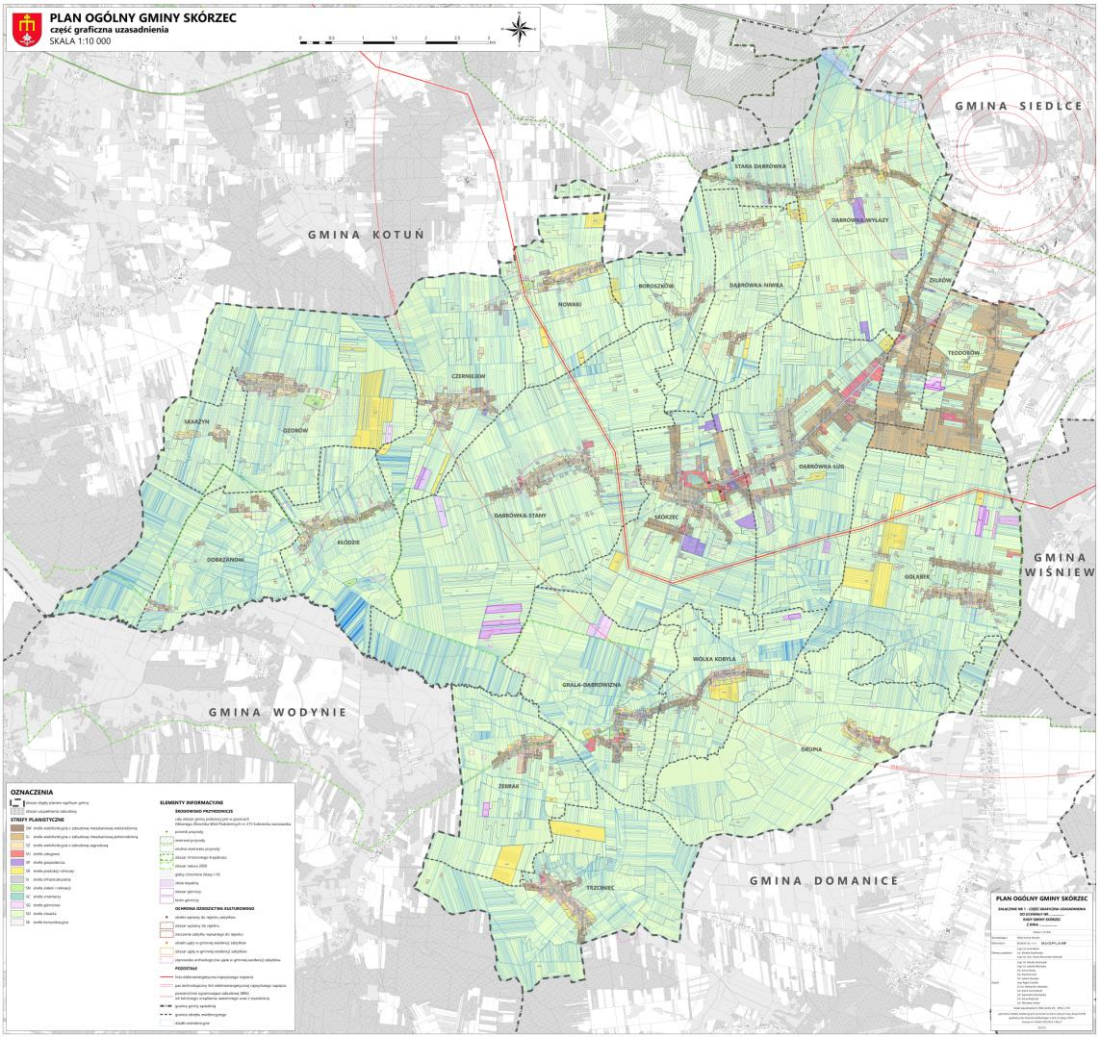

[1] Wyjątek stanowią strefy SG, SO i SK, dla których nie wyznaczono gminnych standardów urbanistycznych

2.2 Powiązania z innymi dokumentami

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego został przyjęty Uchwałą nr 22/18 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 19 grudnia 2018 r. w sprawie planu zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego jest zgodny ze Strategią rozwoju województwa mazowieckiego 2030+.

Plan nie jest aktem prawa miejscowego – jest aktem kierownictwa wewnętrznego wiążącego organy i jednostki organizacyjne samorządu województwa. Nie stanowi bezpośredniej podstawy prawnej decyzji administracyjnych ustalających lokalizację inwestycji. Nie narusza uprawnień gmin w zakresie miejscowego planowania przestrzennego.

Plan stanowi podstawę dla:

- uzgadniania bądź opiniowania projektów studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, planów i programów rewitalizacji oraz miejscowych planów odbudowy,
- opiniowania projektów dokumentów rządowych dotyczących polityki przestrzennej i regionalnej,
- zgłaszania uwag i wniosków do programów rządowych,
- współtworzenia programów operacyjnych i kontraktów terytorialnych,
- konstruowania budżetu województwa w zakresie realizacji programów i zadań wojewódzkich,
- opiniowania w zakresie problemów wspólnych z sąsiednimi województwami.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego, zgodnie z u.p.z.p., w ramach prowadzenia polityki rozwoju wyznaczył obszary funkcjonalne. Gmina Skórzec kwalifikuje się do wiejskich obszarów funkcjonalnych uczestniczących w procesach rozwojowych. Plan ustala dla takich obszarów funkcjonalnych następujące zasady zagospodarowania:

- ochrona terenów otwartych przed rozpraszaniem zabudowy,
- przeciwdziałanie negatywnym skutkom suburbanizacji w aspekcie ochrony środowiska,
- ochrona krajobrazu przed chaosem inwestycyjnym i kształtowanie ładu przestrzennego,
- ochrona gruntów rolnych klas I-III oraz gruntów leśnych przed ich nieuzasadnionym przeznaczaniem na cele nierolnicze i nieleśne,
- wspieranie działalności gospodarczej towarzyszącej produkcji rolnej, a także dążenie do zrównoważonego rozwoju funkcji pozarolniczych.

W zakresie infrastruktury transportowej Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego na obszarze gminy Skórzec wskazuje:

- Transeuropejską Sieć Transportową TEN-T: korytarz Morze Bałtyckie – Morze Północne (sieć bazowa – dogi krajowe – A2 Łódź - Warszawa - Siedlce), autostrada A2 na odcinku Kałuszyn-Siedlce-gr. województwa (w trakcie realizacji)
- przebieg drogi wojewódzkiej nr 803 Siedlce – gr. województwa,
- trasy rowerowe o zasięgu międzynarodowym, ponadregionalnym i regionalnym.

W zakresie systemu dróg wojewódzkich na obszarze gminy Skórzec Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego ustala przebudowę/remont fragmentu drogi wojewódzkiej nr 803.

W zakresie transportu rowerowego Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego na obszarze gminy Skórzec wskazuje elementy sieci szkieletowej tras rowerowych o zasięgu regionalnym, umożliwiające połączenie z trasami ponadregionalnymi i lokalnymi.

W zakresie ochrony środowiska i zasobów przyrody Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego na obszarze gminy Skórzec uwzględnia obszary Europejskiej Sieci Ekologicznej

NATURA 2000, które rozporządzeniem Ministra Środowiska (Dz. U. Nr 25 z 2011 r., poz. 133, z późn. zm.) ustanowiono obszarami specjalnej ochrony ptaków: Dolina Kostrzynia (PLB140009). Ponadto Plan obejmuje Obszar Chronionego Krajobrazu Siedlecko-Węgrowskiego.

W zakresie ochrony krajobrazów kulturowych Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego na obszarze gminy Skórzec wskazuje krajobraz osadnictwa drobnoszlacheckiego z charakterystycznym typem drewnianej zabudowy zagrodowej.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego na terenie gminy Skórzec wskazuje do realizacji następujące inwestycje celu publicznego:

- przebudowa drogi woj. nr 803 na odc. od km 13+124 do km 20+826 Skórzec - Ruda Wolińska – poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego,
- budowa, rozbudowa lub modernizacja obiektów Instytucji Kultury, dla których Samorząd Województwa Mazowieckiego jest organizatorem – poprawa infrastruktury instytucji kultury,
- budowa, rozbudowa, przebudowa lub modernizacja obiektów wykorzystywanych przez podmioty lecznicze, dla których Samorząd Województwa Mazowieckiego jest podmiotem tworzącym – poprawa jakości udzielanych świadczeń medycznych,
- budowa, rozbudowa lub modernizacja obiektów jednostek oświatowych, dla których Samorząd Województwa Mazowieckiego jest organem prowadzącym – poprawa infrastruktury technicznej jednostek oświatowych,
- inwestycje w zakresie sieci kanalizacyjnych, w tym budowa i modernizacja.

Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe na potrzeby planu ogólnego Gminy Skórzec, Budplan Sp. z o.o. 2024

Opracowanie przedstawia strukturę środowiska przyrodniczego z zaznaczeniem jego podstawowych komponentów i zachodzących między nimi związków. Rozpoznanie i charakterystyka stanu oraz funkcjonowania środowiska przyrodniczego dały podstawę do zdiagnozowania i określenia predyspozycji przyrodniczych, do kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej, ze szczególnym uwzględnieniem terenów, które powinny pełnić przede wszystkim funkcje przyrodnicze oraz oceną przydatności środowiska pod różne sposoby użytkowania i formy zagospodarowania terenu.

<u>Ekofizjograficzne uwarunkowania dla zagospodarowania przestrzennego:</u>

I. Obszary pełniące funkcje przyrodnicze

Do obszarów o szczególnym znaczeniu dla prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego zalicza się:

- **obszary stanowiące o strukturze przyrodniczej**, tj.: krajowy korytarz ekologiczny *Lasy Łukowskie* (KPnC-3B), stanowiący część jednego z głównych korytarzy ekologicznych o znaczeniu międzynarodowym – Korytarza Północno-Centralnego (KPnC);
- **dolina Kostrzynia oraz doliny jej dopływów** wraz z obudową biologiczną w postaci łąk i zadrzewień;
- **lasy ochronne**, w tym lasy wodochronne;
- **obszary o szczególnych walorach przyrodniczych** objęte ochroną na mocy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Są to obszary o różnym reżimie ochronności, podlegające przepisom odrębnym:
    - dla **obszaru Natura 2000 Dolina Kostrzynia** obowiązuje zakaz podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony, w tym w szczególności pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt oraz wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, a ponadto pogorszyć integralności obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami, a ponadto obszar ten objęty jest planem zadań ochronnych przyjętym Zarządzeniem nr 17 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 31 marca 2014r.

w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Kostrzynia PLB140009 (Dz. U. Woj. Maz. z 2014r. Poz. 3830), zmienionym Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 29 października 2014r. (Dz. U. Woj. Maz. z 2014r. Poz. 9969).

- w granicach **Siedlecko-Węgrowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu** obowiązują zakazy zgodnie z Uchwałą nr 137/18 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 18 września 2018 r. w sprawie Siedlecko-Węgrowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Maz. z 2018 r. poz. 9054));
- dla **pomników przyrody** obowiązują zakazy zgodnie z art. 45 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz Rozporządzeniem Nr 10 Wojewody Mazowieckiego z dnia 2 marca 2009r. w sprawie pomników przyrody położonych na terenie powiatu siedleckiego (Dz. U. Woj. Maz. z 2009 r. Nr 36, poz. 864);
- dla **rezerwatu przyrody „Stawy Broszkowskie”**, którego fragment otuliny znajduje się w granicach gminy Skórzec obowiązuje plan ochrony przyjęty Rozporządzeniem Nr 29 Wojewody Mazowieckiego z dnia 17 lipca 2008 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody "Stawy Broszkowskie" (Dz. Urz. Woj. Maz. z 2008 r. Nr 123, poz. 4336);

- **zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne** uzupełniające funkcje ochronne lasów (ochrona przed erozją, spływami wód powierzchniowych) oraz ułatwiają migrację gatunków;
- **zbiorowiska łąkowe i pastwiskowe**, w tym w szczególności zbiorowiska podmokłe występujące w obniżeniach dolinnych;
- **zieleń urządzona**, w tym zieleń towarzysząca zabudowie mieszkaniowej, usługowej, przemysłowej, ciągom komunikacyjnym, zieleń towarzysząca obiektom sakralnym i cmentarzom, stanowiąca ważne uzupełnienie gminnego systemu przyrodniczego.Obszary rozwoju i ograniczeń funkcji użytkowych

Ograniczenia i wytyczne wynikające z położenia w obrębie obszarów chronionych na mocy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

Prawne ograniczenia w zagospodarowaniu terenów gminy Skórzec wynikają m.in. z przepisów dotyczących obszarów chronionych. Zasady ochrony wartości przyrodniczych na obszarach objętych formami przyrody zostały także szczegółowo i indywidualnie dla każdego obszaru określone w aktach ustanawiających te obszary, a dodatkowo także w planach ochrony i planach zadań ochronnych.

Obszar Natura 2000 Dolina Kostrzynia PLB140009

Zgodnie z art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1478), w odniesieniu do obszarów Natura 2000, zabrania się podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności:

- pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000;
- wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000;
- pogorszyć integralności obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Zgodnie z art. 28 i art. 29 ustawy z 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody dla obszarów Natura sporządza się plan zadań ochronnych lub plan ochrony.

Dla obszaru Natura 2000 Dolina Kostrzynia obowiązuje plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem nr 17 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 31 marca 2014r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Kostrzynia PLB140009, zmienionym Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 29 października 2014r., w którym zidentyfikowano istniejące i potencjalne zagrożenia dla zachowania właściwego stanu

ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony oraz określono działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania.

Siedlecko-Węgrowski Obszar Chronionego Krajobrazu

W granicach Siedlecko-Węgrowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu obowiązują zakazy zawarte w Uchwale Nr 137/18 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 18 września 2018 r. w sprawie Siedlecko-Węgrowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

Rezerwaty przyrody

Dla rezerwatu przyrody „Stawy Broszkowskie" obowiązuje plan ochrony przyjęty Rozporządzeniem Nr 29 Wojewody Mazowieckiego z dnia 17 lipca 2008 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody "Stawy Broszkowskie" (Dz. Urz. Woj. Maz. z 2008 r. Nr 123, poz. 4336). W planie ochrony zidentyfikowano oraz określono sposoby eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków, a także wskazano działania ochronne na obszarze ochrony czynnej z podaniem rodzaju, zakresu i lokalizacji tych działań.

W granicy gminy Skórzec znajduje się niewielki fragment otuliny rezerwatu przyrody Stawy Broszkowskie. Sam rezerwat położony jest poza jej granicami, na terenie gminy Kotuń. Na obszarze otuliny nie wyznaczono działań ochronnych.

Ograniczenia wynikające z istniejących zagrożeń naturalnych

Brak. W granicach gminy nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią, ani udokumentowane osuwiska czy tereny narażone na ruchy masowe ziemi.

Ograniczenia wynikające z położenia w obrębie GZWP nr 215 Subniecka warszawska oraz GZWP nr 2151 Subniecka warszawska (część centralna)

Obecnie brak. Do czasu udokumentowania oraz ustanowienia obszarów ochronnych wody GZWP nr 215 Subniecka warszawska podlegają ochronie prawnej na tych samych zasadach, co wszystkie wody podziemne.

Ograniczenia wynikające z występowania stref ochronnych ujęć wód

W obrębie stref ochronnych, obejmujących wyłącznie tereny ochrony bezpośredniej, obowiązują zakazy i nakazy zgodnie z decyzjami:

1. Decyzja Dyrektora Zarządu Zlewni w Sokołowie Podlaskim z dnia 15.10.2018 r., znak: LU.ZUZ.2.4100.303.2018.MS, (dz. ew. nr 200/2, obr. Gołąbek);
2. Decyzja Dyrektora Zarządu Zlewni w Sokołowie Podlaskim z dnia 15.10.2018 r., znak: LU.ZUZ.2.4100.304.2018.MS (dz. ew. nr 1800/1 obr. Ozorów);
3. Decyzja Dyrektora Zarządu Zlewni w Sokołowie Podlaskim z dnia 15.10.2018 r., znak: LU.ZUZ.2.4100.307.2018.MS (dz. ew. nr 1091, 764/4, 764/5 obr. Grala Dąbrowizna, strefa ochrony bezpośredniej wokół każdej studni stanowi obszar ogrodzony w formie wieloboku o wymiarach 56,34m x 56m x 64,74m x 39,20m x 9,70m x 25,80m);
4. Decyzja Dyrektora Zarządu Zlewni w Sokołowie Podlaskim z dnia 15.10.2018 r., znak: LU.ZUZ.2.4100.309.2018.MS (dz. ew. nr 462 obr. Czerniejew, strefa ochrony bezpośredniej wokół każdej studni stanowi obszar ogrodzony w formie wieloboku o wymiarach 51m x 2m x 6m x 29,50m x 58,70m x 32,30m);
5. Decyzja Dyrektora Zarządu Zlewni w Sokołowie Podlaskim z dnia 15.10.2018 r., znak: LU.ZUZ.2.4100.310.2018.MS (dz. ew. nr 131/3 obr. Teodorów, strefa ochrony bezpośredniej wokół każdej studni stanowi obszar ogrodzony w formie wieloboku o wymiarach 40,60m x 34,63m x 41,92m x 33,97m).

Na terenie Gminy Skórzec nie ustanowiono stref ochronnych obejmujących tereny ochrony pośredniej.

Ograniczenia wynikające z występowania złóż kopalin

Zgodnie z art. 72 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 54 ze zm.) w planie ogólnym gminy wymagane jest uwzględnienie obszarów występowania złóż kopalin oraz obecnych i przyszłych potrzeb ich eksploatacji. Zgodnie z przepisami prawa złoża kopalin podlegają ochronie, a eksploatację złóż prowadzi się w sposób gospodarczo uzasadniony, przy zastosowaniu środków ograniczających szkody w środowisku i przy zapewnieniu racjonalnego wydobycia i zagospodarowania kopaliny. Na terenie Gminy Skórzec udokumentowano 18 złóż kruszyw naturalnych.

Ograniczenia wynikające z występowania gleb chronionych

Na terenie gminy występują gleby zaliczane do wysokich klas bonitacyjnych (III klasa bonitacyjna), które są chronione na podstawie ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 82) o ochronie gruntów rolnych i leśnych, i w przypadku lokalizacji inwestycji na tych terenach (na etapie opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego) należy uzyskać od odpowiedniego organu zgodę na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze.

Ograniczenia wynikające z występowania gruntów leśnych

Grunty leśne podlegają ochronie na podstawie ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 82) i w przypadku lokalizacji inwestycji na tych terenach (na etapie opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego) należy uzyskać od odpowiedniego organu zgodę na zmianę przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne.

Ograniczenia wynikające z niekorzystnych warunków budowlanych

Łagodna rzeźba terenu nie stwarza problemów dla rozwoju osadnictwa. Niekorzystne warunki posadowienia budynków występują fragmentami na terenie całej gminy. Na ograniczenia zabudowy wpływa wysoki poziom wód gruntowych, słabonośne grunty w podłożu. Niekorzystne warunki posadowienia budynków dotyczą przede wszystkim terenów dolin rzecznych – podmokłych, grząskich, narażonych na mgły i zastoiska.

Ograniczenia wynikające z Audytu krajobrazowego województwa mazowieckiego

Dla województwa mazowieckiego, w tym dla obszaru Gminy Skórzec, został sporządzony *Audyt krajobrazowy województwa mazowieckiego*, który został przyjęty uchwałą nr 48/24 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 26 marca 2024 r. w sprawie audytu krajobrazowego dla województwa mazowieckiego. W audycie krajobrazowym wskazano krajobrazy występujące na obszarze województwa mazowieckiego (w tym na obszarze Gminy Skórzec) oraz lokalizację krajobrazów priorytetowych[2] - spośród zidentyfikowanych krajobrazów w granicach gminy Skórzec żaden nie został uznany za krajobraz priorytetowy. Ponadto zidentyfikowano zagrożenia dla możliwości zachowania wartości krajobrazów oraz określono rekomendacje i wnioski dotyczące kształtowania i ochrony tych krajobrazów.

II. Strefy planistyczne – ocena przydatności terenów dla rozwoju funkcji użytkowych

W opracowaniu ekofizjograficznym oceniono mocne strony oraz istniejące ograniczenia środowiskowe dla wyznaczenia poszczególnych stref planistycznych na terenie gminy Skórzec oraz określono przydatność terenów gminy do objęcia daną strefą planistyczną.

[2] Krajobraz może być wskazany jako krajobraz priorytetowy, jeżeli jest szczególnie cenny ze względu na swoje wartości przyrodnicze, kulturowe, historyczne, architektoniczne, urbanistyczne, ruralistyczne lub estetyczno-widokowe, a także spełnia co najmniej jedno z kryteriów, tj. unikatowość występowania, reprezentatywność, dotychczasowej ochrony prawnej, ważności krajobrazu.

Tabela 1. Strefy planistyczne – ocena możliwości wyznaczenia stref na terenie gminy Skórzec

symbol literowy[3]	nazwa strefy planistycznej[3]	profil funkcjonalny strefy planistycznej[3]		minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej [%][3]	mocne strony	ograniczenia środowiskowe	przydatność terenów do objęcia strefą planistyczną
		podstawowy	dodatkowy				
SW	strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną	teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren infrastruktury technicznej	teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, teren handlu wielkopowierzchniowego, teren zieleni naturalnej, teren ogrodów działkowych, teren lasu, teren wód	30	stosunkowo dobry stan środowiska przyrodniczego, w tym jakości powietrza, klimatu akustycznego; wysokie walory krajobrazowe i przyrodnicze; potencjalne miejsca zatrudnienia: ○ rozwinięte rolnictwo i rynek zbytu, ○ położenie w pobliżu ośrodka miejskiego – Siedlce;	niska odporność na zanieczyszczenia wód podziemnych w południowej części gminy konieczność koncentracji zabudowy – z uwagi na potrzebę kanalizacji terenów mieszkaniowych i z uwagi na korytarze ekologiczne; potrzeba ochrony przed nadmierną zabudową korytarzy ekologicznych; dominujące rolnicze wykorzystanie terenu;, duży udział gleb chronionych III klasy bonitacyjnej;; ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych, obejmujące część gminy, dotyczące obszarów Natura 2000. udokumentowane złoża kopalin, które podlegają ochronie w celu zabezpieczenia możliwości ich eksploatacji lub wykorzystania;	istniejące tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej wraz z zabudową usługową oraz towarzyszącymi terenami aktywnymi przyrodniczo, komunikacyjnymi oraz infrastruktury technicznej tereny wolne od zabudowy przy uwzględnieniu ograniczeń środowiskowych
SJ	strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną	teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren infrastruktury technicznej	teren zabudowy letniskowej lub rekreacji indywidualnej, teren ogrodów działkowych, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	30	stosunkowo dobry stan środowiska przyrodniczego, w tym jakości powietrza, klimatu akustycznego; wysokie walory krajobrazowe i przyrodnicze; potencjalne miejsca zatrudnienia: ○ rozwinięte rolnictwo i rynek zbytu, ○ położenie w pobliżu ośrodka miejskiego – Siedlce;	niska odporność na zanieczyszczenia wód podziemnych w południowej części gminy konieczność koncentracji zabudowy – z uwagi na potrzebę kanalizacji terenów mieszkaniowych i z uwagi na korytarze ekologiczne; potrzeba ochrony przed nadmierną zabudową korytarzy ekologicznych; dominujące rolnicze wykorzystanie terenu;, duży udział gleb chronionych III klasy bonitacyjnej;; ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych, obejmujące część gminy, dotyczące obszarów Natura 2000. udokumentowane złoża kopalin, które podlegają ochronie w celu zabezpieczenia możliwości ich eksploatacji lub wykorzystania;	istniejące tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wraz z zabudową usługową oraz towarzyszącymi terenami aktywnymi przyrodniczo, komunikacyjnymi oraz infrastruktury technicznej tereny wolne od zabudowy przy uwzględnieniu ograniczeń środowiskowych
SZ	strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową	teren zabudowy zagrodowej, teren produkcji w gospodarstwach rolnych, teren akwakultury i obsługi rybactwa, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren infrastruktury technicznej	teren wielkotowarowej produkcji rolnej, teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren biogazowni, teren usług, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	30	stosunkowo dobry stan środowiska przyrodniczego, w tym jakości powietrza, klimatu akustycznego; wysokie walory krajobrazowe i przyrodnicze; potencjalne miejsca zatrudnienia: ○ rozwinięte rolnictwo i rynek zbytu, ○ położenie w pobliżu ośrodka miejskiego – Siedlce;	niska odporność na zanieczyszczenia wód podziemnych w południowej części gminy konieczność koncentracji zabudowy – z uwagi na potrzebę kanalizacji terenów mieszkaniowych i z uwagi na korytarze ekologiczne; potrzeba ochrony przed nadmierną zabudową korytarzy ekologicznych; duży udział gleb chronionych III klasy bonitacyjnej;; ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych,	istniejące tereny zabudowy zagrodowej oraz tereny produkcji w gospodarstwach rolnych wraz z towarzyszącymi terenami aktywnymi przyrodniczo, komunikacyjnymi oraz infrastruktury technicznej tereny wolne od zabudowy przy uwzględnieniu ograniczeń środowiskowych oraz usytuowania względem zabudowy mieszkaniowo-usługowej ze względu na możliwą uciążliwość zapachową (odory)

[3] Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758).

symbol literowy[3]	nazwa strefy planistycznej[3]	profil funkcjonalny strefy planistycznej[3]		minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej [%][3]	mocne strony	ograniczenia środowiskowe	przydatność terenów do objęcia strefą planistyczną
		podstawowy	dodatkowy				
					dominujące rolnicze wykorzystanie terenu;	obejmujące część gminy, dotyczące obszarów Natura 2000. udokumentowane złoża kopalin, które podlegają ochronie w celu zabezpieczenia możliwości ich eksploatacji lub wykorzystania;	
SU	strefa usługowa	teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren infrastruktury technicznej	teren składów i magazynów, teren elektrowni słonecznej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	30	duże zapotrzebowanie na usługi społeczne, publiczne, oświaty, sportu i rekreacji, turystyki, drobne usługi handlowe ze względu na znaczne oddalenie gminy od aglomeracji (Warszawa, Białystok, Lublin)	niska odporność na zanieczyszczenia wód podziemnych w południowej części gminy konieczność koncentracji zabudowy – z uwagi na potrzebę kanalizacji terenów mieszkaniowych i z uwagi na korytarze ekologiczne; potrzeba ochrony przed nadmierną zabudową korytarzy ekologicznych; dominujące rolnicze wykorzystanie terenu;, duży udział gleb chronionych III klasy bonitacyjnej;; ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych, obejmujące część gminy, dotyczące obszarów Natura 2000. udokumentowane złoża kopalin, które podlegają ochronie w celu zabezpieczenia możliwości ich eksploatacji lub wykorzystania;	istniejące tereny zabudowy usługowej wraz z towarzyszącymi terenami aktywnymi przyrodniczo, komunikacyjnymi oraz infrastruktury technicznej tereny wolne od zabudowy przy uwzględnieniu ograniczeń środowiskowych
SH	strefa handlu wielkopowierzchniowego	teren handlu wielkopowierzchniowego, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren infrastruktury technicznej	teren usług, teren składów i magazynów, teren elektrowni słonecznej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	30	znaczne oddalenie gminy od aglomeracji (Warszawa, Białystok, Lublin)	niska odporność na zanieczyszczenia wód podziemnych w południowej części gminy konieczność koncentracji zabudowy – z uwagi na potrzebę kanalizacji terenów mieszkaniowych i z uwagi na korytarze ekologiczne; potrzeba ochrony przed nadmierną zabudową korytarzy ekologicznych; dominujące rolnicze wykorzystanie terenu;, duży udział gleb chronionych III klasy bonitacyjnej;; ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych, obejmujące część gminy, dotyczące obszarów Natura 2000. udokumentowane złoża kopalin, które podlegają ochronie w celu zabezpieczenia możliwości ich eksploatacji lub wykorzystania;	na terenie gminy obecnie nie występują wielkopowierzchniowe obiekty handlowe – ze względu na dominujące rolnicze wykorzystanie obszaru gminy wyznaczenie strefy handlu wielkopowierzchniowego jest niewskazane oraz nieuzasadnione
SP	strefa gospodarcza	teren produkcji, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren infrastruktury technicznej	teren usług, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	20	położenie w pobliżu ośrodka miejskiego – Siedlce; dostęp do drogi wojewódzkiej, a w niedalekiej przyszłości do autostrady A2	dominujące rolnicze wykorzystanie terenu, duży udział gleb chronionych III klasy bonitacyjnej;; południowo-zachodnia część terenu gminy objęta jest siecią Natura 2000, w obrębie której zabrania się podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000 potrzeba ochrony przed nadmierną zabudową terenów korytarzy ekologicznych;	istniejące tereny zabudowy produkcyjnej wraz z towarzyszącymi terenami aktywnymi przyrodniczo, komunikacyjnymi oraz infrastruktury technicznej tereny wolne od zabudowy przy uwzględnieniu ograniczeń środowiskowych oraz usytuowania względem zabudowy mieszkaniowej

symbol literowy[3]	nazwa strefy planistycznej[3]	profil funkcjonalny strefy planistycznej[3]		minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej [%][3]	mocne strony	ograniczenia środowiskowe	przydatność terenów do objęcia strefą planistyczną
		podstawowy	dodatkowy				
						niska odporność na zanieczyszczenia wód podziemnych w południowej części gminy udokumentowane złoża kopalin, które podlegają ochronie w celu zabezpieczenia możliwości ich eksploatacji lub wykorzystania;	
SR	strefa produkcji rolniczej	teren produkcji w gospodarstwach rolnych, teren wielkotowarowej produkcji rolnej, teren akwakultury i obsługi rybactwa, teren komunikacji, teren infrastruktury technicznej	teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren biogazowni, teren elektrowni słonecznej, teren elektrowni wiatrowej, teren elektrowni wodnej, teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	30	niskie uprzemysłowienie gminy, co wiąże się z mniejszym zanieczyszczeniem wód i powietrza; korzystne ukształtowanie terenu oraz warunki topoklimatyczne; rozwinięta infrastruktura, ukształtowany rynek zbytu; dominujące rolnicze wykorzystanie terenu; duży udział gleb chronionych III klasy bonitacyjnej	niska odporność na zanieczyszczenia wód podziemnych w południowej części gminy południowo-zachodnia część terenu gminy objęta jest siecią Natura 2000, w obrębie której zabrania się podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000 udokumentowane złoża kopalin, które podlegają ochronie w celu zabezpieczenia możliwości ich eksploatacji lub wykorzystania;	istniejące tereny produkcji w gospodarstwach rolnych wraz z towarzyszącymi terenami aktywnymi przyrodniczo, komunikacyjnymi oraz infrastruktury technicznej tereny wolne od zabudowy przy uwzględnieniu ograniczeń środowiskowych oraz usytuowania względem zabudowy mieszkaniowo-usługowej ze względu na możliwą uciążliwość zapachową (odory)
SI	strefa infrastrukturalna	teren infrastruktury technicznej, teren komunikacji	teren usług, teren produkcji, teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	20	potrzeba rozwoju infrastruktury technicznej, tj. obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej związane z elektroenergetyką, gazownictwem, gospodarką odpadami, gospodarką wodno-kanalizacyjną oraz urządzenia wodne	południowo-zachodnia część terenu gminy objęta jest siecią Natura 2000, w obrębie której zabrania się podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000 udokumentowane złoża kopalin, które podlegają ochronie w celu zabezpieczenia możliwości ich eksploatacji lub wykorzystania;	istniejące tereny infrastruktury technicznej wraz z towarzyszącymi terenami aktywnymi przyrodniczo, komunikacyjnymi tereny wolne od zabudowy przy uwzględnieniu ograniczeń środowiskowych
SN	strefa zieleni i rekreacji	teren zieleni urządzonej, teren plaży, teren wód, teren komunikacji, teren infrastruktury technicznej	teren usług sportu i rekreacji, teren usług kultury i rozrywki, teren usług handlu detalicznego, teren usług gastronomii, teren usług turystyki, teren usług nauki, teren usług edukacji, teren usług zdrowia i pomocy społecznej, teren ogrodów działkowych, teren zieleni naturalnej, teren lasu	50	położenie w pobliżu dużego ośrodka miejskiego – Siedlce; praktycznie cały obszar gminy charakteryzuje się wysoką atrakcyjnością przyrodniczo-krajobrazową (obszar Natura 2000, obszar chronionego krajobrazu, tereny leśne); dostęp do drogi wojewódzkiej, a w niedalekiej przyszłości do autostrady A2	nieuporządkowana i niezorganizowana infrastruktura turystyczna; dominujące rolnicze wykorzystanie terenu; południowo-zachodnia część terenu gminy objęta jest siecią Natura 2000, w obrębie której zabrania się podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000	istniejące tereny zieleni urządzonej wraz z towarzyszącymi terenami komunikacyjnymi oraz infrastruktury technicznej, tereny wolne od zabudowy przy uwzględnieniu ograniczeń środowiskowych
SC	strefa cmentarzy	teren cmentarza, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren infrastruktury technicznej	teren usług kultu religijnego, teren usług handlu detalicznego, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	30	-	wymagania dotyczące realizacji terenów cmentarnych określają: ○ ustawa z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. z 2024 r. poz. 576); ○ rozporządzenie Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie pod cmentarze (Dz. U. z 1959 r. Nr 52 poz. 315); ○ rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 7 marca 2008 r. w sprawie wymagań, jakie muszą spełniać cmentarze, groby i inne miejsca pochówku zwłok i szczątków (Dz. U. z 2008 r. Nr 48 poz. 284); ○ rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 23 marca 2011 r. w sprawie sposobu przechowywania zwłok i	istniejące tereny cmentarne wraz z towarzyszącymi terenami usługowymi, aktywnymi przyrodniczo, komunikacyjnymi oraz infrastruktury technicznej tereny wolne od zabudowy, na których planowane jest poszerzenie istniejących cmentarzy bądź realizacja nowych, przy uwzględnieniu wymagań dotyczących realizacji terenów cmentarnych i ograniczeń środowiskowych

symbol literowy[3]	nazwa strefy planistycznej[3]	profil funkcjonalny strefy planistycznej[3]		minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej [%][3]	mocne strony	ograniczenia środowiskowe	przydatność terenów do objęcia strefą planistyczną
		podstawowy	dodatkowy				
						szczątków (Dz. U. z 2011 r. Nr 75 poz. 405); niska odporność na zanieczyszczenia wód podziemnych w południowej części gminy południowo-zachodnia część terenu gminy objęta jest siecią Natura 2000, w obrębie której zabrania się podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000 udokumentowane złoża kopalin, które podlegają ochronie w celu zabezpieczenia możliwości ich eksploatacji lub wykorzystania	
SG	strefa górnictwa	teren górnictwa i wydobycia, teren komunikacji, teren infrastruktury technicznej	teren produkcji, teren usług handlu, teren usług rzemieślniczych, teren usług gastronomii, teren usług biurowych i administracji, teren usług nauki, teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	-	udokumentowane złoża kopalin, które podlegają ochronie w celu zabezpieczenia możliwości ich eksploatacji lub wykorzystania; obszary prognostyczne i perspektywiczne złóż kopalin;	-	tereny, na których udokumentowano złoża kopalin wraz z terenami towarzyszącymi eksploatacji tereny, na których planuje się wydobycie, co umożliwi uzyskanie, po udokumentowaniu złoża, pozwolenia na wydobycie (koncesji)
SO	strefa otwarta	teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód, teren komunikacji, teren infrastruktury technicznej	teren elektrowni wiatrowej, teren elektrowni słonecznej, teren elektrowni geotermalnej, teren elektrowni wodnej, teren biogazowni, teren zieleni urządzonej	-	wysoka atrakcyjność przyrodniczo-krajobrazowa (obszar Natura 2000, obszar chronionego krajobrazu, tereny leśne); kompleksy leśne, w tym lasy własności Skarbu Państwa (po części pełniące funkcje wodochronne); dolina Kostrzynia z ekstensywnie użytkowanymi terenami łąk dominujące rolnicze wykorzystanie terenu; położenie części gminy w zasięgu głównych krajowych korytarzy ekologicznych;	południowo-zachodnia część terenu gminy objęta jest siecią Natura 2000, w obrębie której zabrania się podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000 – realizacja instalacji OZE na terenach położonych w zasięgu obszaru Natura 2000 nie może kolidować z przedmiotami ich ochrony (stanowiska i siedliska fauny) oraz działaniami ochronnymi wynikającymi z Planu Zadań Ochronnych;	tereny aktywne przyrodniczo wraz z towarzyszącymi terenami komunikacji i infrastruktury technicznej realizacja OZE przy uwzględnieniu ograniczeń środowiskowych
SK	strefa komunikacyjna	teren autostrady, teren drogi ekspresowej, teren drogi głównej ruchu przyspieszonego, teren drogi głównej, teren komunikacji kolejowej i szynowej, teren komunikacji kolei linowej, teren komunikacji wodnej, teren komunikacji lotniczej, teren obsługi komunikacji, teren infrastruktury technicznej	teren drogi zbiorczej, teren usług handlu detalicznego, teren usług gastronomii, teren usług turystyki, teren zieleni urządzonej, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód	-	potrzeba zapewnienia obsługi komunikacyjnej nowych terenów inwestycyjnych; inwestycje wynikające z Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego;	południowo-zachodnia część terenu gminy objęta jest siecią Natura 2000, w obrębie której zabrania się podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000; udokumentowane złoża kopalin, które podlegają ochronie w celu zabezpieczenia możliwości ich eksploatacji lub wykorzystania;	istniejące tereny komunikacyjne wraz z towarzyszącymi terenami usługowymi, infrastruktury technicznej oraz tereny aktywne przyrodniczo, na których planuje się poszerzenie istniejących bądź realizację nowych ciągów komunikacyjnych, przy uwzględnieniu ograniczeń środowiskowych

3 Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy

Prognozę sporządzono na podstawie rozpoznania terenowego uwarunkowań ekofizjograficznych i walorów krajobrazowych, identyfikacji potencjalnych zagrożeń i uciążliwości. Analizowano dostępne opracowania planistyczne i dokumentacyjne na poziomie gminy, powiatu. województwa i kraju oraz oceny realizacji obowiązków prawnych i skuteczności rozwiązań chroniących środowisko przed nadmierną eksploatacją zasobów oraz wprowadzaniem zanieczyszczeń antropogenicznych do środowiska.

4 Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwość jej przeprowadzania

Monitoring skutków wdrażania i funkcjonowania ustaleń planu ogólnego, tj. zgodność miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego z określonymi strefami planistycznymi oraz gminnymi standardami urbanistycznymi będzie prowadzony przez Radę Gminy Skórzec na bieżąco, w trakcie procedury uchwalania mpzp.

5 Transgraniczne oddziaływanie na środowisko

Realizacja ustaleń projektu planu ogólnego nie spowoduje transgranicznego oddziaływania na środowisko ze względu na znaczne oddalenie obszaru gminy od granic państwa. Ponadto ustalenia projektu planu ogólnego dotyczą jedynie strefowania obszaru gminy oraz nieprzekraczalnych warunków realizacji inwestycji w zakresie parametrów i wskaźników urbanistycznych określonych w gminnych standardach urbanistycznych – z uwagi na kierunkowy, ogólny charakter dokumentu oraz brak wskazania konkretnych inwestycji nie ma podstaw do prognozowania transgranicznego oddziaływania na środowisko.

6 Streszczenie w języku niespecjalistycznym

W niniejszej prognozie ocenia się skutki, które mogą wynikać z ustaleń projektu planu ogólnego, tj. projektowanych stref planistycznych oraz określonych gminnych standardów urbanistycznych, które mogą wpływać na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza, wytwarzanie odpadów, wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi, emitowanie hałasu i pól elektromagnetycznych oraz powodować ryzyko wystąpienia awarii.

Analogicznie ocenia się skutki wpływu realizacji ustaleń projektu planu ogólnego na powierzchnię ziemi, glebę, kopaliny, wody powierzchniowe i podziemne, klimat, zwierzęta i rośliny.

Przedmiotem oceny zawartej w prognozie są ustalenia projektu planu ogólnego gminy Skórzec. W ramach planu ogólnego uwzględniono uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy wymienione w art. 13b ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, a następnie na ich podstawie, zgodnie z art. 13a ust. 4 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, określono strefy planistyczne, gminne standardy urbanistyczne oraz obszary uzupełnienia zabudowy.

Zapisy planu ogólnego gminy Skórzec będą uwzględniane przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Analiza ustaleń projektu planu ogólnego, dotycząca jedynie strefowania obszaru gminy oraz nieprzekraczalnych warunków realizacji inwestycji w zakresie parametrów i wskaźników urbanistycznych określonych w gminnych standardach urbanistycznych, wykazała, że projekt planu ogólnego sporządzono z myślą o zapewnieniu ochrony zasobów naturalnych, obszarów i obiektów cennych przyrodniczo, walorów krajobrazowych, zabytków i dóbr materialnych oraz bezpieczeństwa ludzi.

Rozwiązania przyjęte w projekcie planu ogólnego są korzystne i jedyne pod względem ochrony środowiska jakie plan ogólny ma możliwość ustalić zachowując zgodność z zakresem planu ogólnego określonym w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1130).

7 Charakterystyka środowiska przyrodniczego obszaru objętego sporządzeniem planu ogólnego

7.1 Charakterystyka i lokalizacja terenu opracowania

Gmina Skórzec jest gminą wiejską, położoną we wschodniej części województwa mazowieckiego, w powiecie siedleckim. Powierzchnia gminy wynosi 119 km^2. Teren gminy graniczy od wschodu z gminami Siedlce i Wiśniew, od południa z gminą Domanice, od południa i zachodu z gminą Wodynie, od zachodu z gminą Mrozy, a od zachodu i północy z gminą Kotuń. Siedzibą gminy jest miejscowość Skórzec zlokalizowana w centralnej części gminy. Najbliższym większym ośrodkiem miejskim są Siedlce, położone ok. 5 km na północny wschód od granic gminy Skórzec, a ok. 12 km od miejscowości Skórzec.

Obszar gminy podzielony jest na 23 sołectwa: Boroszków, Czerniejew, Dąbrówka-Ług, Dąbrówka-Niwka, Dąbrówka-Stany, Dąbrówka-Wyłazy I, Dąbrówka-Wyłazy II, Dobrzanów, Drupia, Gołąbek, Grala-Dąbrowizna, Kłódzie, Nowaki, Ozorów, Skarżyn, Skórzec, Stara Dąbrówka, Teodorów, Trzciniec, Wólka Kobyla, Żebrak, Żelków I oraz Żelków II.

Teren gminy został podzielony na 21 obrębów ewidencyjnych: Boroszków, Czerniejew, Dąbrówka-Ług, Dąbrówka-Niwka, Dąbrówka-Stany, Dąbrówka-Wyłazy, Dobrzanów, Drupia, Gołąbek, Grala-Dąbrowizna, Kłódzie, Nowaki, Ozorów, Skarżyn, Skórzec, Stara Dąbrówka, Teodorów, Trzciniec, Wólka Kobyla, Żebrak oraz Żelków.

Łącznie gminę w roku 2022 zamieszkiwało 8170 osób. Wiodącą gałęzią gospodarki w gminie jest rolnictwo. Lokalnym ośrodkiem usługowym pełniącym także funkcję przemysłową jest miejscowość Skórzec. Przez teren gminy przebiega droga wojewódzka nr 803 łącząca Stoczek Łukowski i Skórzec z Siedlcami.

Rysunek 2. Położenie gminy Skórzec na tle podziału administracyjnego
źródło: opracowanie własne na podstawie danych CODGiK

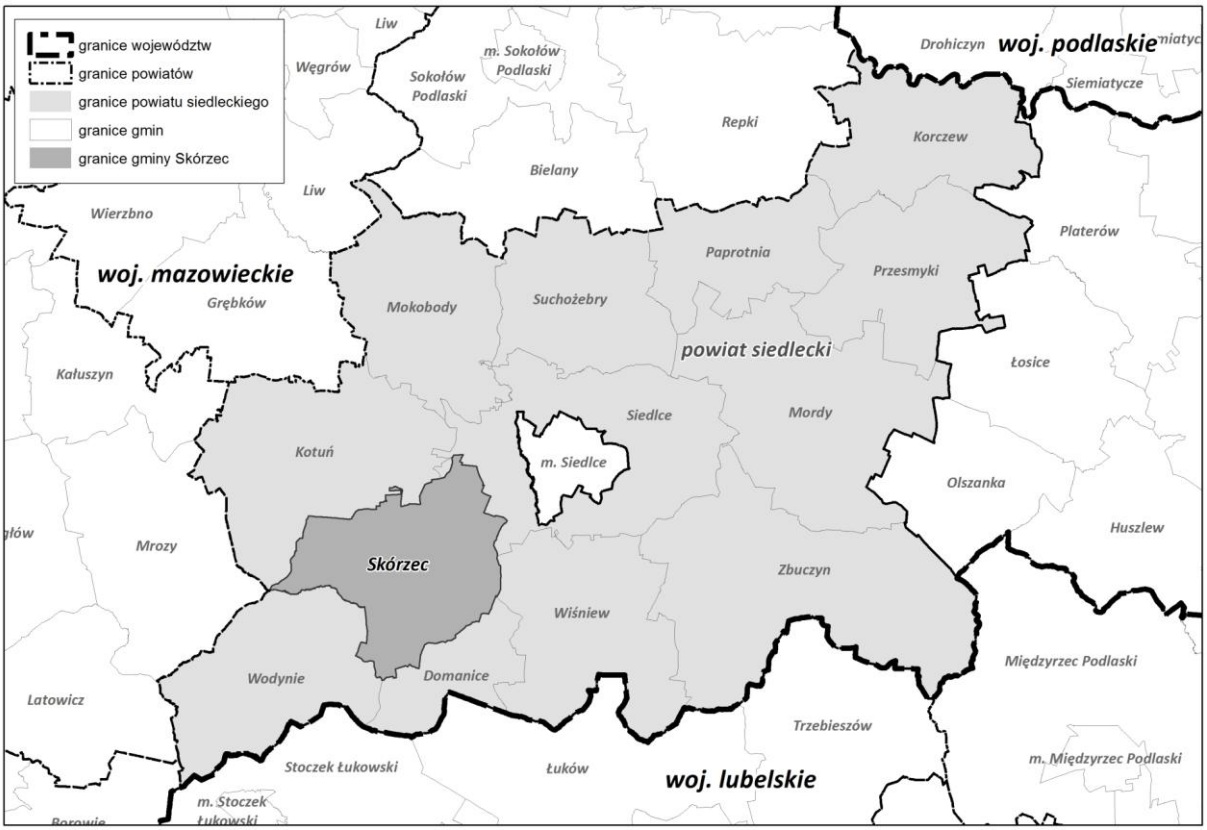

Gmina Skórzec charakteryzuje się typowym krajobrazem rolniczym urozmaiconym terenami leśnymi. Około 80% powierzchni gminy stanowią użytki rolne (w tym 57% to grunty orne), a 16% to lasy. Przekształcenia

środowiska naturalnego są niewielkie i ograniczają się do typowych form związanych z osadnictwem – zabudowy mieszkaniowej o niewielkich gabarytach oraz infrastruktury technicznej i drogowej.

Gmina charakteryzuje się mało urozmaiconą rzeźbą terenu. Stan zachowania walorów przyrodniczych gminy ocenia się jako dobry – w jej granicach znajduje się fragment Siedlecko-Węgrowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu oraz Obszar Natura 2000 Dolina Kostrzynia (PLB140009), a także dwa pomniki przyrody.

7.2 Położenie geograficzne, rzeźba terenu i geologia

Zgodnie z regionalizacją fizycznogeograficzną wg Kondrackiego gmina Skórzec położona jest na Nizinie Południowopodlaskiej, w zasięgu trzech mezoregionów – północna i wschodnia część gminy to Wysoczyzna Siedlecka 318.94, część centralna i południowa należy do Obniżenia Węgrowskiego 318.93, natomiast południowo-zachodni fragment położony jest w zasięgu Wysoczyzny Żelechowskiej 318.95. Rzeźba rejonu, w którym zlokalizowana jest gmina Skórzec powstała podczas zaniku lądolodu zlodowacenia Warty i w okresie postglacjalnym.

Obniżenie Węgrowskie (318.93)[4] to mezoregion stanowiący na ogół nisko położoną „dolinę" (głównie na wysokości 120–140, a maksymalnie 175,1 m n.p.m.), którą płynie środkowy Liwiec (lewostronny dopływ Bugu) i jego lewy dopływ Kostrzyn. Obszar ten wyróżnia się dwoma zróżnicowanymi wiekowo i genetycznie poziomami akumulacyjnymi. Wyższy, nieciągły poziom budują osady polodowcowe lądolodu Warty zlodowacenia środkowopolskiego (glina zwałowa, lokalnie nadbudowana żwirami i głazami moren czołowych i piaskami i żwirami ozów oraz piaski i żwiry wodnolodowcowe), a niższy, „współczesny" tworzą osady dolin rzecznych (Liwca i Kostrzynia) – holoceńskie osady aluwialne i biogeniczne (piaski, mułki, torfy). Na osadach dolin rzecznych Liwca i Kostrzynia wykształciły się głównie gleby hydromorficzne, a na osadach polodowcowych gleby płowe i brunatne oraz rdzawe i bielicowe.

Wysoczyzna Siedlecka (318.94)[5] to mezoregion mający postać rozległego polodowcowego płaskowyżu (z szeroko rozprzestrzenioną gliną zwałową i drugorzędnie osadami wodnolodowcowymi lądolodu Warty zlodowacenia środkowopolskiego), ograniczonego od północy stromymi zboczami Podlaskiego Przełomu Bugu, a od zachodu stromymi stokami Obniżenia Węgrowskiego. Mniej czytelną w rzeźbie granicę południową, z Równiną Łukowską, wyznacza zespół form końcowych lub recesyjnych lądolodu Warty zlodowacenia środkowopolskiego. Leżą one w strefie wododziałowej (do 191,3 m n.p.m.) Krzny i Bugu o szczególnej georóżnorodności, tj. m.in.: „płytkiego" zalegania paleozoicznego podłoża (zrębu łukowskiego), wychodni kredy piszącej wyruszonej z naturalnego położenia (w formie łusek) przez lądolód południowopolski (okolice Kornicy). Osobliwy charakter ma tu także zespół form marginalnych lądolodu Warty zlodowacenia środkowopolskiego. Ich łukowaty przebieg odzwierciedla przemieszczanie się „jęzorów lodowcowych" wzdłuż kopalnych, przedwarciańskich dolin rzecznych. Do przebiegu tych kopalnych dolin nawiązują górne, szerokie i wypełnione głównie holoceńskimi osadami biogenicznymi (torfami), odcinki współczesnych dolin rzecznych, m.in.: Muchawki, Liwca, Tocznej – lewobrzeżnych dopływów Bugu. Na osadach polodowcowych wykształciły się gleby płowe i brunatne oraz rdzawe i bielicowe, a na osadach dolin rzecznych głównie gleby hydromorficzne.

Mezoregion **Wysoczyzna Żelechowska (318.95)**[6] - to południkowo zorientowany, wysoko położony garb polodowcowy ukształtowany podczas maksymalnego postoju i zaniku lądolodu Warty zlodowacenia środkowopolskiego – z szeroko rozprzestrzenioną gliną zwałową (nadbudowaną lokalnie piaskami i żwirami morenczołowych) oraz piaskami i żwirami wodnolodowcowymi. Rozcinają go liczne, promieniście układające się cieki, w tym m.in.: górne odcinki Bystrzycy, uchodzącej do Tyśmienicy, oraz Świdra i Wilgi – bezpośrednich dopływów Wisły. Ich dna budują głównie holoceńskie osady aluwialne i biogeniczne (piaski, mułki, torfy). Na osadach polodowcowych wykształciły się gleby płowe i brunatne, a na holoceńskich osadach dolin rzecznych głównie gleby hydromorficzne.

[4] Richling A., Solon J., Macias A., Balon J., Borzyszkowski J., Kistowski M. (red.) 2021. Regionalna geografia fizyczna Polski. Bogucki Wyd. Naukowe, Poznań.
[5] j.w..
[6] j.w..

Rzeźba terenu

Rzeźba obszaru gminy Skórzec powstała podczas zaniku lądolodu zlodowacenia Warty i w okresie postglacjalnym. Mimo występowania tu wielu form geomorfologicznych, sama rzeźba terenu jest mało zróżnicowana. Kulminacja terenu występuje w centralnej części gminy, na obszarze pokrytym utworami wodnomorenowymi, na wysokości ok. 186,6 m n.p.m. Najniżej położone punkty terenu znajdują się przy zachodniej granicy gminy, w dolinie rzeki Kostrzyń, na wysokości ok. 144,6 m n.p.m. Deniwelacja powierzchni obszaru wynosi więc ok. 42 m.

Rysunek 3. Podział gminy Skórzec na regiony fizyczno-geograficzne oraz ukształtowanie powierzchni terenu
źródło: opracowanie własne na podstawie warstw tematycznych PIG-PIB: Środowisko - regiony fizyczno-geograficzne Polski, J. Solon i inni, 2018 oraz NMT, GUGiK

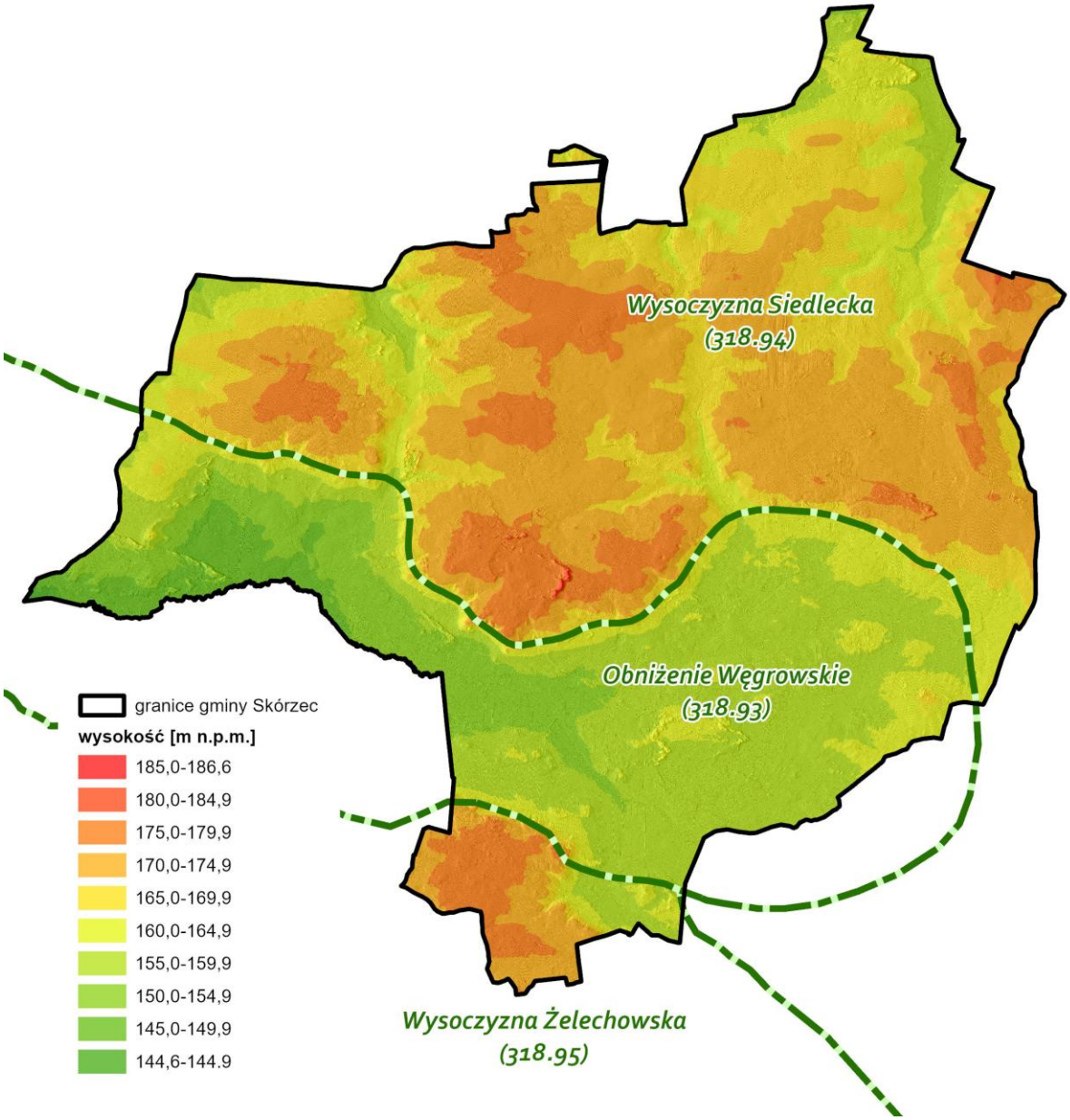

Geomorfologia

Najbardziej rozległą formą pochodzenia lodowcowego na obszarze gminy Skórzec jest wysoczyzna morenowa płaska, zdenudowana. Występuje ona po obu stronach rozległego zagłębienia wytopiskowego i jest rozczłonkowana siecią cieków lub ich dawnych przepływów. Wysoczyznę morenową po obu stronach wytopiska urozmaicają dodatnie formy rzeźby lodowcowej, niewielkie zagłębienia bezodpływowe, wydmy oraz dolinki

rzek, a w części północnej terenu doliny wód roztopowych.

Centralną i południową część gminy zajmuje zagłębienie końcowe (wytopiskowe) o szerokości około 13 km, położone na wysokości około 147–160 m n.p.m. Obniżenie to zaadoptowane zostało przez rzekę Kostrzyń z jej licznymi dopływami.

Pagórki moren martwego lodu występują na obrzeżu zagłębienia wytopiskowego na południu gminy, w okolicach Trzcińca. Są to niewielkie wzniesienia o średnicy od około 200 do około 850 m i wysokościach względnych na ogół nie przekraczających 5,0 m.

Północną i południową część omawianego obszaru zajmują miejscami równiny sandrowe i wodnolodowcowe. Ich powierzchnia na północ od misy wytopiskowej zaadoptowanej przez Kostrzyń ma wysokość około 155–170 m n.p.m. i jest rozcięta siecią dolin wód roztopowych, uformowanych podczas ostatniej deglacjacji (doliny występujące się na północ Kłódzia). Na południe od Trzcińca rozciąga się sandr, którego powierzchnia w granicach gminy położona jest na wysokości około 170–175 m n.p.m.

Formy akumulacji szczelinowej, różnej wielkości i różnie ukierunkowane, są zgrupowane w północno-zachodniej części gminy, na północ od Kłódzia. Formy te występują wzdłuż doliny wód roztopowych po obu jej stronach. Mają długość około 300–500 m i wysokość względną do około 10 m. Pagórki kemów fluwioglacjalnych i limnoglacjalnych, o powierzchni mniejszej niż 0,5 km^2 i wysokości względnej poniżej 10,0 m, występują przede wszystkim w sąsiedztwie niecki wytopiskowej w pobliżu Trzcińca.

Bardzo nieliczne zagłębienia powstałe po martwym lodzie są rozrzucone na powierzchni wysoczyzny morenowej. Są to formy małe, często wydłużone, o średnicy zwykle około 200–500 m. Większość z nich została już włączona w sieć odpływu powierzchniowego.

Na obszarze gminy występują także wydmy i równiny piasków przewianych. Znajdują się one na wysoczyźnie i równinach wodnolodowcowych oraz w obniżeniach wytopiskowych. Występują tu wydmy paraboliczne i podłużne oraz wydmy o nieregularnym kształcie, powstałe w wyniku połączenia kilku form, o długości do około 2 km (najczęściej do około 1 km) i kierunku zbliżonym do NW–SE. Ich wysokości względne dochodzą do 10,0 m. Klasyczne wydmy paraboliczne występują na wysoczyźnie — na południowy zachód od Skórca, oraz na równinie wodnolodowcowej — na północy w okolicach Dąbrówki-Wyłaz. Wydmy te, o ramionach długości około 1,0–2,5 km, są skierowane wypukłościami ku wschodowi. Na równinach piasków przewianych znajdują się zagłębienia deflacyjne.

Dna dolin rzecznych swym układem nawiązują do systemu obniżeń wytopiskowych i dolin odpływu wód roztopowych z okresu deglacjacji. Wykorzystywane są przez rzeki lub mniejsze cieki płynące stale lub okresowo. Szerokość dolin nie przekracza na ogół 200–300 m, maksymalnie dochodzi do około 5 km (dolina rzeki Kostrzyń w centralnej i zachodniej części gminy). Powierzchnia dna doliny rzecznej Kostrzynia w rejonie gminy położona jest na wysokości około 145-150 m n.p.m. Dolinki denudacyjne rozczłonkowują wysoczyznę morenową i równiny wodnolodowcowe. Ich dna są wąskie i płaskie. Są to dolinki suche, prowadzą wody tylko w okresach deszczowych.

Równiny torfowe występują na niewielkich powierzchniach w obrębie zagłębienia wytopiskowego, którym płynie rzeka Kostrzyń, w środkowej i południowej części gminy. Tereny zatorfione o mniejszej powierzchni występują także w mniej rozległych nieckach wytopiskowych w dolinach dopływów tej rzeki.

Rysunek 4. Szkic geomorfologiczny gminy Skórzec
źródło: Objaśnienia do Szczegółowej Mapy Geologicznej Polski, arkusz Skórzec, PIG 2004

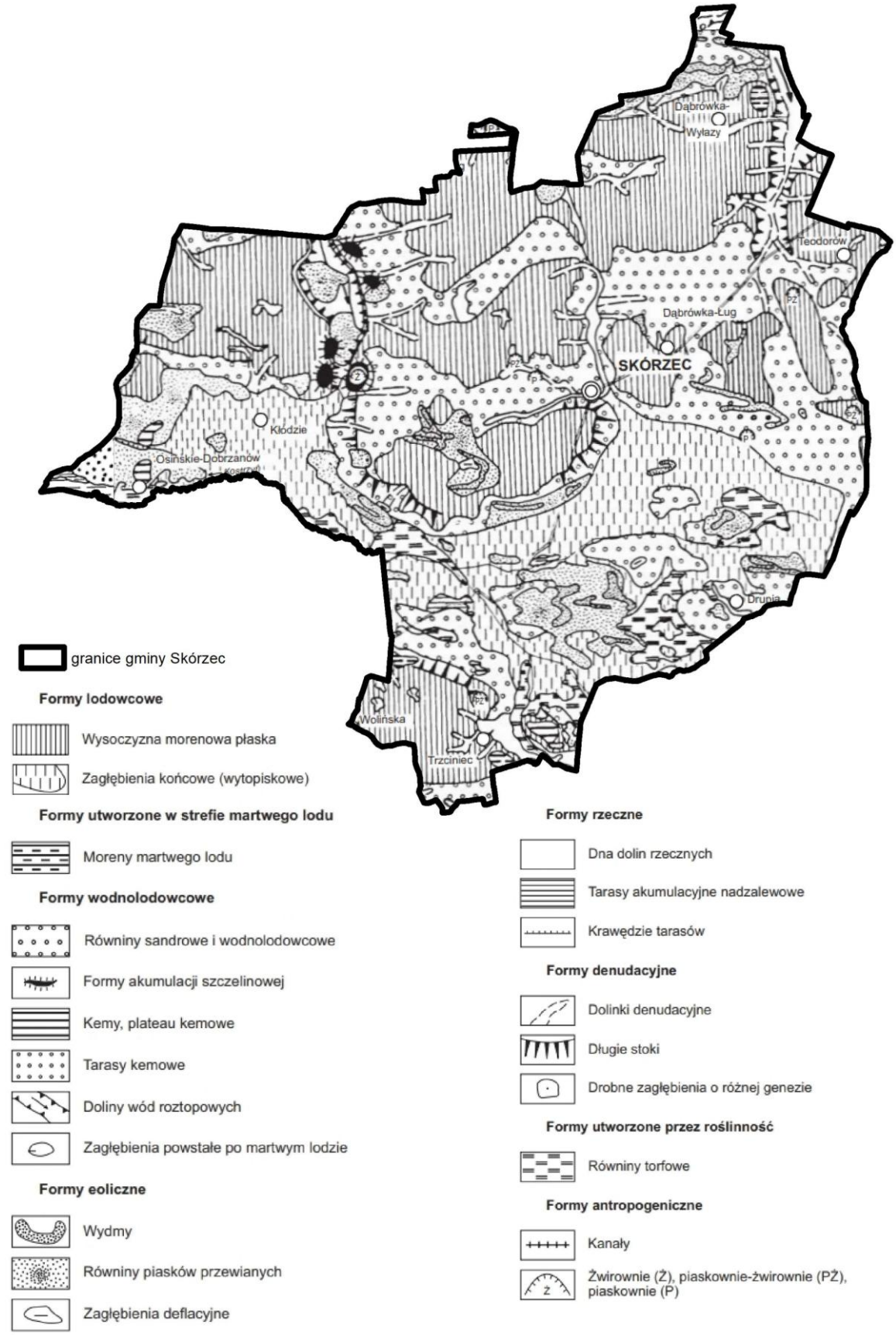

Przekształcenia antropogeniczne

Obszar gminy jest mało przekształcony, do form antropogenicznych na terenie gminy można zaliczyć:

- drobne wyrobiska po odkrywkowej eksploatacji surowców mineralnych, głównie żwirownie i piaskownie;
- nasypy drogowe;
- stawy.

7.3 Budowa geologiczna, warunki budowlane

Na terenie gminy Skórzec utworami powierzchniowymi są osady czwartorzędowe podścielane osadami neogeńskimi, lokalnie także paleogeńskimi. Osady czwartorzędu posiadają przeważnie miąższości wahające się od 60 m do 90 m. Największe miąższości utworów czwartorzędowych (101,8 m) stwierdzono w Żelkowie-Kolonii, najmniejsze zaś w miejscowości Żebrak (52,0 m). Osady trzeciorzędowe w tym rejonie zostały nawiercone jedynie w okolicach Żebraka, ich miąższość wynosi ok 151,6 m.

Powierzchnię gminy pokrywają osady zlodowacenia Warty, czwartorzędu nierozdzielonego i holocenu.

Osady Zlodowacenia Warty

Najstarszymi osadami pochodzącymi ze zlodowacenia Warty są mułki i piaski, miejscami iły, zastoiskowe. Utwory te akumulowane były w zbiornikach, w okresie poprzedzającym nasunięcie lądolodu. Na obszarze gminy Skórzec występują jedynie na niewielkich powierzchniach przy północnej granicy gminy.

Gliny zwałowe zlodowacenia Warty występujące w rejonie gminy nie tworzą ciągłego poziomu. Zostały one zredukowane wskutek erozyjnej działalności wód roztopowych już u schyłku zlodowacenia. W dolinach Kostrzynia uległy całkowitemu zniszczeniu podczas ostatniego zlodowacenia (zlodowacenia Wisły). Największe płaty glin zwałowych zachowały się na wysoczyźnie morenowej w północnej części gminy - tam też stwierdzono ich największą miąższość — do 24,0 m. W kierunku południowym miąższość tych utworów maleje do około 2-3 m.

Piaski i żwiry, miejscami głazy, lodowcowe tworzą niewielkie wystąpienia na powierzchni wysoczyzny morenowej w południowej części gminy, w rejonie Trzcińca, a także w części centralnej - w rejonie Pielechowa oraz w części wschodniej – w rejonach Teodorowa i Gołąbka, gdzie tworzą niewielkie, wydłużone wzniesienia o wysokości względnej ok 2-3 m. Ich miąższość jest zmienna, najczęściej wynosi 2-5 m, ale lokalnie może przekraczać 10 m. Piaski i żwiry lodowcowe zawierają otoczaki i głazy, są często gliniaste, niewysortowane, słabo lub bardzo słabo wysortowane.

Z akumulacją wodną związane jest powstanie wielu form rzeźby terenu tworzonych przez piaski ze żwirami, mułki kemów i plateau kemowego oraz żwiry kemów. Plateau kemowe występuje na niewielkich powierzchniach w zachodniej i południowej części gminy. W jego budowie dominują piaszczyste osady wodnolodowcowe. W dolnej części formy występują szare piaski drobnoziarniste, z przewarstwieniami glin zwałowych, które ku stropowi przechodzą w piaski różnoziarniste. Na powierzchni utworów kemowych często występują nagromadzenia żwirów.

Pagórki moren martwego lodu na obszarze gminy Skórzec występują przede wszystkim na obrzeżu niecki wytopiskowej w okolicach Trzcińca. W przeważającej części zbudowane są one z niewysortowanego lub słabo wysortowanego materiału żwirowego, z udziałem piasków gliniastych i miejscami glin zwałowych w spływach.

Piaski i żwiry akumulacji szczelinowej występują w północno-wschodniej części gminy, tworząc mniej lub bardziej wydłużone pagórki o zdenudowanych zboczach. W ich budowie dominują piaszczysto-żwirowe utwory wodnolodowcowe, osadzone przez wody płynące w szczelinach w obrębie lądolodu.

Piaski ze żwirami wodnolodowcowe występują na całym obszarze gminy, w różnych sytuacjach geomorfologicznych. Utwory wodnolodowcowe dolin wód roztopowych stanowiąfragmenty pierwotnych wypełnień koryt sandrowych osiągając miąższość ok 5-6 m. Odpływ wód roztopowych odbywał się w kierunku południowym i południowo-wschodnim, do doliny Krzny. W tym kierunku obniża się powierzchnia powstałego sandru. W granicach omawianego obszaru znajduje się fragment tego sandru, miejscami przykryty osadami

eolicznymi. Osady wodnolodowcowe to przeważnie piaski drobno- i różnoziarniste, z soczewami i przewarstwieniami żwirów. W odsłonięciu w Dąbrówce-Stanach utwory wodnolodowcowe zlodowacenia Warty to szarożółte piaski różnoziarniste, odcinkami warstwowane poziomo lub prawie poziomo, w stropie żwiry piaszczyste z dużą ilością otoczaków.

Osady czwartorzędu nierozdzielonego

Piaski zwietrzelinowe (eluwialne) występują na powierzchni wysoczyzny morenowej w północnej części gminy Skórzec (okolice Dąbrówki-Wyłaz i Ozorowa). Pokrywy eluwialne o miąższości około 1,5–2 m składają się z piasków łowi w gliny zwałowe. Są one produktem wietrzenia, procesów glebotwórczych, infiltracji wód opadowych i rozmywania.

Piaski i gliny deluwialne, złożone z przemieszanego materiału lodowcowego i wodnolodowcowego, wyściełają dna dolin suchych, okresowo przepływowych. Wykształcone zostały na osadach zlodowacenia Warty: glinach zwałowych, piaskach ze żwirami lodowcowych i wodnolodowcowych, piaskach i glinach wytopiskowych. Ich miąższość dochodzi zwykle do ok. 1 m, rośnie u podnóża zboczy.

Utwory eoliczne, występujące w formie wydm oraz jako płaty i pokrywy różnej wielkości, mają znaczący udział w budowie powierzchniowej obszaru gminy. Wokół mis i niecek wytopiskowych, jak również w ich obrębie, powstały pokrywy piasków eolicznych. Na ich powierzchniach wytworzyły się wydmy podłużne oraz paraboliczne (okolice: Dąbrówki-Wyłaz, Dąbrówki Stanów i Gołąbka). Pokrywy eoliczne i wydmy zbudowane są z piasków kwarcowych, w przewadze drobnoziarnistych, jasnożółtych i żółtych, sypkich, wysortowanych, bezstrukturalnych. Grubość pokryw może dochodzić do ok. 3–5 m.

Osady holocenu

W okresie holocenu kształtował się odpływ powierzchniowy, a wody płynące osadzały utwory facji korytowej i pozakorytowej. W obniżeniach bezodpływowych oraz w zabagnionych dolinach rzecznych tworzyły się osady jeziorno-bagienne.

Piaski humusowe, miejscami gytie, oraz namuły den dolinnych i zagłębień okresowo przepływowych wypełniają dna licznych obniżeń o rozmaitej genezie, zarówno czynnych, jak i okresowo wyłączonych z sieci odpływu. Największą zmienność litologiczną tych osadów stwierdzono w misie wytopiskowej zaadoptowanej przez rzekę Kostrzyń. Występują tam piaski drobno-, niekiedy średnioziarniste, brunatnoszare, oraz mułki i mułki piaszczyste, ciemnoszare, ze szczątkami roślinnymi, miejscami gytie. Miąższość tych utworów jest zmienna, od 2,0 w dolinie w rejonie Skórca do około 3–4 m w dolinie Kostrzynia. W dolinach drobnych cieków i zaklęsłościach terenu jest ona jeszcze mniejsza.

Namuły torfiaste to późnoholoceńskie osady organiczne z dużą domieszką części mineralnych — mułków i piasków, czarne i ciemnoszare, podobne do torfów i zawierające ich wkładki. Występują głównie w obniżeniach wytopiskowych, przede wszystkim w środkowej (dolina Kostrzynia) i północnej części badanego obszaru, oraz w dnach dolin cieków o niewielkim przepływie. Miąższość ich waha się od 0,5 do 2,0 m, a najczęściej od 1,0 do1,6 m. Torfy zajmują rozległy obszar w obrębie misy wytopiskowej zaadoptowanej przez rzekę Kostrzyń. Występują także w nieckach wytopiskowych oraz w wielu mniejszych zagłębieniach o podobnej genezie. Zajmują znaczne powierzchnie w dolinie Muchawki. Powstałe tu torfowiska należą do typu niskiego, płytkiego. Torfom niekiedy towarzyszą gytie, szczególnie w dolinie Kostrzynia, między Gralą Dąbrowizną a Drupią.

Rysunek 5. Geologiczne osady powierzchniowe na terenie gminy
źródło: Szczegółowa Mapa Geologiczna Polski 1:50 000, PIG

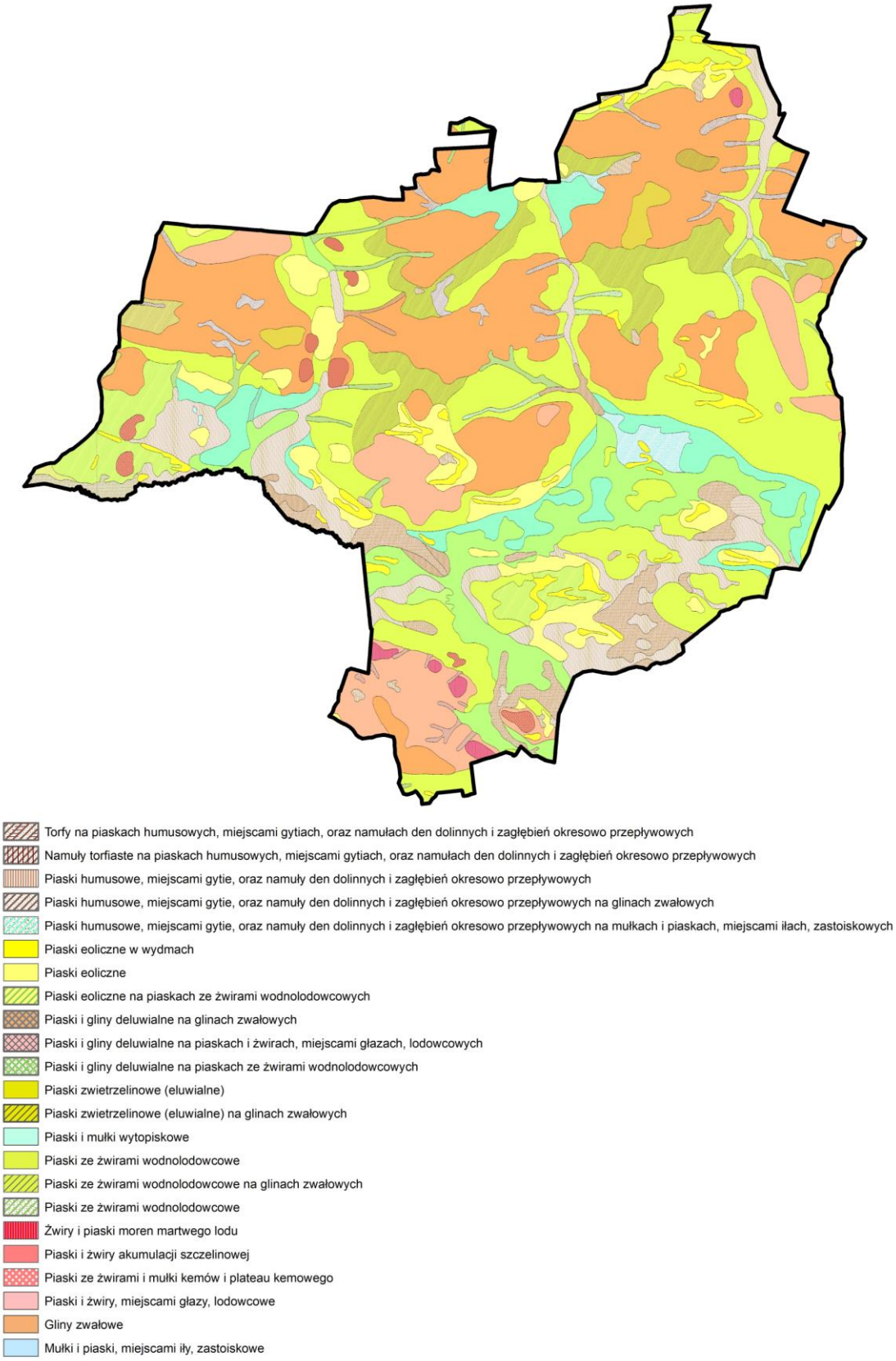

Warunki budowlane

Rzeźba terenu na ogół nie stwarza problemów dla rozwoju osadnictwa. Obszary o warunkach korzystnych dla budownictwa związane są z występowaniem gruntów niespoistych: średniozagęszczonych i zagęszczonych, na których głębokość występowania wody gruntowej przekracza 2 m p.p.t. Obszary tego typu znajdują się w rejonach występowania osadów wodnolodowcowych i równin sandrowych zlodowacenia Warty, zbudowanych z piasków, pospółek i żwirów. Obszary o warunkach niekorzystnych, utrudniających budownictwo, są związane z obecnością gruntów słabonośnych: organicznych (namuły, torfy), spoistych w stanie plastycznym i miękkoplastycznym (gliny pylaste i iły) oraz gruntów niespoistych w stanie luźnym, na których zwierciadło wody gruntowej znajduje się na głębokości mniejszej niż 2 m p.p.t. Do terenów o niekorzystnych warunkach geologiczno-inżynierskich należą również tereny w bezpośrednim sąsiedztwie złóż kopalin i istniejących starych wyrobisk poeksploatacyjnych.

Rysunek 6. Warunki budowlane na terenie gminy Skórzec
źródło: opracowanie własne na podstawie danych przestrzennych (SHP) do mapy geologiczno-inżynierskiej Polski w skali 1:500 000, PIG-PIB

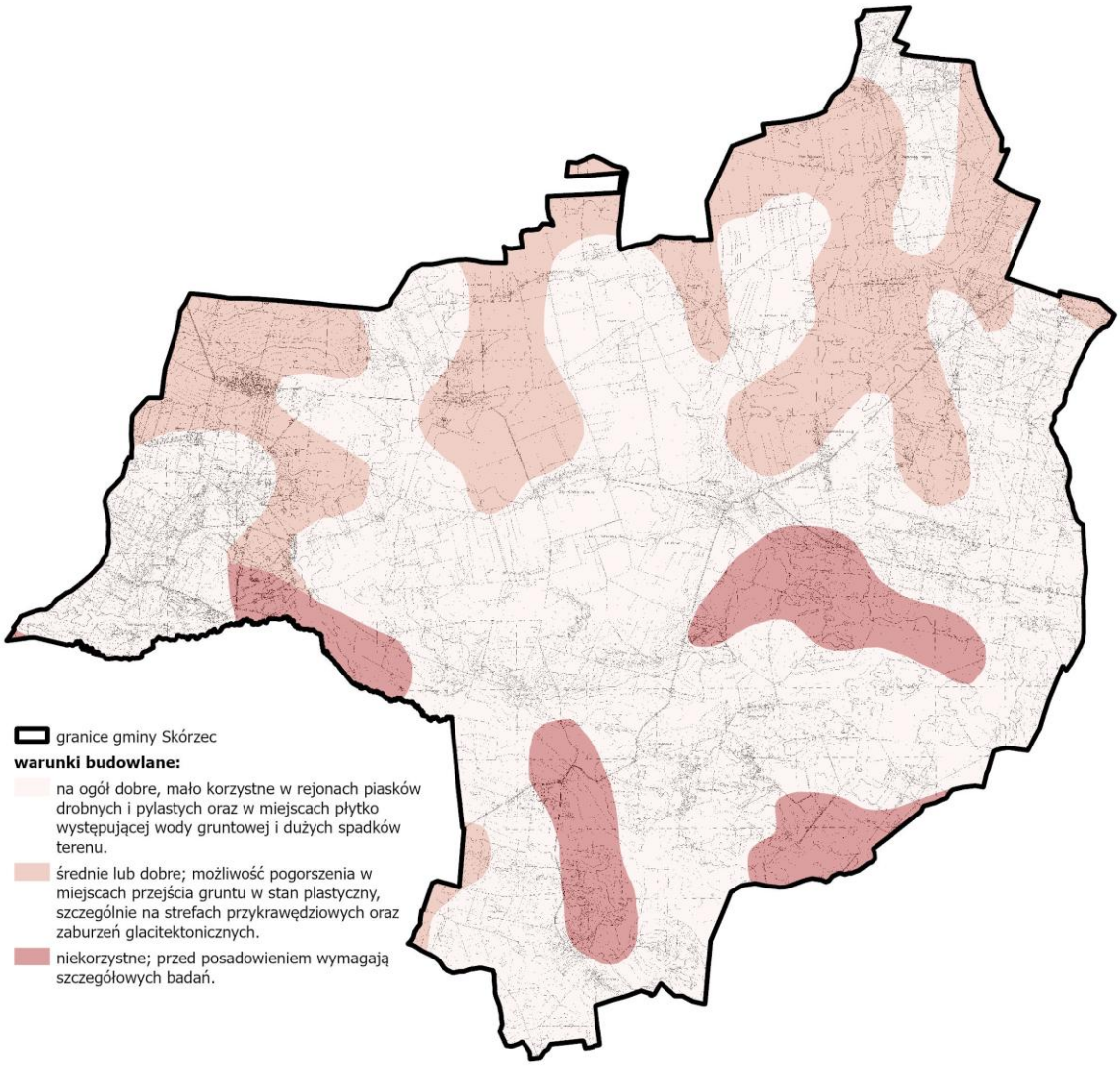

7.4 Surowce mineralne

Na obszarze gminy Skórzec występują przede wszystkim kruszywa naturalne – piaski i żwiry akumulacji wodnolodowcowej oraz piaski kwarcowe do produkcji cegły wapienno piaskowej. Nie występują udokumentowane złoża torfu. Obecnie obszar gminy obejmuje swym zasięgiem 16 udokumentowanych złóż

kopalin okruchowych, z czego jedno składające się z dwóch pól. Złoża zlokalizowane są w rejonie miejscowości Kolonia Kłodzie, Dąbrówka Ług, Dąbrówka-Stany, Kolonia Dąbrówka-Stany, Gołąbek, Skórzec, Pielechów, Wólka Kobyla i Żebrak. Spośród nich 10 złóż jest trwale lub okresowo eksploatowanych i wyznaczono dla nich tereny i obszary górnicze. Możliwe jest podjęcie eksploatacji 5 złóż obecnie rozpoznanych szczegółowo. Dla 1 z nich wyznaczono już teren i obszar górniczy. W przypadku 1 złoża zaniechano jego eksploatacji.

Tabela 2. Wykaz obszarów udokumentowanych złóż kopalin w gminie Skórzec
źródło: Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2023r., dane PIG-PIB

lp.	nazwa złoża/pole złoża	ID złoża	kopalina	stan zagosp. złoża	zasoby [tys. t]		teren górniczy	obszar górniczy
					geologiczne bilansowe*	*w tym przemysłowe		
1	**Czerniejew**	20832	piasek	E	143,4	-	Czerniejew	Czerniejew
2	**Dąbrówka-Ług**	10930	piasek	R	459	-	-	-
3	**Dąbrówka-Stany**	6103	piasek kwarcowy	Z	23,81	-	-	-
4	**Dąbrówka Stany II**	16211	piasek	E	1201,97	1142,14	Dąbrówka Stany II-A	Dąbrówka Stany II-A
5	**Dąbrówka-Stany III**	19953	piasek	E	956,26	721,88	Dąbrówka-Stany III	Dąbrówka-Stany III
6	**Dąbrówka-Stany IV**	20935	piasek	E	1 618,99	1 618,99	Dąbrówka-Stany IV	Dąbrówka-Stany IV
7	**Gołąbek**	14178	piasek	T	103,64	-	Gołąbek	Gołąbek
8	**Gołąbek I**	20421	piasek	E	49,16	-	Gołąbek I	Gołąbek I
9	**Gołąbek II**	20435	piasek	E	145,28	-	Gołąbek II	Gołąbek II
10a	**Gołąbek III /Pole A**	20820	piasek	R	2 032,45	-	-	-
10b	**Gołąbek III /Pole B**							
11	**Skórzec**	18033	piasek	R	70,63	-	-	-
12	**Teodorów**	9256	piasek	E	22,52	-	Teodorów	Teodorów
13	**Teodorów I**	10953	piasek	T	29,53	-	Teodorów I	Teodorów I
14	**Teodorów II**	10070	piasek	R	399,03	-	-	-
15	**Wólka Kobyła**	20698	piasek	R	334,99	-	Wólka Kobyła	Wólka Kobyła
16	**Żebrak**	17555	piasek	E	211,49	-	Żebrak	Żebrak

oznaczenia:

E – złoże eksploatowane,

T – złoże zagospodarowane, eksploatowane okresowo,

R – złoże o zasobach rozpoznanych szczegółowo,

Z – złoże, którego wydobycie zostało zaniechane

W granicach gminy wyznaczono także obszary perspektywiczne występowania złóż piasków. Obszary perspektywiczne stanowią obszary przewidywanego występowania złóż kopalin, przy czym są to obszary

występowania skał i naturalnych płynów lub gazów, które mają cechy kopalin, jednak z uwagi na brak danych do oceny nie można określić maksymalnego błędu oszacowania zasobów, a tym samym nie są to zasoby, których parametry umożliwiają ich udokumentowanie w przyjętych kategoriach[7].

Rysunek 7. Udokumentowane złoża oraz obszary perspektywiczne kopalin na terenie gminy Skórzec
źródło: opracowanie własne na podstawie danych CBDG oraz Mapy Geośrodowiskowej Polski (II)

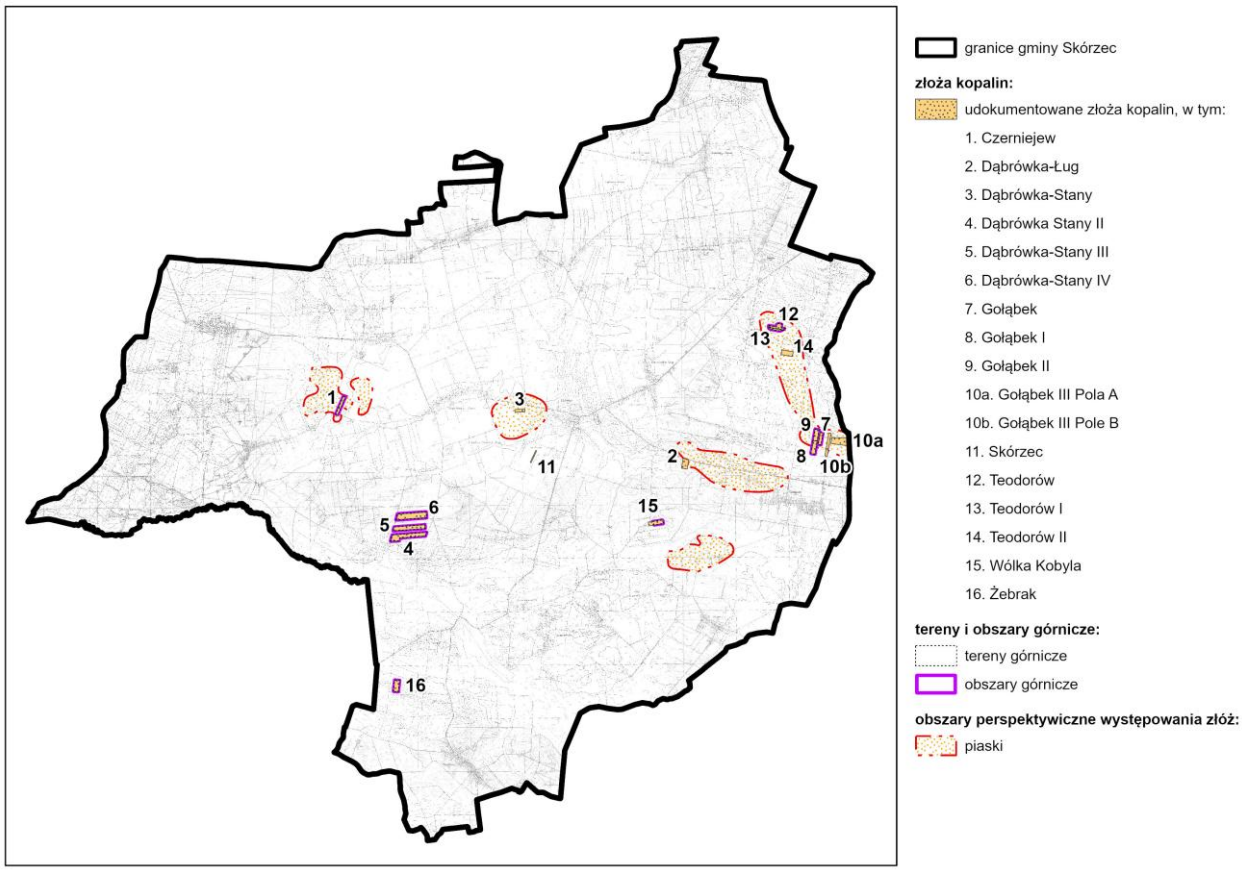

7.5 Gleby

Na obszarze gminy Skórzec gleby są mało zróżnicowane. Na obszarze wysoczyzn przeważają gleby brunatne wyługowane i kwaśne. W zasięgu równin sandrowych i równin piasków przewianych występują gleby bielicowe i pseudobielicowe (rejony Ozorowa, Czerniejewa, południowo-zachodniej części Dąbrówki Stanów oraz rejon Dąbrówki-Ługu). W dolinach rzek i obniżeniach terenu występują gleby hydrogeniczne: gleby torfowe i murszowo-torfowe oraz murszowo-mineralne i murszowate. Na nieznacznych powierzchniach występują także czarne ziemie zdegradowane i gleby szare. Wszystkie gleby występują na podłożu piaszczystym. W zależności od lokalizacji są to piaski luźne, piaski słabogliniaste, a także piaski gliniaste lekkie, miejscami piaski gliniaste lekkie pylaste.

Pod względem przydatności do rolnictwa jako grunty orne, gleby gminy Skórzec są stosunkowo żyzne. Na znacznych powierzchniach występuje kompleks żytni bardzo dobry i dobry, szczególnie w północnej części gminy. We wschodniej, południowej i południowo-wschodniej części gminy, poza obniżeniami terenu, występują gleby zaliczane do kompleksu żytniego słabego i bardzo słabego. W dolinach i obniżeniach terenu przeważa kompleks użytków zielonych średnich, tylko na niewielkich powierzchniach w południowo-wschodniej i południowej części gminy trwałe użytki zielone zaliczane są do kompleksu słabego i bardzo słabego.

[7] Za Kostka E.A.: Znaczenie instytucji obszaru funkcjonalnego dla zabezpieczenia obszarów prognostycznych i perspektywicznych złóż kopalin według obowiązującego i projektowanego prawa, Górnictwo odkrywkowe nr 1/2019

Wśród klas bonitacyjnych dominują IV i V, ale gleby klasy III także zajmują stosunkowo duże obszary, szczególnie w północno-zachodniej i północno-wschodniej części gminy. Podobnie przedstawia się jakość użytków zielonych - dominuje klasa IV i V z niewielkim udziałem klasy III w południowo-wschodniej części gminy.

Rysunek 8. Grunty rolne w gminie Skórzec
źródło: opracowanie własne na podstawie danych SWDE

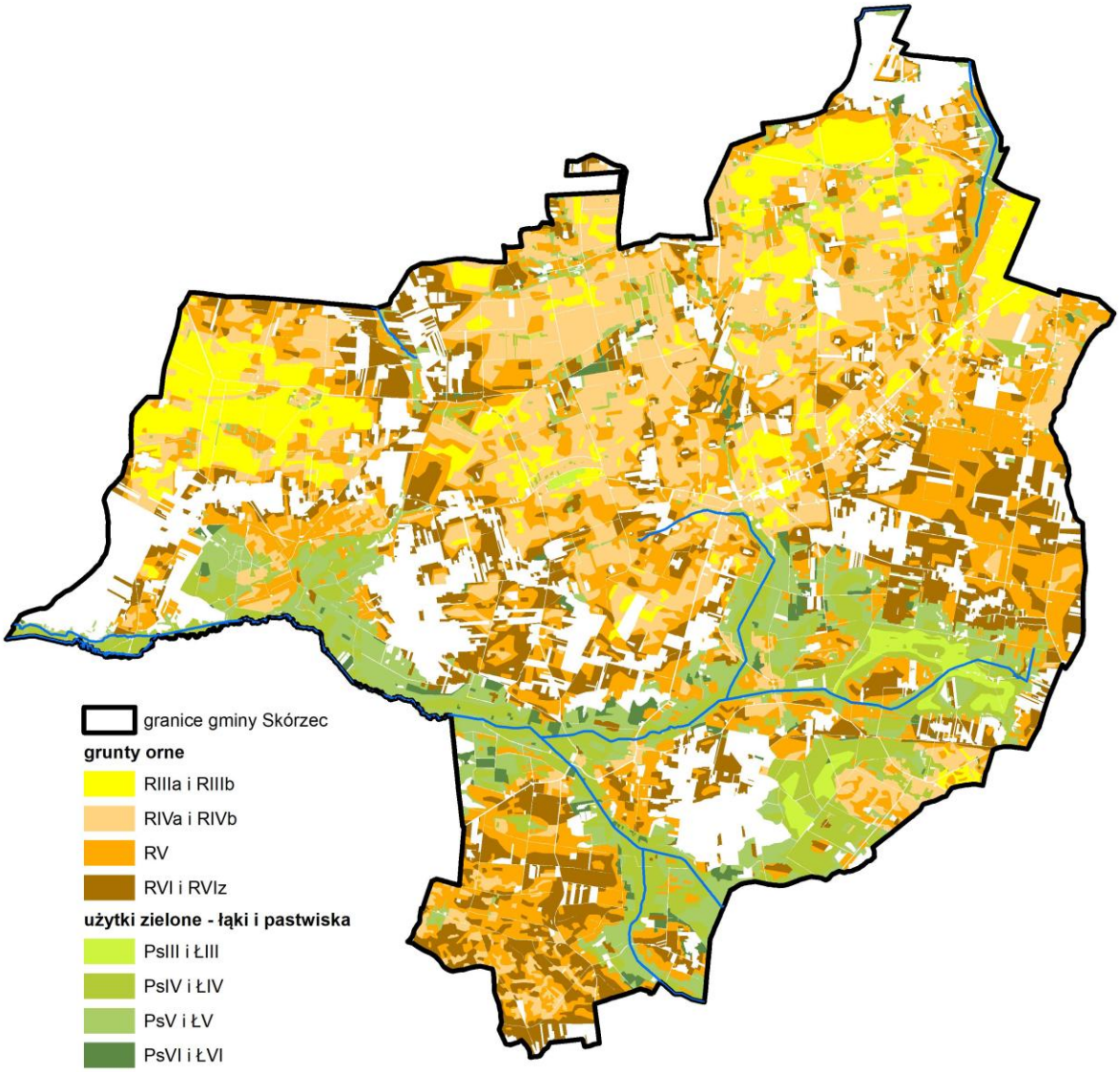

7.6 Użytkowanie gruntów

W gminie Skórzec dominują użytki rolne (tereny rolne i tereny użytków zielonych) – stanowią one ok. 76% powierzchni ogólnej gminy. Drugie miejsce pod względem powierzchni zajmują tereny leśne oraz zadrzewione i zakrzewione - ok. 16% powierzchni ogólnej gminy. Obszary zabudowane zajmują nie całe 5% całej powierzchni gminy.

Tabela 3. Użytkowanie gruntów w gminie Skórzec
źródło: dane ewidencyjne

nazwa grupy użytków	rodzaj	ogółem udział powierzchni gminy [ha]	ogółem udział powierzchni gminy [%]
tereny zabudowane	tereny mieszkaniowe, tereny przemysłowe, inne tereny zabudowane, zurbanizowane tereny niezabudowane, tereny rekreacyjno-wypoczynkowe, użytki rolne zabudowane	543,38	4,57
tereny rolne	grunty orne, sady	6811,97	57,23
tereny użytków zielonych i innych	łąki trwałe, pastwiska trwałe, użytki ekologiczne, nieużytki, tereny różne	2200,97	18,49
tereny wód	grunty pod stawami, rowy, grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi, grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	52,88	0,44
tereny lasów	lasy, grunty zadrzewione i zakrzewione	1975,15	16,60
tereny dróg	drogi, inne tereny komunikacyjne	316,82	2,66
tereny inne	użytki kopalne, tereny różne	0,67	0,01
	suma	11901,84	100

Rysunek 9. Użytkowanie gruntów w gminie Skórzec
źródło: opracowanie własne na podstawie danych SWDE

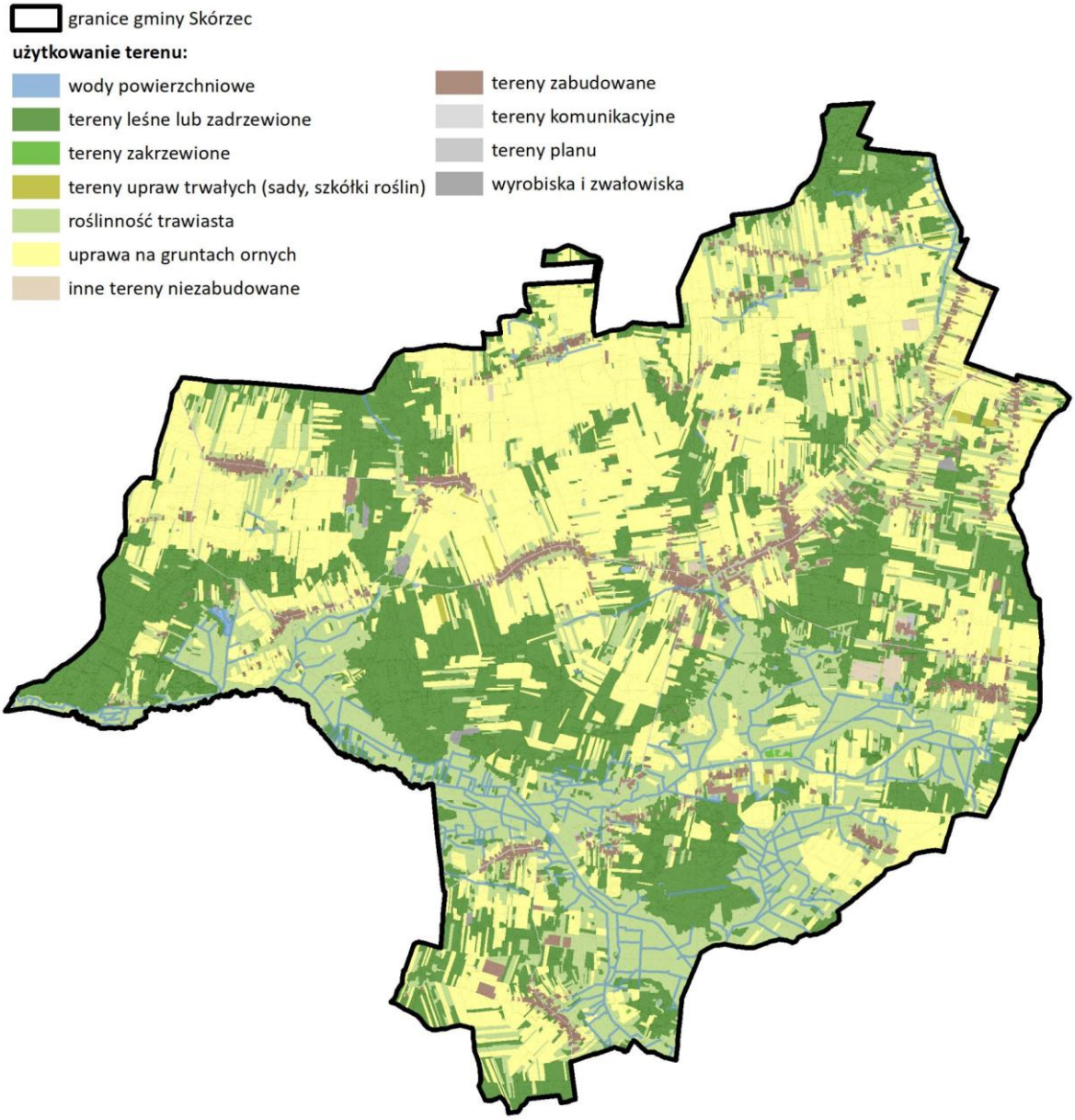

7.7 Hydrologia i hydrogeologia

Wody powierzchniowe

Na obszarze gminy Skórzec występują wody powierzchniowe przede wszystkim w postaci cieków i rowów melioracyjnych. Wody stojące to głównie niewielkie stawy i oczka wodne.

Przeważająca część obszaru gminy Skórzec położona jest w zlewni rzeki Kostrzyń, jedynie niewielka część wschodniego obszaru gminy należy do zlewni rzeki Muchawki.

Kostrzyń jest główną rzeką przepływającą przez gminę. Stanowi ona lewy dopływ Liwca, który następnie zasila wody Bugu. Źródła tej rzeki znajdują się na terenie gminy Domanice. Jej całkowita długość wynosi ok. 44,8 km. Płynie ona z południowego wschodu na północny zachód, wykorzystując rozciągające się południkowo obniżenie terenu w południowej i południowo-zachodniej części gminy Skórzec stanowiące rozległe zagłębienie wytopiskowe. Rzeka płynie przez tereny rolnicze, głównie łąkowe i leśne. W górnym odcinku ma powolny bieg.

Na odcinku przepływającym przez gminę Skórzec Kostrzyń posiada w większości uregulowane koryto, jedynie krótki fragment w rejonie miejscowości Dobrzanów został zachowany jako naturalnie meandrujący. Część koryta Kostrzynia stanowi jednocześnie granicę gminy Skórzec. Prawymi dopływami tej rzeki w granicach gminy jest dopływ z Gołąbka, który przejmuje także wody z dopływu ze Skórca, oraz dopływ z Osińskiego. Lewobrzeżne dopływy Kostrzynia odprowadzają głównie wody spoza terenu gminy - jest to dopływ spod Czach, dopływ spod Bud Wołyńskich oraz dopływ z Woli Wodyńskiej. Dolina Kostrzynia jest zmeliorowana, z liczną siecią rowów. Rzeka Kostrzyń stanowi wody płynące istotne dla rolnictwa.

W północno-wschodniej części gminy Skórzec, w rejonie Żelkowa, rozpoczyna swój bieg rzeka **Świdnica**, stanowiąca prawy dopływ Kostrzynia. Jest to niewielki ciek o długości ok. 19,58 km, którego koryto biegnie głównie przez obszar gminy Kotuń. W północnej części gminy Skórzec ma także swe źródło lewy dopływ Świdnicy – dopływ z Trzemuszki. Z terenów gminy Skórzec rzeka Świdnica i jej dopływy odbierają wody z rejonów miejscowości Nowaki, Boroszków, Dąbrówka Niwka, Stara Dąbrówka, Dąbrówka Wyłazy i Żelków.

Ze wschodniej części gminy Skórzec wody częściowo odpływają w kierunku rzeki Muchawki, stanowiącej dopływ Liwca. Rzeka ta płynie na wschód od granic gminy Skórzec, poza obszarem tej gminy.

Poza tym na terenie gminy Skórzec, w miejscowości Dobrzanów, znajduje się kompleks stawów rybnych o powierzchni około 2 ha. Na obszarze gminy występują także niewielkie bezodpływowe zbiorniki wodne w postaci oczek wodnych oraz pojedynczych stawów.

Rysunek 10. Wody powierzchniowe oraz zasięg zlewni poziomu 7 na terenie gminy Skórzec
źródło: opracowanie własne na podstawie danych MPHP10k oraz BDOT

Jednolite części wód powierzchniowych

Jednolitą częścią wód powierzchniowych jest oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych: jezioro, sztuczny zbiornik wodny, ciek a także fragment morskich wód wewnętrznych itp. Większe cieki dzielone są na mniejsze odcinki stanowiące JCWP.

W układzie zlewniowym obszar gminy Skórzec należy do dorzecza Wisły i zgodnie z aktualnym cyklem planistycznym dotyczącym planowania w gospodarowaniu wodami (2022-2027) położony jest w zasięgu pięciu Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCWP) rzecznych:

- *Świdnica* (RW2000102671484529),
- *Kostrzyń do Dopływu z Osińskiego* (RW2000152671484179),
- *Kostrzyń od Dopływu z Osińskiego do ujścia* (RW20001626714849),
- *Muchawka do Myrchy* (RW200015267148279),
- *Muchawka od Myrchy do ujścia (*RW20001626714829).

Rysunek 11. Rozmieszczenie JCWP na terenie gminy Skórzec
źródło: opracowanie własne na podstawie danych aPGW

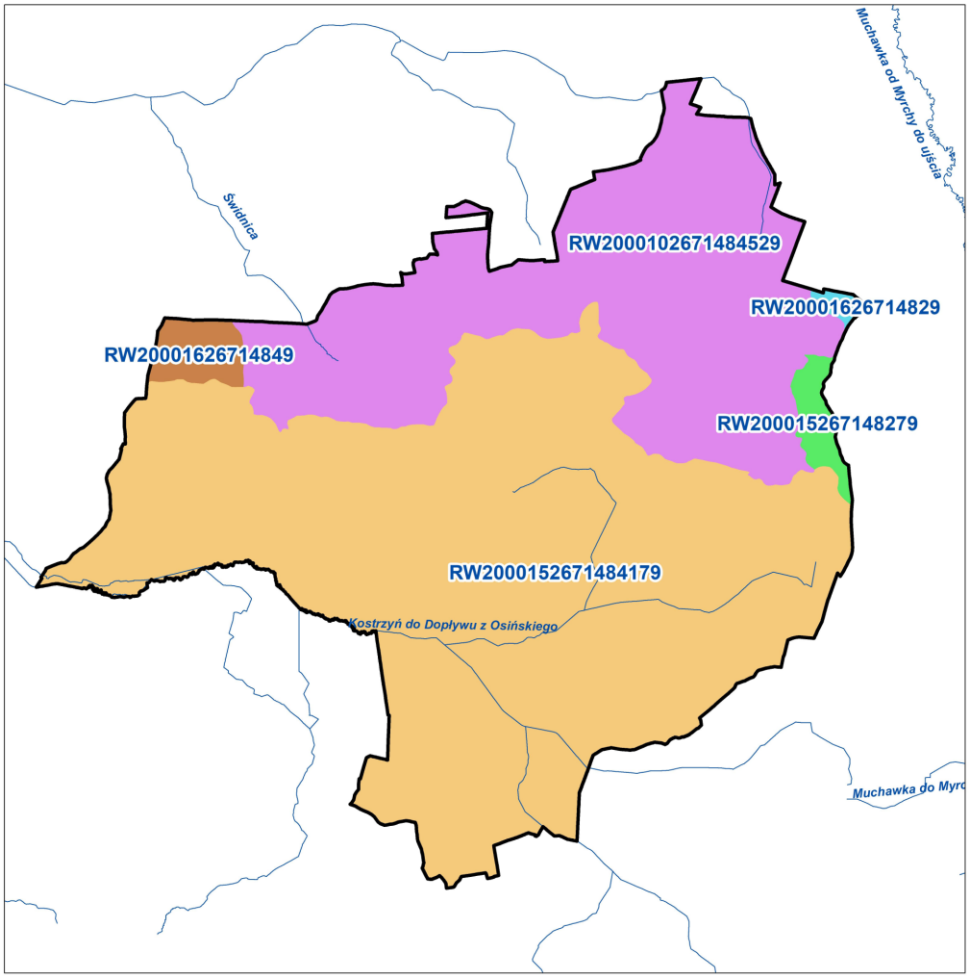

Obszary gruntów zmeliorowanych

W myśl art. 195 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1087 ze zm.) melioracje wodne polegają na regulacji stosunków wodnych w celu polepszenia zdolności produkcyjnej gleby i ułatwienia jej uprawy. Z kolei art. 192 ust. 1 zakazuje m.in. niszczenia lub uszkadzania urządzeń wodnych, utrudniania przepływu w związku z wykonywaniem lub utrzymywaniem urządzeń wodnych, z tego względu

należy zachować szczególną ostrożność przy wykonywaniu prac ziemnych w pobliżu rowów i rurociągów drenarskich tak aby ich nie uszkodzić.

Na terenie gminy Skórzec istnieją i funkcjonują sieci urządzeń melioracji wodnych szczegółowych, będących pod opieką spółek wodnych, indywidualnych właścicieli gruntów oraz pod opieką PGW Wody Polskie. Urządzenia melioracji wodnych szczegółowych zgodnie z ustawą Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1478) to m.in. rowy wraz z budowlami związanymi z nimi funkcjonalnie, drenowania, rurociągi o średnicy poniżej 0,6 m, czy ziemne stawy rybne, jeśli służą polepszeniu zdolności produkcyjnej gleby. Na obszarze gminy grunty zmeliorowane występują w rejonie Dąbrówki-Stanów, Dąbrówki-Wyłazów, Dobrzanowa, Drupii, Gołąbka, Grali-Dąbrowizny, Kłódzia, Ozorowa, Skórca, Trzcińca, Wólki Kobylej oraz Żebraka.

Za utrzymanie i eksploatację urządzeń melioracji wodnych szczegółowych i podstawowych wraz z budowlami, prowadzenie racjonalnej gospodarki wodnej na terenach zmeliorowanych, oraz inne działania związane z wykonywaniem, bieżącym utrzymaniem oraz eksploatacją urządzeń melioracyjnych w sposób zorganizowany na obszarze gminy odpowiada Gminna Spółka Wodna Skórzec.

Wody podziemne

Według regionalizacji hydrogeologicznej (Paczyński, Sadurski, 2007) obszar gminy Skórzec leży w obrębie Regionu Bugu, Subregionu Bugu nizinnego. Występują tu trzeciorzędowe i czwartorzędowe piętra wodonośne.

Użytkowe poziomy wodonośne w rejonie gminy Skórzec związane są z występowaniem piaszczystych i piaszczysto-żwirowych osadów czwartorzędowych (występują trzy użytkowe poziomy wodonośne – przypowierzchniowy i dwa międzymorenowe) oraz piaszczystych osadów trzeciorzędowych miocenu (występuje jeden użytkowy poziom wodonośny).

Utwory wodonośne w obrębie czwartorzędu tworzą zazwyczaj układ piętrowy o zróżnicowanym rozprzestrzenieniu. Są to lokalnie występujące od powierzchni terenu osady piaszczysto-żwirowe, a także nieciągłe warstwy międzymorenowe o ograniczonym, często lokalnym występowaniu, stanowiące dwa międzymorenowe poziomy wodonośne. Poziomy czwartorzędowe występują pojedynczo lub łącznie, lokalnie w pośredniej lub bezpośredniej więzi hydraulicznej.

- Pierwszy przypowierzchniowy poziom wodonośny czwartorzędowy stanowią osady piaszczysto-żwirowe równiny sandrowej z rozległymi tarasami kemowymi, utworzonej na przedpolu strefy czołowomorenowej zlodowacenia środkowopolskiego oraz fluwioglacjalne osady piaszczyste, lokalnie żwirowe, wypełniające obniżenie dolinne Kostrzynia. Poziom przypowierzchniowy pozbawiony jest izolacji osadami słaboprzepuszczalnymi i w konsekwencji jest wysoko zagrożony.
- Płytszy czwartorzędowy poziom międzymorenowy związany jest z obecnością osadów piaszczystych i piaszczysto-żwirowych w obrębie stropowych partii utworów zlodowacenia środkowopolskiego. Poziom ten ma ograniczone i nieciągłe rozprzestrzenienie. Za poziom główny został w rejonie Skórca i Dąbrówki. W pozostałych rejonach występowania ma znaczenie podrzędne. Generalnie, występuje na głębokości od ok. 5 do ok. 25 m. Płytki międzymorenowy poziom wodonośny odizolowany jest od powierzchni terenu kompleksem utworów słaboprzepuszczalnych o miąższości ok. 5-20 m, stąd stopień jego zagrożenia określono jako średni i niski.
- Głębszy czwartorzędowy poziom międzymorenowy budują fluwioglacjalne osady interglacjału mazowieckiego. Poziom ten cechuje się niewielkim rozprzestrzenieniem. Występuje on generalnie poniżej rzędnej 110-130 m n.p.m. Miąższość utworów wodonośnych wynosi zazwyczaj 10-15 m. Głębszy poziom międzymorenowy odizolowany jest od powierzchni terenu kompleksem utworów słaboprzepuszczalnych o miąższości od 15 do 40 m, stąd stopień jego zagrożenia określono w przewadze jako niski.

Utwory wodonośne występują ponadto w obrębie trzeciorzędu. Są to cechujące się ciągłym rozprzestrzenieniem piaski mioceńskie, stanowiące trzeciorzędowy poziom wodonośny.

- Poziom trzeciorzędowy występuje na niewielkich obszarach, na głębokości ok. 70-90 m i cechuje się miąższością od 10 do ok. 50 m. Parametry hydrogeologiczne poziomu trzeciorzędowego są słabo rozpoznane. Przykrycie poziomu stanowi kompleks utworów słaboprzepuszczalnych - glin zwałowych, iłów i mułków o miąższości od 50 do ok. 60 m, stąd stopień jego zagrożenia uznano za bardzo niski.

W przypadku gminy Skórzec, na przeważającej części jej obszaru stwierdzono występowanie dwóch poziomów użytkowych: płytkiego czwartorzędowego poziomu międzymorenowego oraz poziomu trzeciorzędowego, z czego za główny uznano poziom czwartorzędowy. Stanowi go warstwa piasków i piasków ze żwirem, występująca na zmiennej głębokości 5-30 m. Miąższość poziomu głównego wynosi generalnie 10-20 m. Wydajność potencjalna studzien jest generalnie niska od 30-50 m^3/h na północy gminy Skórzec do 10-30 m^3/h na południu. Izolacja poziomu głównego osiąga miąższość 5-20 m. Stopień zagrożenia poziomu określono jako średni i niski. Poziom trzeciorzędowy ma znaczenie podrzędne. Jest on związany z obecnością wodonośnych piasków miocenu, których stropu na ogół należy się spodziewać na rzędnej 80-90 m n.p.m. Jest to poziom dobrze izolowany o bardzo niskim stopniu zagrożenia.

W północno-wschodnim skraju gminy Skórzec za poziom główny uznano głębszy czwartorzędowy poziom międzymorenowy, występujący na głębokości 40-50 m. Miąższość poziomu głównego oszacowano na 10-20 m. Wydajność potencjalna studzien jest wysoka i przekracza 70 m^3/h. Przykrycie poziomu głównego utworami słaboprzepuszczalnymi ma zróżnicowaną miąższość mieszczącą się w przedziale 15-40 m, stąd stopień jego zagrożenia określono jako niski. Poza poziomem głównym na terenie jednostki występują ponadto dwa poziomy podrzędne: płytki czwartorzędowy poziom międzymorenowy, związany z obecnością warstwy śródglinowej, występującej generalnie na głębokości od kilku do 20-25 m, ujmowany do eksploatacji na terenach sąsiednich oraz poziom trzeciorzędowy, który stanowią piaski mioceńskie występujące na zmiennej głębokości od 50 do 80 m.

W południowo-zachodniej części gminy Skórzec występują dwa użytkowe poziomy wodonośne: czwartorzędowy i trzeciorzędowy, z których za główny uznano poziom czwartorzędowy. Stanowią go występujące od powierzchni terenu utwory piaszczyste i żwirowe o znacznej miąższości 20-40 i powyżej 40 m, przy czym w rejonie gminy Skórzec maleją one do 10-20 m. Wydajność potencjalna studzien zasadniczo wynosi 30-70 m^3/h. Poziom główny pozbawiony jest ciągłej izolacji osadami słaboprzepuszczalnymi, stąd stopień zagrożenia określono jako wysoki. Poziom podrzędny - trzeciorzędowy jest słabo rozpoznany.

W południowo-wschodniej części gminy Skórzec użytkowy poziom wodonośny występuje w obrębie piasków średnioziarnistych trzeciorzędu (miocenu) na głębokości ok. 70-90 m. Miąższość osadów wodonośnych rośnie wynosi ok 20-40 m. Wydajność potencjalna studni wierconych przekracza 70 m^3/h. Poziom trzeciorzędowy jest dobrze izolowany serią osadów słaboprzepuszczalnych - glin zwałowych i mułków o miąższości przekraczającej 50 m. Stopień zagrożenia uznaje się za bardzo niski.

Zwierciadło wód wgłębnych użytkowych poziomów wodonośnych w rejonie gminy Skórzec ma charakter napięty i stabilizuje się na poziomie od ok. 140-160 m n.p.m., przy czym generalnie zwierciadło wody poziomu mioceńskiego stabilizuje się ok. 1-3 m poniżej zwierciadła wody poziomów czwartorzędowych. Spływ wód wgłębnych odbywa się na północny zachód i północ do doliny Liwca, stanowiącego podstawową bazę drenażu dla występujących tutaj wód podziemnych. Wody podziemne poziomu przypowierzchniowego cechują się swobodnym zwierciadłem wody, stabilizującym się na rzędnych 150-170 m n.p.m. Spływ wód odbywa się ku dolinom drenujących je cieków: Kostrzynia i Muchawki.

Jednolite części wód podziemnych

Jednolite części wód podziemnych (JCWPd) są jednostkami hydrogeologicznymi, które zostały wyodrębnione na podstawie systemów krążenia wód przypowierzchniowego poziomu wodonośnego.

Zgodnie z aktualnym cyklem planistycznym dotyczącym planowania w gospodarowaniu wodami (2022-2027) obszar gminy Skórzec położony jest w zasięgu Jednolitej Części Wód Podziemnych *JCWPd nr 55 (PLGW200055)*.

Główne Zbiorniki Wód Podziemnych

Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP) to wydzielone szczególnie cenne i zasobne struktury wodonośne, wytypowane jako wymagające ochrony obszary, spełniające określone wymagania ilościowe i jakościowe oraz stanowiące istotne w skali kraju rezerwuary dla zaopatrzenia ludności w wodę.

Obszar gminy Skórzec w całości położony jest w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 215 – Subniecka warszawska. Jest to zbiornik paleogeńsko-neogeński. Obejmuje on trzeciorzędowe piętro wodonośne — poziom oligoceński, który budują znacznej miąższości piaski drobno- i średnioziarniste występujące na głębokości 230 m p.p.t. Zbiornik ten nie posiada opracowanej dokumentacji hydrogeologicznej.

Wody podziemne GZWP podlegają ochronie prawnej na tych samych zasadach, co wszystkie wody podziemne, a ponadto mogą być objęte dodatkową ochroną obszarową poprzez ustanowienie obszarów ochronnych. Obszary ochronne są ustanawiane przez wojewodę, w drodze aktu prawa miejscowego, na wniosek Wód Polskich. Dla GZWP nr 215 nie ustanowiono obecnie obszarów ochronnych.

7.8 Zaopatrzenie w wodę

W gminie Skórzec grupowym systemem zaopatrzenia w wodę objęte jest 20 miejscowości, w tym 2 miejscowości (Dąbrówka–Wyłazy i Dąbrówka-Niwka) jedynie częściowo. Miejscowość Boroszków, z uwagi na rozproszoną zabudowę, nie posiada sieci wodociągowej - mieszkańcy korzystają z własnych ujęć wody.

W 2022 r. z sieci kanalizacyjnej korzystało 95,7% ogółu ludności gminy Skórzec[8]. Łączna długość eksploatowanej sieci wodociągowej rozdzielczej wynosiła 92,0 km[9].

Zasilanie w wodę Gminy Skórzec do celów bytowo-gospodarczych odbywa się poprzez trzy istniejące ujęcia wód wgłębnych, tj.:

- z ujęcia w miejscowości Teodorów składającego się z dwóch studni o wydajności eksploatacyjnej otworu 18m^3/h i stacji uzdatniania wody,
- z ujęcia w miejscowości Grala-Dąbrowizna składającego się z dwóch studni o wydajności eksploatacyjnej otworu wynoszącej 45m^3/h i stacji uzdatniania wody,
- z ujęcia w miejscowości Czerniejew składającego się z dwóch studni o wydajności eksploatacyjnej otworu wynoszącej 80m^3/h i stacji uzdatniania wody.

Na terenie gminy znajdują się również ujęcia wód podziemnych pobierające wodę na cele produkcyjne oraz ujęcie powierzchniowe zasilające antropogeniczne zbiorniki wodne.

Tabela 4. Ujęcia wód na terenie gminy Skórzec, dla których wydano pozwolenia wodnoprawne
źródło: Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Lublinie

lp.	lokalizacja	opis	Pozwolenie wodnoprawne (PWP)	data obowiązywania PWP	strefa ochrony bezpośr.
UJĘCIA PODZIEMNE					
1	dz. ew. 226/12 obr. Skórzec	pobór wód podziemnych do celów produkcyjnych dla ZMB SILBET	RB.6223/15/05 Starosta Siedlecki z dn. 13.07.2005	30.06.2025	-
2	dz. ew. 228/15 obr. Skórzec	pobór wód podziemnych do celów produkcyjnych dla MAGUB Sp. z o.o.	RB.6223/11/06 Starosta Siedlecki z dn. 21.06.2006	30.06.2026	-
3	dz. ew. 797 obr. Żebrak	pobór wód podziemnych na cele produkcyjne i technologiczne	PZ-I.7222.55.2016.KS Marszałek Województwa Mazowieckiego z dn. 7.07.2016	bd	-
4	dz. ew. 1714 obr. Trzciniec	pobór wód podziemnych na cele chowu drobiu	PZ-PK-I.7222.64.2019.EZ Marszałek Województwa Mazowieckiego z dn. 7.08.2019	bd	-
5	dz. ew. 133 obr. Gołąbek	pobór wód podziemnych na cele hodowli kur niosek	LU.ZUZ.2.421.432.2019.CJ Dyrektor Zarządu Zlewni w Sokołowie Podlaskim z dn. 13.02.2020	25.01.2039	-
6	dz. ew. 1817/2 obr. Dąbrówka - Ług	pobór wód podziemnych	LU.ZUZ.2.4210.41.2020.IC Dyrektor Zarządu Zlewni w Sokołowie Podlaskim	06.05.2023	-

[8] Bank Danych Lokalnych GUS, dane za rok 2022
[9] Bank Danych Lokalnych GUS, dane za rok 2022

lp.	lokalizacja	opis	Pozwolenie wodnoprawne (PWP)	data obowiązywania PWP	strefa ochrony bezpośr.
			z dn. 19.03.2020		
7	dz. ew. 1800/1 obr. Ozorów	pobór wód podziemnych dla potrzeb zakładu	LU.ZUZ.2.4211.25.2021.MG Dyrektor Zarządu Zlewni w Sokołowie Podlaskim z dn. 15.11.2021	23.04.2034	+
8	dz. ew. 200/2 obr. Gołąbek	pobór wód podziemnych na cele produkcji podłoża pieczarek	LU.ZUZ.2.4211.26.2021.MG Dyrektor Zarządu Zlewni w Sokołowie Podlaskim z dn. 22.11.2021	28.09.2027	+
9	dz. ew. 769/12 obr. Czerniejew	pobór wód podziemnych	LU.RUZ.4210.103.2021.AO Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Lublinie z dn. 13.01.2022	17.02.2052	-
10	dz. ew. 462 obr. Czerniejew	pobór wód podziemnych na cele zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia	LU.ZUZ.2.4211.42.2022.MK Dyrektor Zarządu Zlewni w Sokołowie Podlaskim z dn. 20.09.2022	26.07.2027	+
11	dz. ew. 1091, 764/5 obr. Grala Dąbrowizna	pobór wód podziemnych na cele zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia	LU.ZUZ.2.4211.47.2022.MK Dyrektor Zarządu Zlewni w Sokołowie Podlaskim z dn. 23.09.2022	01.04.2027	+
12	dz. ew. 131/3 obr. Teodorów	pobór wód podziemnych na cele zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia	LU.ZUZ.2.4211.46.2022.MK Dyrektor Zarządu Zlewni w Sokołowie Podlaskim z dn. 23.09.2022	02.10.2037	+
13	dz. ew. 238/3 obr. Dąbrówka-Stany	pobór wód podziemnych (planowane wykonanie studni)	LU.ZUZ.2.4210.438.2023.CJ Dyrektor Zarządu Zlewni w Sokołowie Podlaskim z dn. 15.02.2024	bd	-
UJĘCIA POWIERZCHNIOWE					
1	dz. ew. 145/2 obr. Dobrzanów	pobór wody dla stawów rybnych	RŚ.6341.56.2016 Starosta Siedlecki z dn. 11.08.2016	10.08.2036	-

Zapewnieniu odpowiedniej jakości wód ujmowanych do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi oraz zaopatrzenia zakładów wymagających wody wysokiej jakości, a także ochronie zasobów wodnych, służy m.in. ustanawianie stref ochronnych ujęć wody. Strefę ochronną stanowi obszar, na którym obowiązują nakazy, zakazy i ograniczenia w zakresie użytkowania gruntów oraz korzystania z wód. Strefa ochronna może obejmować wyłącznie teren ochrony bezpośredniej albo teren ochrony bezpośredniej i teren ochrony pośredniej. Strefę ochronną obejmującą wyłącznie teren ochrony bezpośredniej ustanawia się dla każdego ujęcia wody, z wyłączeniem ujęć wody służących do zwykłego korzystania z wód. Teren ochrony pośredniej ujęcia wód podziemnych obejmuje obszar zasilania ujęcia wody.

Obszar gminy Skórzec znajduje się poza zasięgiem stref ochronnych obejmujących tereny ochrony pośredniej ujęć wód. Decyzjami Dyrektora Zarządu Zlewni w Sokołowie Podlaskim Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie ustanowione zostały natomiast strefy ochronne obejmujące wyłącznie teren ochrony bezpośredniej ujęć wód:

1. Decyzja Dyrektora Zarządu Zlewni w Sokołowie Podlaskim z dnia 15.10.2018 r., znak: LU.ZUZ.2.4100.303.2018.MS, (dz. ew. nr 200/2, obr. Gołąbek);
2. Decyzja Dyrektora Zarządu Zlewni w Sokołowie Podlaskim z dnia 15.10.2018 r., znak: LU.ZUZ.2.4100.304.2018.MS (dz. ew. nr 1800/1 obr. Ozorów);
3. Decyzja Dyrektora Zarządu Zlewni w Sokołowie Podlaskim z dnia 15.10.2018 r., znak:

LU.ZUZ.2.4100.307.2018.MS (dz. ew. nr 1091, 764/4, 764/5 obr. Grala Dąbrowizna, strefa ochrony bezpośredniej wokół każdej studni stanowi obszar ogrodzony w formie wieloboku o wymiarach 56,34m x 56m x 64,74m x 39,20m x 9,70m x 25,80m);

4. Decyzja Dyrektora Zarządu Zlewni w Sokołowie Podlaskim z dnia 15.10.2018 r., znak: LU.ZUZ.2.4100.309.2018.MS (dz. ew. nr 462 obr. Czerniejew, strefa ochrony bezpośredniej wokół każdej studni stanowi obszar ogrodzony w formie wieloboku o wymiarach 51m x 2m x 6m x 29,50m x 58,70m x 32,30m);
5. Decyzja Dyrektora Zarządu Zlewni w Sokołowie Podlaskim z dnia 15.10.2018 r., znak: LU.ZUZ.2.4100.310.2018.MS (dz. ew. nr 131/3 obr. Teodorów, strefa ochrony bezpośredniej wokół każdej studni stanowi obszar ogrodzony w formie wieloboku o wymiarach 40,60m x 34,63m x 41,92m x 33,97m).

Na ustanowionych strefach ochrony bezpośredniej obowiązują następujące zakazy i nakazy:

- zakaz użytkowania gruntów do celów niezwiązanych z eksploatacją ujęcia wody,
- nakaz odprowadzania wód opadowych lub roztopowych w sposób uniemożliwiający przedostawanie się ich do urządzeń służących do poboru wody,
- nakaz zagospodarowania terenu zielenią,
- nakaz odprowadzania poza granicę terenu ochrony bezpośredniej ścieków z urządzeń sanitarnych przeznaczonych do użytku dla osób zatrudnionych przy obsłudze służących do poboru wody,
- nakaz ograniczenia wyłącznie do niezbędnych potrzeb przebywania osób niezatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody.

Rysunek 12. Lokalizacja ujęć wód podziemnych i powierzchniowych na terenie gminy Skórzec
źródło: Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Lublinie

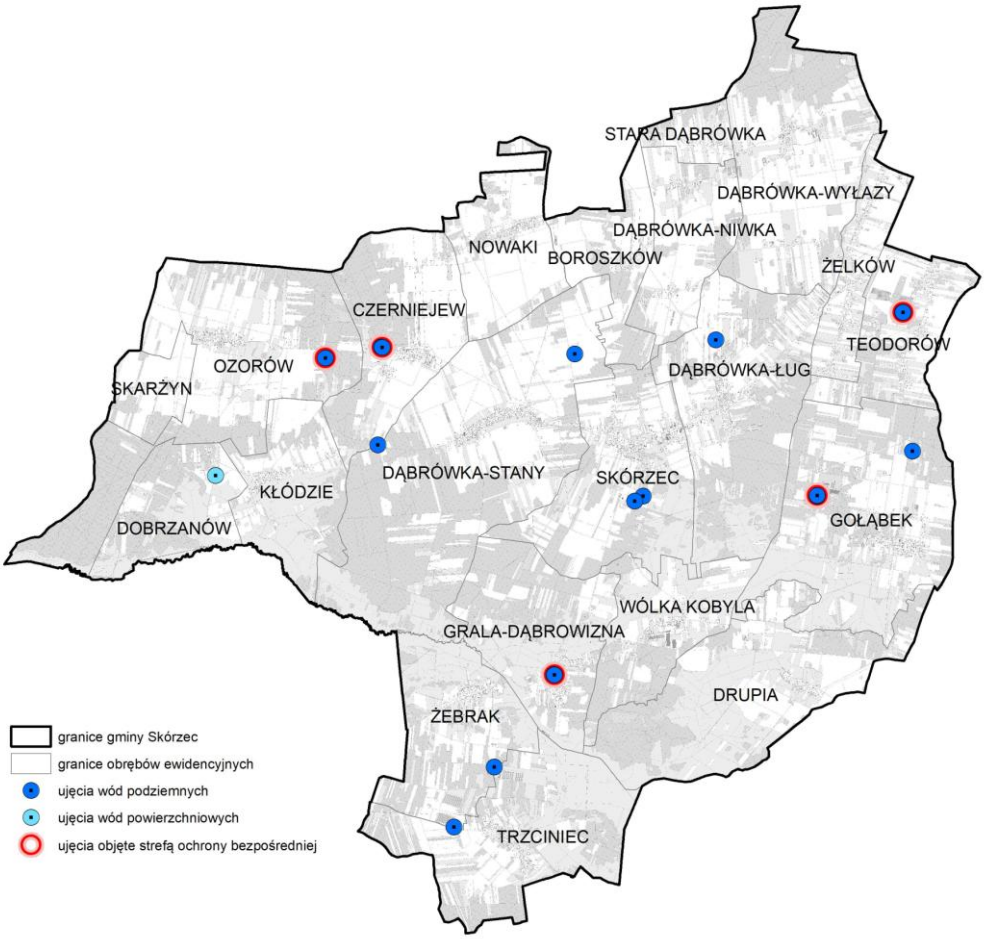

7.9 Warunki klimatyczne

Według podziału klimatycznego Polski, gmina Skórzec położona jest w obrębie Mazowiecko-Podlaskiego regionu klimatycznego. Klimat tego regionu jest zimniejszy niż w centralnej Polsce – wykazuje on cechy charakterystyczne dla ostrego klimatu kontynentalnego.

Klimat w rejonie gminy Skórzec charakteryzuje się krótką, późną wiosną, stosunkowo długim i ciepłym latem oraz długą i chłodną zimą z trwałą pokrywa śnieżną (pokrywa śnieżna utrzymuje się przez ok 38-60 dni w roku). Okres wegetacyjny jest stosunkowo krótki, trwa średnio 210 dni. Zachmurzenie jest stosunkowo duże – średnia roczna wartość zachmurzenia wynosi 6,8 stopnia pokrycia nieba[10]. Najbardziej pochmurnym miesiącem jest listopad, natomiast najmniejsze zachmurzenie występuje w czerwcu i wrześniu.

Średnie temperatury miesięczne kształtują się od około -4,6°C (styczeń) do około 17,9°C (lipiec), przy średnich rocznych temperaturach wynoszących 7,7°C. Dni mroźnych, tzn. z temperaturą maksymalną poniżej 0°C, jest 52, zaś dni bardzo mroźnych, tzn. z temperaturą maksymalną niższą lub równą -10°C, jest ok. 36 w roku.

Średnia roczna suma opadów nie przekracza 550 mm. Maksimum opadów występuje w lipcu, najniższe opady przypadają w okresie styczeń – kwiecień. Przeważają wiatry z zachodu. Częste są także wiatry południowo-zachodnie i północno-zachodnie. Średnia roczna prędkość wiatru wynosi ok. 3,0 m/sek.

7.10 Szata roślinna

Roślinność występująca na obszarze gminy Skórzec zdominowana jest przez uprawy rolne. Choć na pojedynczych kwaterach zróżnicowanie gatunkowe jest niezwykle skromne, to w całej gminie uprawy są stosunkowo zróżnicowane. Na terenach uprawnych występują gatunki typowo polne lub charakterystyczne dla półotwartego krajobrazu rolniczego. Znaczne rozdrobnienie pól oraz duża liczba zadrzewień, pojedynczych drzew lub ich zgrupowań na miedzach, szpalery drzew wzdłuż dróg dojazdowych do pól i łąk oraz rozproszona zabudowa wiejska sprzyja występowaniu wielu gatunków roślin i zwierząt, szczególnie środowisk półotwartych i ekotonowych.

Południową część gminy w znacznym stopniu zajmują użytki zielone z największym udziałem ekstensywnie użytkowanych łąk i pastwisk. Występują one przede wszystkim w dolinie Kostrzynia. Największe kompleksy łąk występują wzdłuż południowej granicy gminy oraz w części południowo-wschodniej, wokół wsi Drupia i Wólka Kobyla. Doliny rzeczne mają szczególne znaczenie z przyrodniczego puntu widzenia, gdyż w ich granicach występują rzadkie i zagrożone siedliska przyrodnicze, gatunki roślin oraz zwierząt. Dolina Kostrzynia jest zmeliorowana i w znacznym stopniu przekształcona. Naturalne torfowiska niskie zostały w znacznej części przesuszone i zamienione na łąki, a miejscami na pastwiska. Wraz ze zmianą stosunków wodnych i użytkowaniem rolniczym, pierwotne zespoły roślinne uległy przekształceniu, choć w wydzieleniu leśnym w okolicy Drupi stwierdzono zachowany płat siedliska torfowisk przejściowych i trzęsawisk (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio–Caricetea nigrae*)[11].

Zbiorowiska leśne

Lesistość gminy Skórzec nie jest wysoka - wynosi ok. 16%[12]. Niewielkie lasy i zadrzewienia są rozproszone na całym terenie gminy. Największe kompleksy leśne zajmują powierzchnię 100-150 ha. Występują one w północnej części gminy na gruntach wsi Dąbrówka Wyłazy, na wschód od Skórca – w rejonie Dąbrówki Ług, w części zachodniej w rejonie Czerniejewa oraz wzdłuż doliny Kostrzynia: w rejonie Ozorowa, Kłódzia i Grali Dąbrowizny. Są to zazwyczaj lasy własności prywatnej, lasy Skarbu Państwa stanowią zaledwie 13% wszystkich terenów leśnych w granicach gminy.

Na analizowanym terenie występują zbiorowiska roślinności borów świeżych i mieszanych świeżych z sosną jako gatunkiem dominującym. Nieco mniejsze powierzchnie zajmują lasy mieszane świeże i wilgotne, w których dominuje dąb szypułkowy, brzoza, a także sosna, czasem występuje także osika, świerk i kruszyna.

[10] Obecnie na stacjach meteorologicznych zachmurzenie, tj. stopnień pokrycia nieba przez chmury oceniany jest w ósmych częściach sklepienia niebieskiego, czyli oktantach (8 oznacza całkowite zachmurzenie, 0 – niebo bezchmurne)

[11] wydzielenie leśne 199f

[12] dane GUS za rok 2023

W lasach świeżych pospolicie występuje dąb szypułkowy i brzoza. Niewielkie powierzchnie na obszarze gminy zajmują także olsy z dominująca w nich olszą – występują one m.in. w kompleksie leśnym na zachód od Drupii.

Z uwagi na strukturę siedlisk na terenach leśnych gminy spotkać można zarówno gatunki przywiązane do siedlisk borowych, jak i gatunki siedlisk żyźniejszych. Najpospolitsze gatunki borowe to: borówka czernica, trzcinnik leśny, borówka brusznica, trzęślica modra, siódmaczek leśny, konwalijka dwulistna, rokietnik pospolity, gajnik lśniący i widłoząb falisty. Na wilgotnych i bagiennych siedliskach występują: bagno zwyczajne, żurawina błotna i torfowce. Siedliska żyźniejsze charakteryzują się występowaniem takich gatunków jak: zawilec gajowy, gajowiec żółty, szczawik zajęczy, możylinek trójnerwowy, prosownica rozpierzchła, gwiazdnica wielkokwiatowa, kopytnik pospolity, dąbrówka rozłogowa i in. Typowe dla olsów są: turzyca długokłosa, kosaciec żółty, nerecznica błotna, psianka słodkogórz oraz częsta na przesuszonych olsach, pokrzywa zwyczajna.

Lasy państwowe na terenie gminy Skórzec pełnią funkcje gospodarcze i ochronne. Lasy pełniące funkcje ochronne dzielą się na:

- lasy wodochronne - są to głównie lasy położone w obniżeniach terenu, wzdłuż cieków wodnych oraz na siedliskach wilgotnych i bagiennych. Ich dominującą funkcją jest ochrona zdolności retencyjnych lasów, zlewni oraz zbiorników wodnych;
- lasy ochronne wokół miast[13] – funkcja tych lasów wiąże się z ich położeniem w sąsiedztwie miasta Siedlce. Spełniają przede wszystkim funkcje związane z wypoczynkiem i rekreacją w lasach.

Rysunek 13. Lasy w gminie Skórzec – siedliska i lasy ochronne
źródło: opracowanie własne na podstawie danych Nadleśnictw: Przymuszewo, Czersk, Rytel

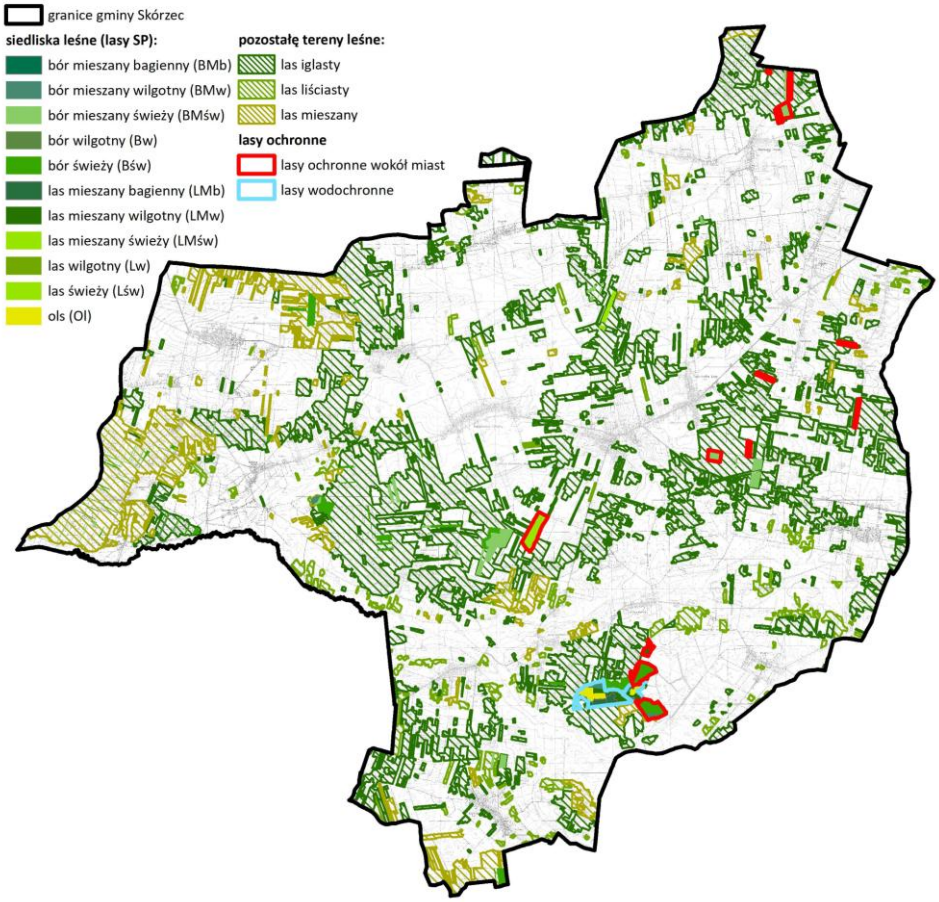

[13] w granicach miast i położone w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców

7.11 Fauna

Świat zwierząt jest stosunkowo bogaty. W gminie występują zarówno gatunki powszechnie spotykane w Polsce, jak i te rzadsze. Najcenniejszymi obszarami występowania zwierząt w gminie Skórzec jest dolina Kostrzynia i jego dopływów, w tym ekstensywnie użytkowane tereny otwarte znajdujące się w jej obrębie. Także tereny leśne występujące na obszarze gminy mają istotne znaczenie dla bytowania cennej fauny.

Dolina Kostrzynia objęta jest obszarem specjalnej ochrony ptaków, chroniącymi rzadkie i zagrożone w skali europejskiej gatunki ptaków, znajdujące tu optymalne siedliska bytowania, rozrodu i żerowania. O charakterze tego obszaru decydują przede wszystkim trwałe użytki zielone położone w dolinie rzecznej, dominujące na tym terenie. Przedmiotami ochrony obszaru, dla których wyznaczono obszar Natura 2000 Dolina Kostrzynia są: zielonka, derkacz, rybitwa czarna, podróżniczek i dziwonia. Poza tym na obszarze spotkać także można bąka, bielika, błotniaka łąkowego i błotniaka stawowego, bociana białego, dzięcioła czarnego, kropiatkę, kszyka, lelka, lerkę, łabędzia czarnodziobego, orlika krzykliwego, ortolana, pustułkę, świergotka polnego, trzmielojada, zimorodka i żurawia, a także krzyżówkę, przepiórkę i czajkę.

W rzece Kostrzyń, przepływającej przez obszar gminy Skórzec, stwierdzono występowanie takich gatunków ryb jak: piskorz, koza, płoć, jelec, kiełb, słonecznica, lin, ukleja, karaś srebrzysty, okoń, szczupak, ciernik, przy czym należy mieć na względzie, że przez obszar tej gminy przepływa jedynie górny odcinek rzeki, w którym niektóre ww. gatunki ryb mogą nie występować. W niewielkich przydomowych oczkach wodnych znajdujących się na obszarze gminy hodowane są najczęściej takie gatunki ryb jak: karp, karaś pospolity, karaś srebrzysty, lin, okoń, szczupak. Ponadto mogą występować ponadto takie gatunki jak płoć, słonecznica. W rowach melioracyjnych, nawet przy skrajnie niskim poziomie wody, utrzymują się tylko ciernik i słonecznica. Ponadto okresowo mogą występować: szczupak (szczególnie wiosną w drodze na tarliska), kiełb, okoń, piskorz, śliz i koza.

Na obszarze gminy spotkać można także płazy, takie jak jaszczurka zwinka, ropucha szara, czy rzekotka drzewna, a także żaba wodna, żaba śmieszka, żaba jeziorkowa, żaba trawna i żaba moczarowa.

Ze względu na obecność dużych areałów rolnych i zadrzewień, w granicach gminy powszechnie występują sarny. Ponadto spotyka się także łosie, jelenie, dziki, a z ssaków drapieżnych: lisy, kuny domowe, kuny leśne, łasice i borsuki W rejonie tym ostatnimi czasy odnotowuje się także dynamiczny wzrost populacji bobrów - zwłaszcza w obszarach, gdzie występują siedliska wilgotne i bagienne.

7.12 Formy ochrony przyrody

Na terenie gminy Skórzec występują obszary i obiekty objęte ochroną na podstawie ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (t.j. Dz. U. z 2024r., poz. 1098). Są to:

- obszar Natura 2000 Dolina Kostrzynia (PLB140009),
- Siedlecko-Węgrowski Obszar Chronionego Krajobrazu,
- 2 pomniki przyrody,
- otulina rezerwatu przyrody Stawy Broszkowskie.

Rysunek 14. Formy ochrony przyrody w granicach gminy Skórzec i na terenach sąsiednich
źródło: opracowanie własne na podstawie danych GDOŚ

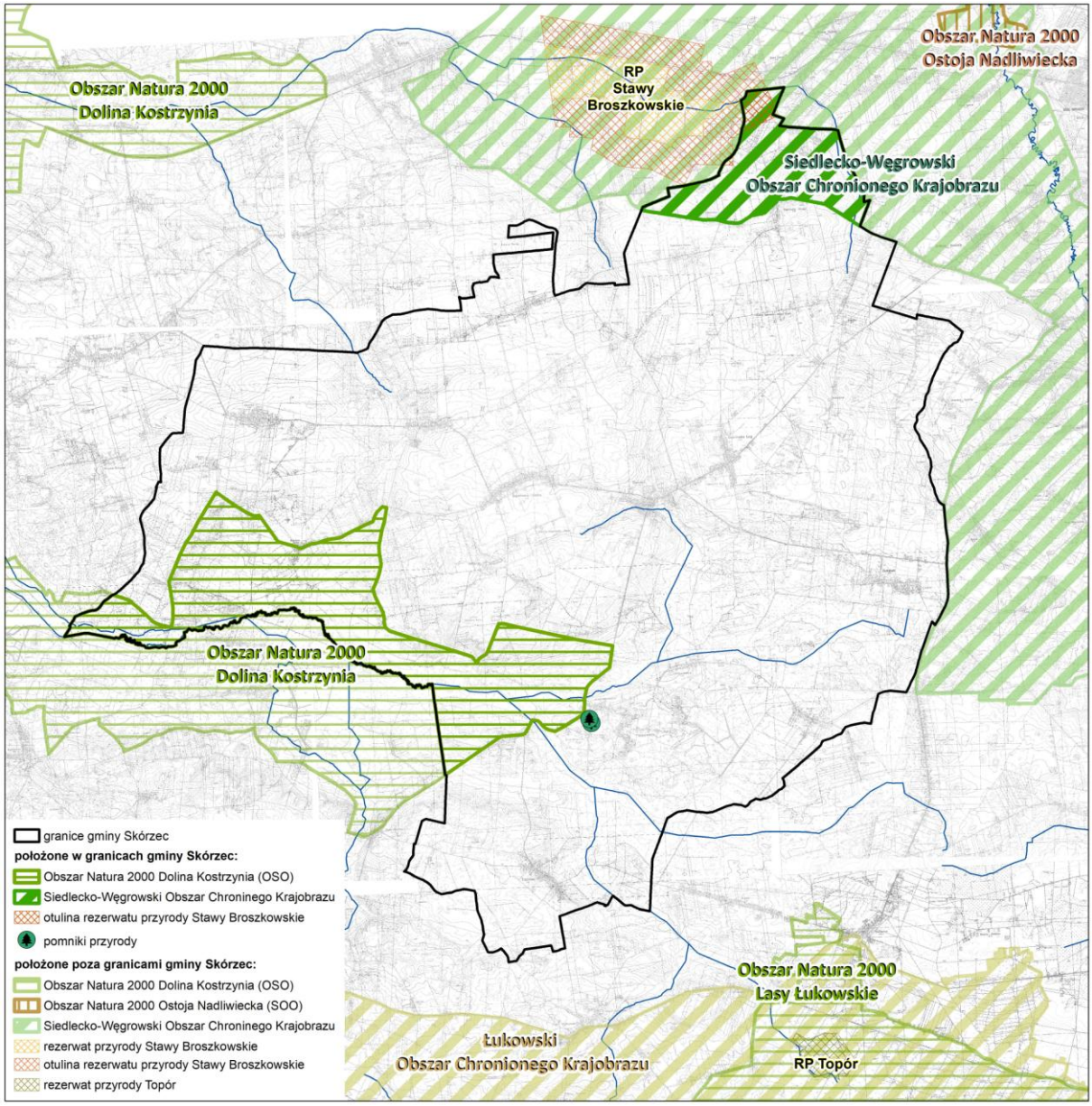

7.12.1 Obszar Natura 2000 Dolina Kostrzynia

W ramach programu Natura 2000 wyznaczone zostały dwa rodzaje obszarów: obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO) - tzw. obszary „ptasie” oraz specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO) - tzw. obszary „siedliskowe”.

Obszar Natura 2000 Dolina Kostrzynia PLB140009 stanowi obszar specjalnej ochrony ptaków (OSO). Obszar ten został wyznaczony Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 5 września 2007 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. Nr 179, poz. 1275)[14]. Obecnie obowiązującym aktem wyznaczającym obszar jest Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. Nr 25, poz. 133).

[14] stanowiącym nowelizację rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. z 2004r., Nr 229, poz. 2313)

Wszelkie działania podejmowane w granicach i sąsiedztwie obszarów Natura 2000 nie mogą:

- pogorszyć stanu siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000,
- wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000,
- pogorszyć integralności obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Obszar Natura 2000 Dolina Kostrzynia o całkowitej powierzchni 14376,13 ha jest terenem chroniącym rzadkie i zagrożone w skali europejskiej gatunki ptaków, które znajdują w tym miejscu optymalne siedliska bytowania, rozrodu i żerowania. W granicach gminy Skórzec powierzchnia obszaru wynosi 1298,7 ha. O charakterze tego obszaru decydują przede wszystkim trwałe użytki zielone położone w dolinie rzeki Kostrzyń, dominujące na tym terenie, istotny udział mają także okoliczne lasy. Obszar obejmuje dolinę rzeki Kostrzyń wraz z łąkami, mokradłami i kompleksami stawów rybnych oraz otaczające ją lasy łęgowe, olsy i zespoły zarośli. System cieków tworzy rzeka Kostrzyń oraz jej dopływy: Witówka, Witówka II (Trytwa) – dopływ Witówki, Witkówka (Kałuska), Gawroniec, Świdnica i Trybówka. Jest to obszar o dominujących funkcjach rolniczych z największym udziałem ekstensywnie użytkowanych łąk i pastwisk. Lasy rozlokowane są przede wszystkim w trzech stosunkowo rozległych kompleksach, w których ustanowiono dwa rezerwaty przyrody: Florianów i Rogoźnica. Cenne są również lasy łęgowe i olsy porzeczkowe występujące wzdłuż cieków. O walorach przyrodniczych ostoi decydują ponadto trzy kompleksy stawów rybnych: Słuchocin-Gałki, Rudka i Szostek – istotne miejsce występowania szeregu gatunków ptaków lęgowych i migrujących. Obszar przecina droga krajowa nr 2 oraz linia kolejowa nr 2 relacji Warszawa-Terespol.

W obszarze Natura 2000 Dolina Kostrzynia występuje co najmniej 20 gatunków ptaków wymienionych w załączniku I Dyrektywy Ptasiej, 3 gatunki zostały zamieszczone na liście zagrożonych ptaków w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt.

Przedmiotem ochrony obszaru specjalnej ochrony ptaków *Dolina Kostrzynia* są gatunki:

- A120 zielonka *Porzana parva*,
- A122 derkacz *Crex crex*,
- A197 rybitwa czarna *Chlidonias niger*,
- A272 podróżniczek *Luscinia svecica,*
- A371 dziwonia *Carpodacus erythrinus*.

Dla obszaru Natura *2000 Dolina Kostrzynia* ustanowiono plan zadań ochronnych Zarządzeniem nr 17 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 31 marca 2014r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Kostrzynia PLB140009 (Dz. U. Woj. Maz. z 2014r. Poz. 3830), zmienionym Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 29 października 2014r. (Dz. U. Woj. Maz. z 2014r. Poz. 9969). W planie zadań ochronnych zidentyfikowano istniejące i potencjalne zagrożenia dla zachowania właściwego stanu ochrony gatunków ptaków i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony, a także wyznaczono działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania oraz cele działań ochronnych.

Jako zagrożenia wskazano: zmianę trwałych użytków zielonych (łąk i pastwisk) na pola uprawne, ogólnie pojętą intensyfikację rolnictwa, zaniechanie koszenia łąk oraz wypasu zwierząt na pastwiskach i związanego z tym ich zarastania, usuwanie żywopłotów i zagajników lub roślinności karłowatej, rozpraszanie zabudowy i obejmowanie nią nowych terenów, zwłaszcza użytków zielonych, intensyfikacja hodowli ryb, poruszanie się pojazdami silnikowymi (quady i crossy) po terenach podmokłych, drapieżnictwo (przede wszystkim ze strony norki amerykańskiej *Mustela visom*) oraz zmiany stosunków wodnych spowodowane przez człowieka.

Tabela 5. Działania ochronne na obszarze Natura 2000 Dolina Kostrzynia w granicach gminy Skórzec
Źródło: Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Kostrzynia oraz jego zmiana, 2014

Lp[15]	Przedmiot ochrony	Działania ochronne[16]	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
Działania dotyczące ochrony czynnej gatunków zwierząt oraz ich siedlisk oraz związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania				
1	A122 Derkacz *Crex crex*	Wykonanie ekspertyzy w celu określenia reżimu hydrologicznego siedlisk derkacza, a w efekcie zapewnienie właściwych warunków wodnych w siedliskach gatunku. Wykonanie ekspertyzy i realizacja monitoringu w zakresie warunków wodnych trwałych użytków zielonych, stopnia przekształcenia tych terenów w wyniku wykonania i utrzymywania urządzeń melioracji wodnych szczegółowych, z uwzględnieniem warunków wilgotnościowych, minimum raz w ciągu obowiązywania planu zadań ochronnych. Termin rozpoczęcia działania w pierwszych 3 latach obowiązywania planu zadań ochronnych. W konkluzjach z ekspertyzy i monitoringu należy określić potrzeby w zakresie modyfikacji (poprawy) stosunków wodnych (np. budowa zastawek). Konieczne jest takie zaplanowanie gospodarowania wodą, aby możliwe było utrzymanie wysokiego uwilgotnienia użytków zielonych w okresie IV-VI; przeciwdziałanie szybkiemu odprowadzaniu wody. Wykonanie inwentaryzacji istniejących zastawek bądź innych urządzeń służących do regulacji przepływu wody w rowach melioracyjnych i ocena możliwości ich odtworzenia i wykorzystania (ocena techniczna, opis i dokumentacja fotograficzna). Termin rozpoczęcia działania w pierwszych 3 latach obowiązywania planu zadań ochronnych. Działanie fakultatywne: W przypadku budowy nowych rowów melioracyjnych (co powinno być ograniczone jedynie do sytuacji rzeczywiście uzasadnionych), a także odbudowy istniejących, należy rozważyć możliwość (w zależności od wyników ekspertyzy i monitoringu) wyposażania ich w zastawki regulujące odpływ (1 zastawka w dolnej części rowu). Zalecane są piętrzenia stałe, niewymagające obsługi, drewniane bądź z innych materiałów. System regulacji przepływu wody pomoże zabezpieczyć tereny przed nadmiernym odwodnieniem w okresach posusznych, a z drugiej strony umożliwi odprowadzanie nadmiaru wody w sposób kontrolowany. Termin rozpoczęcia działania w pierwszych 3 latach obowiązywania planu zadań ochronnych	Tereny trwałych użytków zielonych w dolinie Kostrzynia i jego dopływów (lokalizacja na obszarze gminy Skórzec według rysunku nr 11).	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie
2	A120 Zielonka *Porzana parva* A197 Rybitwa czarna *Chlidonias Niger* A272 Podróżniczek *Luscinia*	Poszerzenie wiedzy na temat gatunków zasiedlających stawy rybne. Przeprowadzenie jednorazowego szkolenia dla właścicieli, użytkowników oraz pracowników stawów rybnych na temat biologii, ekologii, zagrożeń i działań ochronnych dotyczących gatunków stanowiących przedmiot ochrony obszaru, zasiedlających stawy oraz roli tych obiektów dla zachowania różnorodności biologicznej. Przygotowanie materiałów drukowanych omawiających wyżej wymienione zagadnienia. Termin rozpoczęcia działania w pierwszych 3 latach obowiązywania planu zadań ochronnych	Miejscowości na terenie obszaru, preferowane w jego południowej części, w okolicy kompleksów stawów rybnych Rudka i Szostek.	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie

[15] [15] Zgodnie z numeracją w Planie zadań ochronnych
[16] Działania ochronne w granicach gminy Skórzec

	svecica			
7	A122 Derkacz *Crex crex*	Zachowanie siedlisk derkacza. Działanie obligatoryjne: Utrzymywanie ekstensywnej gospodarki użytków zielonych poprzez ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe. Termin rozpoczęcia działania w pierwszych 3 latach obowiązywania planu zadań ochronnych. Działania fakultatywne: 1. Objęcie terenu użytkowaniem zgodnie z wymogami tożsamymi do wariantu ornitologicznego aktualnie obowiązującego programu rolnośrodowiskowego 2. W przypadku działek, na których zaprzestano użytkowania, w zależności od stanu zaawansowania procesów sukcesyjnych, wycinanie drzew i krzewów, a następnie przywrócenie koszenia. Wycięta biomasa powinna być ułożona w sterty i wywieziona z terenu. Usuwana powinna być całkowicie roślinność drzewiasta i krzewiasta, z uwzględnieniem zapisu punktu 18. Termin rozpoczęcia działania w pierwszych 3 latach obowiązywania planu zadań ochronnych.	Tereny użytków zielonych w dolinie Kostrzynia i jego dopływów (lokalizacja na obszarze gminy Skórzec według rysunku nr 11).	Działanie obligatoryjne: Właściciel, posiadacz lub dzierżawca obszaru. Działania fakultatywne : Właściciel, zarządca, dzierżawca gruntu na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000, albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu obniżenia dochodowości
8	A120 Zielonka *Porzana parva* A272 Podróżniczek *Luscinia svecica)*	Zachowanie siedlisk zielonki i podróżniczka Działanie obligatoryjne: obowiązek utrzymania powierzchni szuwarów (trzcinowych, turzycowych) na terenie obszaru.	Obszar Natura 2000 z wyjątkiem terenów leśnych.	Właściciele, zarządcy bądź użytkownicy gruntów.
Dotyczące monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz realizacji celów działań ochronnych				
12	A120 Zielonka *Porzana parva* A197 Rybitwa czarna *Chlidonias Niger* A272 Podróżniczek *Luscinia svecica*	Poszerzenie wiedzy użytkowników obiektów stawowych na temat zagrożeń dla gatunków, wynikających ze sposobu użytkowania stawów (propagowanie ekstensywnego rybactwa). Ankieta przeprowadzana wśród uczestników. Przeprowadzenie ankiet podczas wykonywania jednorazowego, dedykowanego szkolenia na temat biologii, ekologii, zagrożeń i działań ochronnych, dotyczących gatunków stanowiących przedmiot ochrony obszaru, przed przystąpieniem do szkolenia i po jego zakończeniu. Termin rozpoczęcia działania w pierwszych 3 latach obowiązywania planu zadań ochronnych.	Miejscowości na terenie obszaru, preferowane w jego południowej części, w okolicy kompleksów stawów rybnych Rudka i Szostek.	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie
14	A122 Derkacz *Crex crex*	Utrzymanie liczebności gatunku co najmniej na aktualnym poziomie (340 samców). Liczenia gatunku na powierzchni monitoringowej „Czajków". Kontrola nocna, nasłuchy z wykorzystaniem stymulacji głosowej. Liczebność określana na podstawie liczby odzywających się samców. Kontrole dwukrotnie w ciągu sezonu: I kontrola od 25.05 do 05.06; II kontrola - ostatnia dekada czerwca. Termin rozpoczęcia działania w pierwszych 3 latach obowiązywania planu zadań ochronnych, a następnie co 3 lata.	Powierzchnia monitoringowa „Czajków" (lokalizacja na obszarze gminy Skórzec według rysunku nr 11).	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie
17	A122 Derkacz	Zachowanie siedlisk lęgowych (łąk i pastwisk na powierzchni około 8000 ha) poprzez utrzymanie ich	Obszar Natura 2000, tereny rolne.	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska

	Crex crex	otwartego charakteru (zachowanie ciągłości ekstensywnego użytkowania) i zabezpieczenie przed istotnymi naruszeniami warunków wodnych.		w Warszawie
		Kontrola co najmniej 10% liczby działek, na które podpisano umowy o wykaszanie i odkrzaczanie (punkt 7). Termin rozpoczęcia działania w pierwszych 3 latach obowiązywania planu zadań ochronnych, a następnie corocznie w okresie marzec-kwiecień (kontrola działań podjętych w roku poprzednim).	Działki, dla których podpisano z właścicielem umowę na realizację zapisów planu zadań ochronnych.	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie
		Prowadzenie rejestru zmian użytkowania gruntów.	Obszar Natura 2000 poza gruntami w zarządzie Lasów Państwowych.	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie
		Wykonanie zdjęć fitosocjologicznych w 2 etapach, w celu analizy wpływu zabiegów utrzymaniowych na ciekach wodnych. Analiza wyników zmiany składu roślinności. Określenie warunków wodnych w glebie Pierwszy etap przed wykonaniem prac utrzymaniowych. Drugi etap, 2 lata po wykonaniu prac utrzymaniowych (wskazany termin - czerwiec). Termin rozpoczęcia działania w pierwszych 3 latach obowiązywania planu zadań ochronnych.	Doliny cieków wodnych, gdzie projektuje się wykonanie regulacji lub usunięcie namułów o grubości przekraczającej 15 cm.	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie
18	A272 Podróżniczek *Luscinia svecica,* A371 Dziwonia *Carpodacus erythrinus*	Zachowanie siedlisk lęgowych (środowisk mozaikowych w sąsiedztwie wód, łozowisk, szuwarów i zarośli, stref ekotonowych). Pozostawiane powinny być zadrzewienia i zakrzewiania rosnące wzdłuż cieków wodnych. Natomiast w przypadku rowów melioracyjnych, należy dążyć do zachowania roślinności krzewiastej (drzewiastej) na ich skarpach na co najmniej 10% długości rowów, ale nie więcej niż na 40% ich długości. Termin rozpoczęcia działania w pierwszych 3 latach obowiązywania planu zadań ochronnych.	Obszar Natura 2000 poza terenami leśnymi	Właściwe miejscowo urzędy gmin we współpracy z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Warszawie

Rysunek 15. Obszary wdrażania działań ochronnych na obszarze Natura 2000 Dolina Kostrzynia w granicach gminy Skórzec

źródło: opracowanie własne na podstawie Planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Kostrzynia, 2014

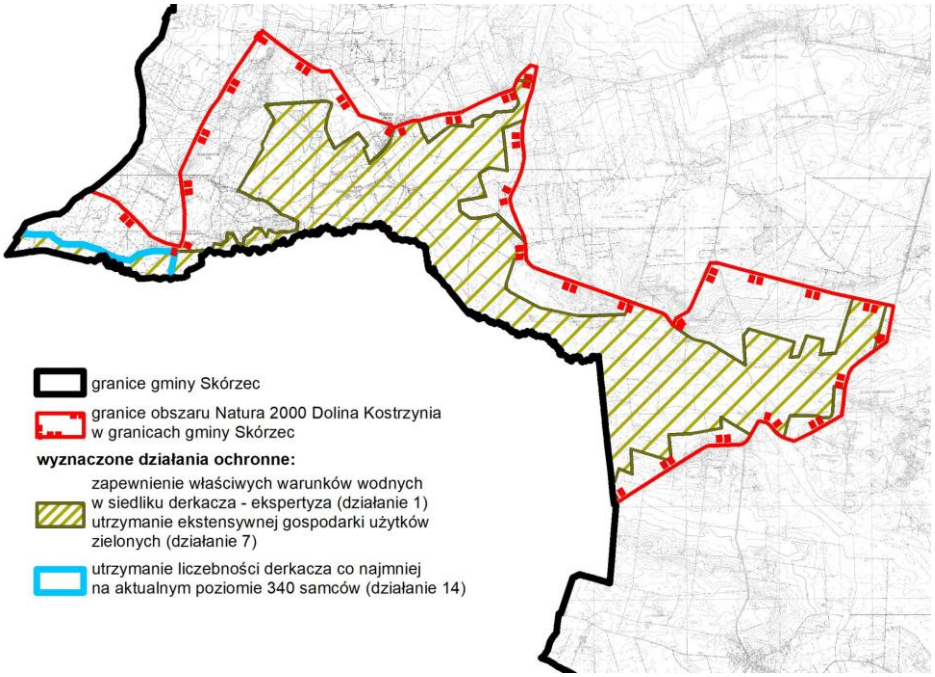

7.12.2 Siedlecko-Węgrowski Obszar Chronionego Krajobrazu

Obszar chronionego krajobrazu obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych.

Siedlecko-Węgrowski Obszar Chronionego Krajobrazu rozciąga się na Wysoczyźnie Siedleckiej między Siedlcami a Węgrowem. Jego powierzchnia wynosi 34696,63 ha, z czego w granicach gminy Skórzec jest to ok. 421,46 ha zlokalizowane w północno-wschodniej jej części. Siedlecko-Węgrowski OChK obejmuje m.in. rezerwaty przyrody "Gołobórz" i "Stawy Broszkowskie" oraz 12 pomników przyrody. Przez niemal cały obszar przepływa rzeka Liwiec. Krajobraz ma charakter rolniczy.

Siedlecko-Węgrowski OChK został utworzony na podstawie Uchwały Nr XVII/99/86 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Siedlcach z dnia 28 października 1986 roku w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. WRN z 1986 r. Nr 11, poz. 130). Aktualnie dla ww. obszaru chronionego krajobrazu obowiązuje Uchwała nr 137/18 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 18 września 2018 r. w sprawie Siedlecko-Węgrowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Maz. z 2018 r. poz. 9054), zgodnie z którą na terenie OChK zakazuje się:

1) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,
2) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych,
3) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu,
4) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwosuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych,
5) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka,
6) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych,
7) budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości od 20 do 100 m od:
   a. linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych,
   b. zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym, o którym mowa w art. 389 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne

- z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.

W odniesieniu do ww. zakazów obowiązują odstępstwa wskazane w art. 24 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, a także inne, wyszczególnione w przytoczonej powyżej uchwale, tj.:

1. Zakaz, o którym mowa w pkt. 1, nie dotyczy przedsięwzięć służących obsłudze ruchu komunikacyjnego, turystyce oraz przedsięwzięć bezpośrednio związanych z rolnictwem i przemysłem spożywczym.
2. Zakaz, o którym mowa w pkt. 2, nie dotyczy:
   1) tworzących zadrzewienia śródpolne:
      a) krzewów rosnących w skupisku o powierzchni do 25 m^2 ,
      b) drzew, których obwód pnia na wysokości 130 cm nie przekracza 30 cm,
      - których usunięcie jest konieczne w celu przywrócenia gruntów nieużytkowanych do użytkowania rolniczego;
   2) drzew i krzewów, które obumarły lub nie rokują szansy na przeżycie (w tym złomów i wywrotów), które zagrażają bezpieczeństwu ludzi i mienia;

3) zadrzewień śródpolnych i przydrożnych na obszarach przeznaczonych pod zabudowę w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin.

3. Zakaz, o którym mowa w pkt. 3, nie dotyczy wydobywania piasku i żwiru na powierzchni nieprzekraczającej 2 ha przy przewidywanym rocznym wydobyciu nieprzekraczającym 20 000 m^3 , jeżeli działalność będzie prowadzona bez użycia materiałów wybuchowych - zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. - Prawo geologiczne i górnicze.
4. Zakaz, o którym mowa w pkt. 4, nie dotyczy terenów, na których wykonywanie prac ziemnych związane jest z koncesją na wydobywanie kopalin ze złóż.
5. Zakaz, o którym mowa w pkt. 7, nie dotyczy stref wyłączonych z zakazu zabudowy oznaczonych w załącznikach nr 3 i 4 do uchwały.
6. Zakaz o którym mowa w pkt. 7, nie dotyczy obiektów służących turystyce wodnej.

Rysunek 16. Strefa obowiązywania zakazu zabudowy na obszarze Siedlecko-Węgrowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu w granicach gminy Skórzec
źródło: opracowanie własne na podstawie Uchwały nr 137/18 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 18 września 2018 r.

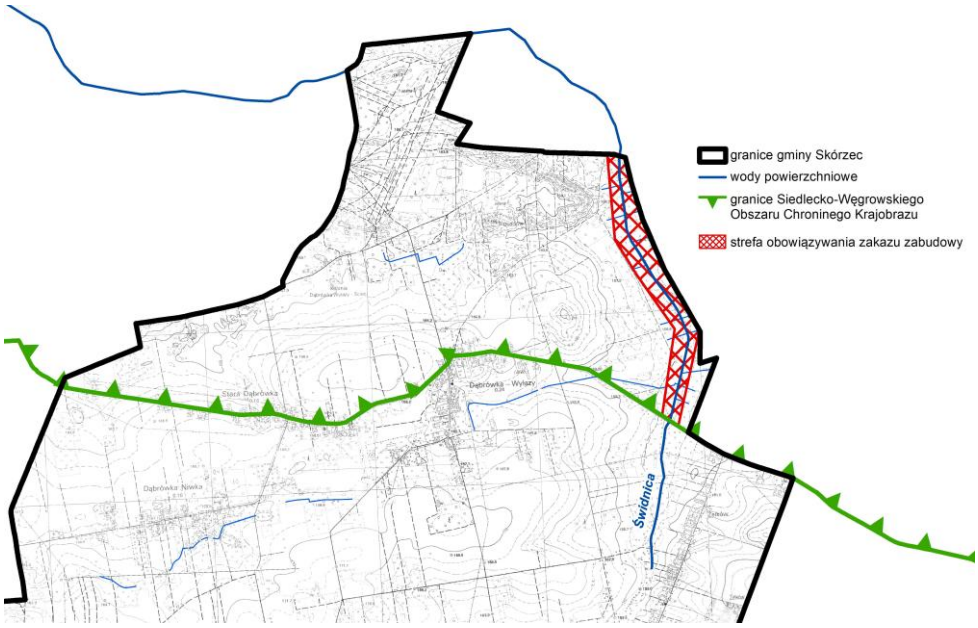

7.12.3 Pomniki przyrody

Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie.

Na terenach niezabudowanych, jeżeli nie stanowi to zagrożenia dla ludzi lub mienia, drzewa stanowiące pomniki przyrody podlegają ochronie aż do ich samoistnego, całkowitego rozpadu.

Na terenie gminy Skórzec ochroną w postaci pomnika przyrody objęto 2 obiekty:

1. pojedyncze drzewo z gatunku jesion wyniosły *Fraxinus excelsior* (obwód 371 cm),
2. grupę dwóch drzew z gatunku jesion wyniosły *Fraxinus excelsior* (obwody 360 i 320 cm)[17].

Oba pomniki znajdują się na terenie zabytkowego parku wiejskiego w pobliżu Szkoły Podstawowej w Grali. Zostały one powołane Rozporządzeniem Nr 10 Wojewody Mazowieckiego z dnia 2 marca 2009 r. w sprawie pomników przyrody położonych na terenie powiatu siedleckiego (Dz. U. Woj. Maz. z 2009 r. Nr 36, poz. 864). Ochrona drzew w granicach lokalizacji obejmuje zasięg korony i systemu korzeniowego nie mniejszy

[17] Zgodnie z adnotacją GDOŚ jest to drzewo dwupienne, całkowicie spalone

niż w promieniu 15 m od zewnętrznej krawędzi pnia drzewa.

W stosunku do pomników przyrody rozporządzenie wprowadza następujące zakazy:

1) niszczenia, uszkadzania lub przekształcania obiektu lub obszaru;
2) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
3) uszkadzania i zanieczyszczania gleby;
4) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
5) likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;
6) wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych;
7) zmiany sposobu użytkowania ziemi;
8) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
9) umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
10) umieszczania tablic reklamowych.

7.12.4 Rezerwat przyrody Stawy Broszkowskie – otulina

W granicy gminy Skórzec znajduje się niewielki fragment otuliny rezerwatu przyrody Stawy Broszkowskie. Sam rezerwat położony jest poza jej granicami, na terenie gminy Kotuń. Rezerwat przyrody Stawy Broszkowskie (bez otuliny) został utworzony na podstawie Zarządzenia Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 4 lipca 1984 r. w sprawie uznania za rezerwaty przyrody (M.P. z 1984 r. Nr 17, poz. 125). Aktualnie dla ww. rezerwatu, jak i jego otuliny obowiązuje Rozporządzenie Nr 4 Wojewody Mazowieckiego z dnia 28 stycznia 2008 r. w sprawie rezerwatu przyrody "Stawy Broszkowskie" (Dz. Urz. z 2008 r. Nr 9, poz. 297), zmienione Rozporządzeniem Nr 28 Wojewody Mazowieckiego z dnia 1 lipca 2008 r. (Dz. Urz. z 2008 r. Nr 118, poz. 4211). W powyższym rozporządzeniu nr 4 dla rezerwatu wyznaczono otulinę stanowiącą pas szerokości 500 m w linii prostej od granicy północnej, wschodniej i południowej rezerwatu.

Dla rezerwatu przyrody Stawy Broszkowskie ustanowiono plan ochrony Rozporządzeniem Nr 29 Wojewody Mazowieckiego z dnia 17 lipca 2008 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody "Stawy Broszkowskie" (Dz. Urz. Woj. Maz. z 2008 r. Nr 123, poz. 4336). Na obszarze otuliny nie wyznaczono działań ochronnych.

7.13 Powiązania ekologiczne

Głównymi powiązaniami ekologicznymi są korytarze ekologiczne, które stanowią rodzaj łącznika pomiędzy wyspami środowiskowymi, umożliwiającego swobodne przemieszczanie fauny i flory. Są to pasy terenu, po jakim przemieszczają się organizmy na daleki dystans, w którym panuje dla nich odpowiednie środowisko i warunki bezpieczeństwa. Naturalnymi korytarzami ekologicznymi są obszary mało przekształcone przez człowieka, głównie lasy i doliny rzeczne, a także obszary bagienne, łąki, nieużytki oraz obszary pozbawione barier o charakterze antropogenicznym. Korytarze mogą mieć zasięg lokalny, regionalny, krajowy lub międzynarodowy. Tymi ostatnimi są np. trasy wędrówek ptaków. Korytarz nie zawsze jest strukturą liniową, jak np. rzeka, występują też korytarze, które nie mają ciągłości strukturalnej, ale zachowują ciągłość funkcjonalną, np. wyspy leśne stanowiące ostoje ptaków wędrownych. Miejsca krzyżowania się korytarzy ekologicznych lub obszary o dużym stopniu naturalności i nagromadzenia się organizmów, skąd podejmują one ekspansje na zewnątrz, nazywane są węzłami ekologicznymi lub, jeżeli obejmują duży obszar ekologicznie

zróżnicowany, obszarami węzłowymi.[18]

Korytarze o znaczeniu międzynarodowym i krajowym

W ramach *Projektu korytarzy ekologicznych łączących europejską sieć Natura 2000 w Polsce*, opracowanego w 2005 r. i zaktualizowanego w 2011 r. w Zakładzie Badań Ssaków PAN na zlecenie Ministra Środowiska, pod redakcją Jędrzejewskiego, na terenie gminy Skórzec wyróżniono krajowy korytarz ekologiczny *Lasy Łukowskie* (KPnC-3B), stanowiący korytarz uzupełniający jednego z głównych korytarzy ekologicznych o znaczeniu międzynarodowym – Korytarza Północno-Centralnego (KPnC), łączącego Puszczę Białowieską na wschodzie kraju (granica z Białorusią) z Parkiem Narodowym Ujście Warty na zachodzie (granica z Niemcami). Na obszarze Mazowsza obejmuje on przede wszystkim Dolinę Bugu oraz Puszczę Bialą. Nadrzędnym celem zaprojektowanej sieci korytarzy migracyjnych jest przede wszystkim przeciwdziałanie fragmentacji cennych przyrodniczo obszarów oraz utrzymanie istniejących połączeń pomiędzy zachowanymi płatami naturalnego środowiska. Stworzenie możliwości przemieszczania się zwierząt i roślin w skali kraju i Europy pozwoli na utrzymanie zagrożonych gatunków oraz zachowanie prawidłowych procesów ekologicznych.

Krajowy korytarz ekologiczny *Lasy Łukowskie* biegnie zachodnią, południową i północną częścią gminy Skórzec, obejmując swoim zasięgiem m.in. obszar Natura 2000 Dolina Kostrzynia oraz większe tereny leśne i zadrzewione na obszarze gminy.

Korytarze o znaczeniu regionalnym

Ważną rolę w zachowaniu łączności przestrzennej struktur ekologicznych odgrywają korytarze rangi regionalnej. Naturalnymi korytarzami ekologicznymi tego typu są przede wszystkim doliny rzeczne. Korytarze regionalne odgrywają ważną rolę łącznikową dla obszarów naturalnych i cennych przyrodniczo oraz chronionych w skali kraju i ponadkrajowej.

Za korytarz ekologiczny o znaczeniu regionalnym w granicach gminy Skórzec należy uznać dolinę rzeki Kostrzyń wraz z jej dopływami. Koryta tych cieków oraz otaczające je tereny łąk i pastwisk łączą Łukowski Obszar Chronionego Krajobrazu oraz obszar Natura 2000 Lasy Łukowskie położone na południe od granic gminy Skórzec z obszarem Natura 2000 Dolina Kostrzynia, biegnącym przez tereny tej gminy oraz obszary położone na zachód i północ od jej granic, a także z położonym w tamtym rejonie obszarem Natura 2000 Rogoźnica, Mińskim Obszarem Chronionego Krajobrazu oraz występującymi tam rezerwatami przyrody i większymi terenami leśnymi.

Korytarze o znaczeniu lokalnym

Na terenie gminy występują także tereny spełniające funkcję lokalnych ciągów ekologicznych zapewniających łączność pomiędzy terenami o istotniejszym znaczeniu. Są to lokalne płaty leśne, tereny podmokłe oraz użytki zielone i doliny lokalnych, często okresowych cieków lub rowów melioracyjnych porośnięte krzewami bądź drzewami, wąwozy, szpalery drzew na miedzach i inne tereny aktywne biologicznie. Odgrywają one zasadniczą rolę dla zachowania lokalnych populacji różnych gatunków i siedlisk, stanowiąc przestrzeń migracji organizmów na mniejszych odległościach.

[18] Plan ochrony parku krajobrazowego. Poradnik metodyczny, Dyrekcja ZJPK w Krakowie, Kraków 1999

Rysunek 17. Korytarze ekologiczne w gminie Skórzec
źródło: opracowanie własne na podstawie danych PAN i GDOŚ

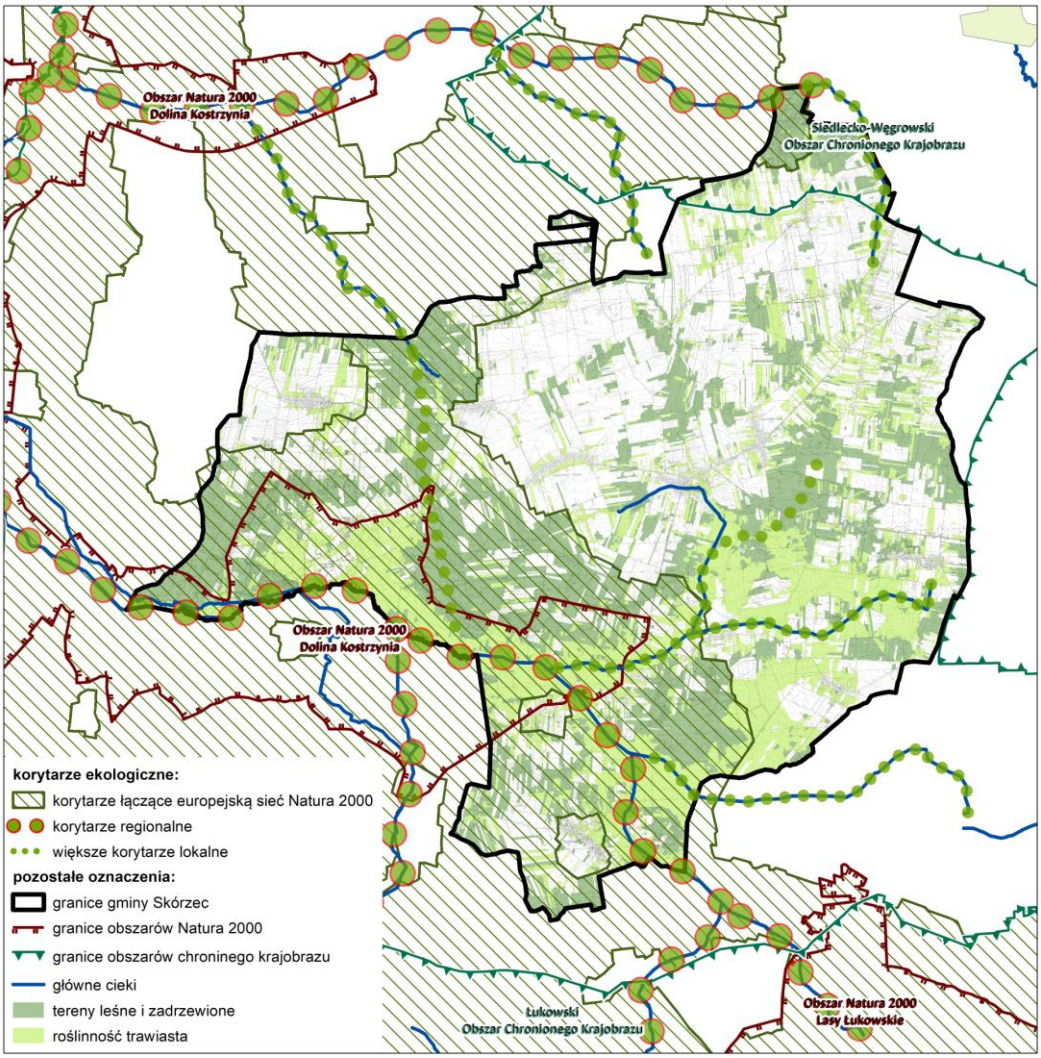

7.14 Zasoby krajobrazowe

Europejska Konwencja Krajobrazowa podkreśla znaczenie krajobrazu jako podstawowego komponentu europejskiego dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego. Krajobraz jest jednym z istotnych elementów kształtujących jakość życia ludzi. Ochrona krajobrazu wymaga podjęcia działań na rzecz zachowania i utrzymania ważnych lub charakterystycznych cech krajobrazu oraz ukierunkowania i harmonizowania zmian, które wynikają z procesów społecznych, gospodarczych i środowiskowych. Na ogólną fizjonomię krajobrazu wpływa ukształtowanie terenu, wartości przyrodnicze (szata roślinna), sposób użytkowania terenu oraz wartości kulturowe.

W granicach gminy Skórzec dominuje krajobraz rolniczy. Pola uprawne są wkomponowane na stałe w pejzaż Polski, a ich znaczenie dla tworzenia wartościowych widoków jest szczególnie zauważalne w okresie wegetacyjnym, gdy wprowadzają zróżnicowaną kolorystykę. Cechą charakterystyczną tego krajobrazu na obszarze gminy jest duże rozdrobnienie pól oraz duża liczba zadrzewień, pojedynczych drzew lub kęp siedzących na miedzach, dróg dojazdowych do pól i łąk, często ze szpalerami drzew oraz rozproszona zabudowa wiejska. Cechy te powodują, że krajobraz rolniczy jest bardzo zróżnicowany, pozbawiony monotonii wielkoobszarowych pól.

Wysokie wartości krajobrazowe przedstawia także dolina rzeki Kostrzyń wraz z otaczającymi ją otwartymi przestrzeniami łąkowymi i pastwiskami. Charakteryzuje się ona wysokimi walorami przyrodniczymi, w tym faunistycznymi i florystycznymi.

Krajobrazem atrakcyjnym przyrodniczo jest także krajobraz leśny, obejmujący zarówno lasy prywatne, jak i państwowe. Tereny leśne stanowią atrakcyjne zaplecze rekreacyjne nie tylko dla mieszkańców gminy, ale także sąsiadujących z nią Siedlec.

Na charakter krajobrazu gminy składa się także krajobraz kulturowy. Na terenie gminy, w miejscowości Skórzec, znajduje się wpisany do rejestru zabytków zespół klasztorny (kościół, klasztor O.O. Marianów i ogród) z końca XVIII w. oraz kapliczka z 1 połowy XIX w., a także wiele innych obiektów ujętych w gminnej ewidencji budynków, takich jak budynek szkoły podstawowej w Gołąbku, zespół dworsko-parkowy i pozostałości folwarku w Ozorowie, park podworski w Grali-Dąbrowiznie oraz domy drewniane i murowane, a także liczne kapliczki. Zabytki takie spotkać można w miejscowościach takich jak: Skórzec, Czerniejew, Dąbrówka-Niwka, Dąbrówka-Stany, Dąbrówka-Wyłazy, Dobrzanów, Drupia, Gołąbek, Grala-Dąbrowizna, Nowaki, Osińskie-Dobrzanów, Żebrak.

Audyt krajobrazowy województwa mazowieckiego

Audyt krajobrazowy dla województwa mazowieckiego został przyjęty Uchwałą nr 48/24 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 26 marca 2024 r. W audycie krajobrazowym wskazano krajobrazy występujące na obszarze województwa mazowieckiego (w tym na obszarze gminy Skórzec) oraz lokalizację krajobrazów priorytetowych[19]. Ponadto zidentyfikowano zagrożenia dla możliwości zachowania wartości krajobrazów oraz określono rekomendacje i wnioski dotyczące kształtowania i ochrony tych krajobrazów.

Na terenie gminy Skórzec zidentyfikowano łącznie cztery typy krajobrazu (krajobrazy bagienno-łąkowe – głównie bezleśne, leśne, wiejskie oraz podmiejskie i osadnicze). Spośród zidentyfikowanych krajobrazów żaden nie został uznany za krajobraz priorytetowy.

Tabela 6. Typy i podtypy krajobrazu na terenie gminy Skórzec
źródło: Audyt krajobrazowy województwa mazowieckiego, MBPR 2024

typ, podtyp krajobrazu	typ rzeźby terenu	kod krajobrazu	zagrożenia dla możliwości zachowania wartości krajobrazów
2. Bagienno-łąkowe - głównie bezleśne 2a. Z udziałem ekstensywnie użytkowanych łąk	krajobrazy dolin	14-318.93-003	A.2.1. Osuszanie torfowisk i bagien oraz likwidacja ich naturalnej szaty roślinnej (zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe) A.3.3. Wzrost zagęszczenia barier ekologicznych w krajobrazie (Zagrożenia potencjalne, duże) C.1.3. Lokalizacja dominujących w krajobrazie obiektów wysokościowych i obszarowych (zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe) E.1.1. Zagrożenie powodziowe (zagrożenia potencjalne, niewielkie)
3. Leśne 3a. Z przewagą siedlisk borowych	krajobrazy dolin	14-318.93-035	-
	krajobrazy dolin	14-318.93-036	-
	krajobrazy dolin	14-318.93-037	-
	krajobrazy dolin	14-318.93-039	-
	krajobrazy dolin	14-318.93-040	-

[19] Krajobraz może być wskazany jako krajobraz priorytetowy, jeżeli jest szczególnie cenny ze względu na swoje wartości przyrodnicze, kulturowe, historyczne, architektoniczne, urbanistyczne, ruralistyczne lub estetyczno-widokowe, a także spełnia co najmniej jedno z kryteriów, tj. unikatowość występowania, reprezentatywność, dotychczasowej ochrony prawnej, ważności krajobrazu.

typ, podtyp krajobrazu	typ rzeźby terenu	kod krajobrazu	zagrożenia dla możliwości zachowania wartości krajobrazów
	krajobrazy pagórkowate	14-318.94-180	-
	krajobrazy pagórkowate	14-318.94-182	A.1.4. Eksploatacja złóż innych niż węgiel kamienny, węgiel brunatny i torf (zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe) C.1.3. Lokalizacja dominujących w krajobrazie obiektów wysokościowych i obszarowych (zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe)
	krajobrazy pagórkowate	14-318.94-183	-
	krajobrazy pagórkowate	14-318.94-184	-
	krajobrazy pagórkowate	14-318.94-189	A.2.1. Osuszanie torfowisk i bagien oraz likwidacja ich naturalnej szaty roślinnej (zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe)
	krajobrazy pagórkowate	14-318.94-192	C.1.3. Lokalizacja dominujących w krajobrazie obiektów wysokościowych i obszarowych (zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe)
	krajobrazy pagórkowate	14-318.94-195	A.3.3. Wzrost zagęszczenia barier ekologicznych w krajobrazie (zagrożenia potencjalne, duże)
	krajobrazy pagórkowate	14-318.95-077	C.1.3. Lokalizacja dominujących w krajobrazie obiektów wysokościowych i obszarowych (zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe)
6. Wiejskie 6c. Z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych tworzących małe pola	krajobrazy dolin	14-318.93-015	-
	krajobrazy dolin	14-318.93-016	-
	krajobrazy dolin	14-318.93-018	-
	krajobrazy dolin	14-318.93-019	-
	krajobrazy dolin	14-318.94-051	A.2.1. Osuszanie torfowisk i bagien oraz likwidacja ich naturalnej szaty roślinnej (zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe) A.2.5. Wprowadzanie różnych form zabudowy i infrastruktury technicznej (zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe) C.1.3. Lokalizacja dominujących w krajobrazie obiektów wysokościowych i obszarowych (zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe)
	krajobrazy pagórkowate	14-318.95-020	A.2.1. Osuszanie torfowisk i bagien oraz likwidacja ich naturalnej szaty roślinnej

typ, podtyp krajobrazu	typ rzeźby terenu	kod krajobrazu	zagrożenia dla możliwości zachowania wartości krajobrazów
			(zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe) A.2.5. Wprowadzanie różnych form zabudowy i infrastruktury technicznej (zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe) C.1.3. Lokalizacja dominujących w krajobrazie obiektów wysokościowych i obszarowych (zagrożenia istniejące, umiarkowane, względnie stałe) D.2.1. Odory - oddziaływanie składowisk, zakładów przemysłowych, obiektów hodowli przemysłowej itp. (zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe)
6. Wiejskie 6d. Z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych tworzących pola średniej wielkości	krajobrazy pagórkowate	14-318.94-075	A.2.5. Wprowadzanie różnych form zabudowy i infrastruktury technicznej (zagrożenia istniejące, niewielkie, o narastającym natężeniu) A.1.4. Eksploatacja złóż innych niż węgiel kamienny, węgiel brunatny i torf (zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe) A.1.6. Składowiska odpadów (zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe) C.1.3. Lokalizacja dominujących w krajobrazie obiektów wysokościowych i obszarowych (zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe) A.3.3. Wzrost zagęszczenia barier ekologicznych w krajobrazie (zagrożenia potencjalne, duże)
	krajobrazy pagórkowate	14-318.95-030	A.1.4. Eksploatacja złóż innych niż węgiel kamienny, węgiel brunatny i torf (zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe) A.2.5. Wprowadzanie różnych form zabudowy i infrastruktury technicznej (zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe)
6. Wiejskie 6g. Z przewagą terenów zabudowanych o charakterze wiejskim	krajobrazy pagórkowate	14-318.94-088	C.1.3. Lokalizacja dominujących w krajobrazie obiektów wysokościowych i obszarowych (zagrożenia istniejące, umiarkowane, względnie stałe) D.2.1. Odory - oddziaływanie składowisk, zakładów przemysłowych, obiektów hodowli przemysłowej itp. (zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe) A.3.3. Wzrost zagęszczenia barier ekologicznych w krajobrazie (zagrożenia potencjalne, duże)
8. Podmiejskie i osadnicze. 8c. Miejscowości o zwartej, wielorzędowej zabudowie o charakterze	krajobrazy pagórkowate	14-318.94-096	-
	krajobrazy pagórkowate	14-318.94-099	C.1.3. Lokalizacja dominujących w krajobrazie obiektów wysokościowych i obszarowych (zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie

typ, podtyp krajobrazu	typ rzeźby terenu	kod krajobrazu	zagrożenia dla możliwości zachowania wartości krajobrazów
wiejskim			stałe) D.1.1. Hałas komunikacyjny i przemysłowy (zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe) D.2.1. Odory - oddziaływanie składowisk, zakładów przemysłowych, obiektów hodowli przemysłowej itp. (zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe)

Rysunek 18. Typy i podtypy krajobrazu na terenie gminy Skórzec
źródło: Audyt krajobrazowy województwa mazowieckiego, MBPR 2024

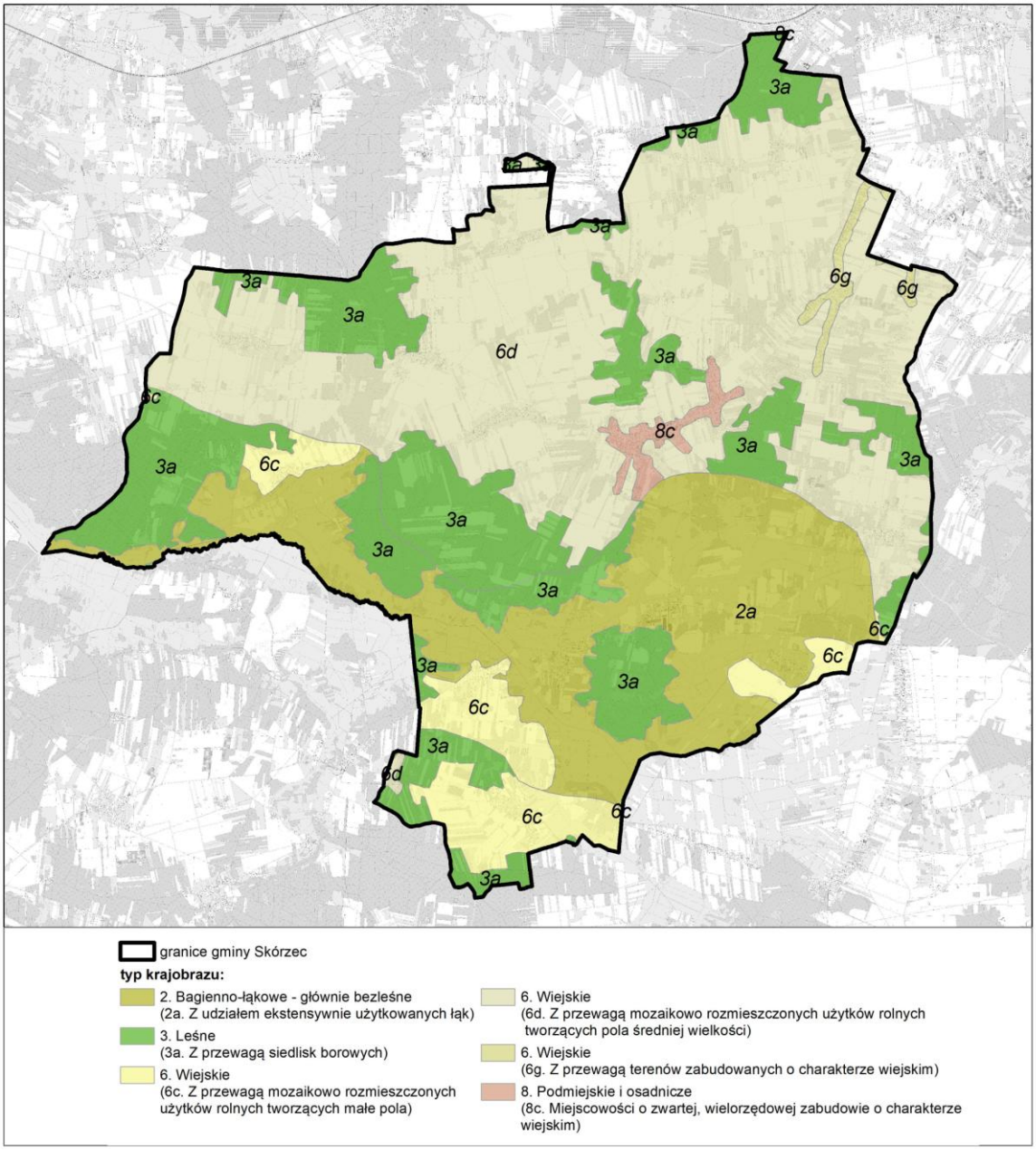

8 Stan zasobów i funkcjonowanie środowiska

8.1 Stan środowiska

Z punktu widzenia zdrowia ludzi najistotniejsze znaczenie mają zanieczyszczenia wody pitnej, w mniejszym stopniu zanieczyszczenia powietrza. Dla funkcjonowania ekosystemów podstawowe znaczenie mają zanieczyszczenie powietrza lub wód powierzchniowych, wpływające na procesy życiowe roślin i zwierząt, oraz zmieniające stan środowiska, takie jak eutrofizacja, powodująca niekorzystne zmiany w ekosystemie wód, zakwaszenie oraz uciążliwości powodowane hałasem.

Powietrze atmosferyczne

Ochrona powietrza polega na zapewnieniu jak najlepszej jego jakości, w szczególności poprzez utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej dopuszczalnych dla nich poziomów lub co najmniej na tych poziomach oraz zmniejszenie poziomów substancji w powietrzu co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska oceny stanu powietrza dokonywane są w ramach państwowego monitoringu środowiska. Oceny dokonuje się w strefach, w tym w aglomeracjach. Na terenie województwa mazowieckiego wydzielone zostały 4 strefy, gmina Skórzec została zaliczona do strefy mazowieckiej.

Tabela 7. Wynikowe klasy strefy mazowieckiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych pod kątem ochrony zdrowia i roślin
źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim – raport wojewódzki za rok 2023. GIOŚ Warszawa, 2024)

	symbol klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń										
	NO_2[20]	SO_2	CO	PM10	PM2,5	B(a)P	As	Cd	Ni	Pb	O_3
ze względu na ochronę zdrowia ludzi	A	A	A	A	A/A1	A	A	A	A	A	A/**D2**
ze względu na ochronę roślin	A	A	-[21]	-	-	-	-	-	-	-	A/**D2**

gdzie:

klasa A – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych;

klasa A1 – stężenia pyłu PM2,5 nie przekraczają poziomu dopuszczalnego dla II fazy;

klasa D2 – stężenia ozonu przekraczają poziom celu długoterminowego.

Do rocznej oceny jakości powietrza, poza pomiarami w stacjach automatycznych i manualnych, wykorzystano metody modelowania matematycznego, uwzględniające rzeźbę terenu oraz wpływ pól meteorologicznych zmiennych w czasie i przestrzeni na transport zanieczyszczeń, uzyskując tym samym szczegółowe wyniki imisji zanieczyszczeń powietrza dla całego województwa. Zgodnie z wynikami ww. modelowania na terenie gminy Skórzec w 2023 r. stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych poziomów długoterminowych stężeń ozonu wg kryterium ochrony zdrowia ludzi oraz ochrony roślin, na co miały wpływ przede sprzyjające warunki meteorologiczne (m.in. wysokie nasłonecznienie, niska prędkość wiatru). Dla pozostałych zanieczyszczeń tj. dwutlenku siarki, tlenku węgla, benzenu, tlenków azotu, ozonu, pyłu zawieszonego PM10, pyłu zawieszonego PM2,5, oraz benzo(a)pirenu, ołowiu, arsenu, kadmu i niklu w pyle zawieszonym PM10 odpowiednio poziomy dopuszczalne lub docelowe zostały dotrzymane. W ocenie uzyskały klasę A.

Zgodnie z raportem wojewódzkim dotyczącym jakości powietrza w województwie mazowieckim rok 2023 był pierwszym rokiem, w którym dotrzymany został poziom dopuszczalny dla pyłu zawieszonego PM10. W latach wcześniejszych występowało także przekroczenie poziomu dopuszczalnego dla pyłu zawieszonego PM2,5 fazy II. Oznacza to poprawę jakości powietrza w zakresie pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5

[20] dla roślin NO_x
[21] nie przeprowadzono klasyfikacji

w roku 2023 w porównaniu do roku 2022 i 2021 oraz wcześniejszych lat. W roku 2023 na obszarze całego województwa dotrzymany został poziom docelowy benzo(a)pirenu zawartego w pyle zawieszonym PM10. Jest to pierwszy rok, w którym dotrzymany został poziom docelowy tego zanieczyszczenia. W latach poprzednich wysokie wartości stężeń benzo(a)pirenu w pyle zawieszonym PM10 rejestrowano w okresach grzewczych (styczeń-marzec, październik-grudzień). Również w roku 2023, w okresie zimowym, występowały podwyższone stężenia tego zanieczyszczenia, ale były one niższe niż w latach poprzednich. W ostatnim dziesięcioleciu można zauważyć stopniową poprawę jakości powietrza zwłaszcza w odniesieniu do zanieczyszczeń pyłowych. Poprawa jakości powietrza w roku 2023 jest wypadkową działań na rzecz ochrony powietrza wynikających m.in. z realizacji programu ochrony powietrza (POP) dla województwa mazowieckiego i uchwały antysmogowej oraz bardzo korzystnych warunków meteorologicznych.

Wody powierzchniowe

Jakość wód powierzchniowych zależna jest od wielu czynników naturalnych i antropogenicznych. Chemizm wód determinują: budowa geologiczna zlewni, klimat, typ gleb występujących w sąsiedztwie cieku, a także urbanizacja, uprzemysłowienie i rolnictwo. Istotny wpływ na zanieczyszczenie wód ma ilość pobieranej wody oraz odprowadzanie ścieków bytowo-gospodarczych i przemysłowych, a także ingerencja w budowę koryta rzeki.

Obowiązek badania i oceny jakości wód powierzchniowych w ramach PMŚ wynika z ustawy *Prawo wodne*. Badania prowadzone przez GIOŚ mają na celu przede wszystkim dostarczenie wiedzy o stanie ekologicznym (lub potencjalnie ekologicznym) i stanie chemicznym rzek w województwie, niezbędnej do gospodarowania wodami w dorzeczach, w tym do ich ochrony przed eutrofizacją i zanieczyszczeniami antropogenicznymi.

W układzie zlewniowym, zgodnie z obecnym cyklem planistycznym dotyczącym planowania w gospodarowaniu wodami (2022-2027), obszar gminy znajduje się w zasięgu pięciu jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) rzecznych, które scharakteryzowano w tabeli poniżej.

Tabela 8. Charakterystyka Jednolitych Części Wód Powierzchniowych w gminie Skórzec
źródło: Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, 2022

numer i nazwa JCWP	Świdnica RW2000102671484529	Kostrzyń do Dopływu z Osińskiego RW2000152671484179	Kostrzyń od Dopływu z Osińskiego do ujścia RW20001626714849	Muchawka do Myrchy RW200015267148279	Muchawka od Myrchy do ujścia RW20001626714829
status	silnie zmieniona część wód	silnie zmieniona część wód	naturalna część wód	naturalna część wód	naturalna część wód
stan	zły stan wód	zły stan wód	zły stan wód	zły stan wód	brak danych
rodzaj presji determinującej stan wód	presje hydromorfologiczne – prostowanie koryta - rzeki główne i rzeki pozostałe, budowle piętrzące - rzeki główne i rzeki pozostałe, obiekty gospodarki wodnej (zbiorniki, stawy rybne) - rzeki główne presje chemiczne – rozproszone - rozwój obszarów zurbanizowanych: transport, turystyka, odpływ miejski	presje hydromorfologiczne – prostowanie koryta - rzeki główne i rzeki pozostałe, budowle piętrzące - rzeki główne i rzeki pozostałe presje chemiczne – rozproszone - rozwój obszarów zurbanizowanych: transport, turystyka, odpływ miejski; rozproszone - rolnictwo, leśnictwo	presje hydromorfologiczne – budowle piętrzące - rzeki główne presje chemiczne – rozproszone - rozwój obszarów zurbanizowanych: transport, turystyka, odpływ miejski; rozproszone - rolnictwo, leśnictwo	presje troficzne – źródła przemysłowe oraz źródła bytowe i komunalne (punktowe i rozproszone) presje hydromorfologiczne – prostowanie koryta - rzeki główne i rzeki pozostałe, budowle piętrzące - rzeki główne presje chemiczne – rozproszone - rozwój obszarów zurbanizowanych: transport, turystyka, odpływ miejski; rozproszone - rolnictwo, leśnictwo	presje troficzne – nawożenie i depozycja oraz odpływ miejski (wody opadowe) oraz źródła przemysłowe oraz źródła bytowe i komunalne (punktowe i rozproszone

numer i nazwa JCWP	Świdnica RW2000102671484529	Kostrzyń do Dopływu z Osińskiego RW2000152671484179	Kostrzyń od Dopływu z Osińskiego do ujścia RW20001626714849	Muchawka do Myrchy RW200015267148279	Muchawka od Myrchy do ujścia RW20001626714829
cele środowiskowe	dobry potencjał ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	dobry potencjał ekologiczny stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w),związki tributylocyny(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	dobry stan ekologiczny stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny
ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	zagrożona	zagrożona	zagrożona	zagrożona	zagrożona
odstępstwa	Tak, dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 i ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej (odroczenie terminu, mniej rygorystyczny cel)	Tak, dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 i ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej (odroczenie terminu, mniej rygorystyczny cel)	Tak, dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 i ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej (odroczenie terminu, mniej rygorystyczny cel)	Tak, dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 i ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej (odroczenie terminu, mniej rygorystyczny cel)	Nie
Jcw przeznaczone do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi	NIE – JCWP nieprzeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi	NIE – JCWP nieprzeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi	NIE – JCWP nieprzeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi	NIE – JCWP nieprzeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi	NIE – JCWP nieprzeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi
Jcw przeznaczone do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych	NIE – JCWP nieprzeznaczona do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych	NIE – JCWP nieprzeznaczona do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych	NIE – JCWP nieprzeznaczona do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych	TAK - JCWP przeznaczona do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych	TAK - JCWP przeznaczona do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych
Obszary wyznaczone jako tereny wrażliwe na mocy dyrektywy 91/271/EWG - obszary wrażliwe na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych	TAK - cała zlewnia JCWP stanowi obszar wrażliwy na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony	TAK - cała zlewnia JCWP stanowi obszar wrażliwy na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony	TAK - cała zlewnia JCWP stanowi obszar wrażliwy na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony	TAK - cała zlewnia JCWP stanowi obszar wrażliwy na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony	TAK - cała zlewnia JCWP stanowi obszar wrażliwy na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony

numer i nazwa JCWP	Świdnica RW2000102671484529	Kostrzyń do Dopływu z Osińskiego RW2000152671484179	Kostrzyń od Dopływu z Osińskiego do ujścia RW20001626714849	Muchawka do Myrchy RW200015267148279	Muchawka od Myrchy do ujścia RW20001626714829
	wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód	wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód	wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód	wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód	wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód
obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie lub poprawa stanu jest ważnym czynnikiem w ich ochronie	TAK – rezerwat przyrody Stawy Broszkowskie, Siedlecko-Węgrowski Obszar Chronionego Krajobrazu; obszar Natura 2000 Dolina Kostrzynia	TAK – rezerwat przyrody Rogożnica; obszary chronionego krajobrazu: Siedlecko-Węgrowski OChK, Miński OChK, Łukowski OChK; obszary Natura 2000: Dolina Kostrzynia, Rogoźnica; użytki ekologiczne: Żabi Dołek, Potrzos	TAK – rezerwat przyrody Rogożnica; obszary chronionego krajobrazu: Siedlecko-Węgrowski OChK, Miński OChK; obszary Natura 2000: Dolina Liwca, Dolina Kostrzynia, Ostoja Nadliwiecka, Rogoźnica	TAK – rezerwat przyrody Gołobórz; obszary chronionego krajobrazu: Siedlecko-Węgrowski OChK, Łukowski OChK; użytek ekologiczny Kumak	TAK – rezerwat przyrody Gołobórz; Siedlecko-Węgrowski Obszar Chronionego Krajobrazu; obszary Natura 2000: Dolina Liwca, Ostoja Nadliwiecka; użytek ekologiczny Dolina Muchawki
obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym	nie występują obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym	nie występują obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym	nie występują obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym	nie występują obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym	nie występują obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym

Dla aktualnie wyznaczonych JCWP brak bieżących wyników badań monitoringowych, natomiast znane są wyniki monitoringu JCWP ujętych w poprzednim cyklu planistycznym (2016-2021) – wówczas obszar gminy położony był w zasięgu pięciu JCWP rzecznych:

- *Świdnica* (RW20001726684529) – JCWP monitorowana w latach 2019-2020,
- *Kostrzyń od źródeł do Dopływu z Osińskiego* (RW2000232668418) – JCWP monitorowana w latach 2017-2021,
- *Kostrzyń od dopł. z Osińskiego do ujścia* (RW200024266849) – JCWP monitorowana w latach 2017-2020,
- *Muchawka od źródeł do Myrchy* (RW2000232668289) – JCWP monitorowana w latach 2017-2021,
- *Muchawka od Myrchy do ujścia* (RW20001626714829) – JCWP monitorowana w latach 2017-2020.

Tabela 9. Ocena stanu wód powierzchniowych
źródło: Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2016-2021 na podstawie monitoringu - tabela, GIOŚ

Nazwa i kod JCWP	Nazwa punktu pomiarowo-kontrolnego	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydro-morfologicznych	Klasa elementów fizyko-chemicznych	STAN/ POTENCJAŁ EKOLOGICZNY	STAN CHEMICZNY	STAN OGÓLNY
Świdnica RW20001726684529	Świdnica - Kępa	V (2021)	III (2019)	>II (2019)	zły (2019)	poniżej stanu dobrego (2020)	zły (2020)
Kostrzyń od źródeł do Dopływu z Osińskiego RW200023266841	Kostrzyń - Łączka	IV (2020)	II (2017)	>II (2020)	słaby (2020)	poniżej stanu dobrego (2021)	zły (2021)
Kostrzyń od dopł. z Osińskiego do ujścia RW200024266849	Kostrzyń - Proszew	IV (2020)	I (2017)	>II (2020)	słaby (2020)	poniżej stanu dobrego (2020)	zły (2020)
Muchawka od źródeł do Myrchy RW2000232668289	Muchawka - Rakowiec	I (2020)	II (2017)	>II (2020)	umiarkowany (2020)	poniżej stanu dobrego (2021)	zły (2021)
Muchawka od Myrchy do ujścia RW20001626714829	Muchawka - Żytnia	IV (2020)	I (2017)	>II (2020)	słaby (2020)	poniżej stanu dobrego (2020)	zły (2020)

Jakość wód podziemnych

Podstawowymi kierunkami środowiskowymi w odniesieniu do jednolitych części wód podziemnych jest utrzymanie lub poprawa ich jakości w celu zachowania dobrego stanu ilościowego oraz chemicznego. Badania w zakresie stanu chemicznego wód podziemnych prowadzone są w ramach monitoringu jakości wód podziemnych, który funkcjonuje jako podsystem Państwowego Monitoringu Środowiska. Przedmiotem monitoringu są jednolite części wód podziemnych (JCWPd), w tym części uznane za zagrożone nieosiągnięciem dobrego stanu. Jednolita część wód podziemnych jest w dobrym stanie, jeżeli zarówno jej stan ilościowy jak i chemiczny, określono jako dobry. Gmina Skórzec położona jest w zasięgu Jednolitej Części Wód Podziemnych *JCWPd nr 55 (PLGW200055)*.

Zgodnie z *Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (2022)* wody podziemne ww. JCWPd charakteryzują się dobrym stanem ilościowym i chemicznym oraz nie są zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych (dobry stan chemiczny, dobry stan ilościowy).

JCWPd nr 55 znajduje się w wykazie wód podziemnych przeznaczonych do poboru na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi.

Tabela 10. Charakterystyka JCWPd na terenie gminy Skórzec
źródło: Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, 2022

kod JCWPd	stan chemiczny	stan ilościowy	ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	zidentyfikowane presje znaczące
PLGW200055	dobry	dobry	niezagrożona	chemiczna - presja obszarowa rozproszona związana z rolnictwem, gospodarką komunalną lub przemysłem

W 2022 roku Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, przeprowadził monitoring

diagnostyczny stanu chemicznego wszystkich 174 jednolitych części wód podziemnych. Próbki wód podziemnych pobrano w 1404 punktach pomiarowych. Na terenie gminy Skórzec nie były wyznaczone punkty pomiarowe. Najbliżej usytuowane punkty pomiarowe, w których prowadzone były badania jakości wody znajdowały się na terenie gminy Domanice i Siedlce oraz w mieście Siedlce. Oceniono, że wody podziemne w tych punktach były dobrej (II klasa) i zadowalającej (III klasa) jakości.

Tabela 11. Charakterystyka punktów pomiarowych monitoringu diagnostycznego stanu chemicznego wód podziemnych oraz klasyfikacja wód w punktach pomiarowych w rejonie gminy Skórzec w 2022 r.
źródło: opracowano na podstawie danych Inspekcji Ochrony Środowiska uzyskanych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska - aktualność udostępnionych informacji zgodna z datą ich przygotowania – marzec 2023

miejscowość, gmina (numer punktu pomiarowego)	JCWPd	zwierciadło wody	typ ośrodka wodonośnego	użytkowanie terenu	klasa jakości w punkcie
m. Siedlce, gm. m. Siedlce (210)	55	napięte	porowy	zabudowa miejska luźna	II (wody dobrej jakości)
Olszyc Szlachecki, gm. w. Domanice (6495)	55	napięte	porowy	zabudowa wiejska	II (wody dobrej jakości)
Nowe Iganie, gm. w. Siedlce (8669)	55	swobodne	porowy	zabudowa wiejska	III (wody zadowalającej jakości)

8.2 Ocena stanu środowiska, jego zagrożeń i możliwości ich ograniczeń

Główne zagrożenia środowiska występujące na terenie gminy Skórzec to:

- niedostateczny rozwój sieci kanalizacyjnej –siecią kanalizacyjną objęte jest 70,7% ogółu ludności gminy. Spływ nieoczyszczonych ścieków bytowych niesie za sobą zagrożenie zanieczyszczenia wód podziemnych, powierzchniowych oraz gleb, a tym samym siedlisk i żyjących tam gatunków zwierząt – należy konsekwentnie zwiększać powierzchnię obszarów skanalizowanych, a w przypadku terenów, gdzie jest to niemożliwe ze względów technicznych lub ekonomicznych – regularnie kontrolować częstotliwość opróżniania zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków;
- niska emisja – zanieczyszczenie powietrza w wyniku ogrzewania budynków – ogólnym rozwiązaniem dla ograniczenia niskiej emisji jest modernizacja indywidualnych systemów grzewczych i termomodernizacja budynków.
- hałas, którego głównym źródłem jest droga wojewódzka, w mniejszym stopniu drogi powiatowe i drogi gminne – możliwe jest ograniczenie uciążliwości akustycznych poprzez lokalizacje pasów zieleni izolacyjnej wzdłuż dróg przebiegających przez tereny zabudowane, modernizację nawierzchni drogowych (wymiana na cichą nawierzchnię).

9 Tendencje zmian środowiska przy braku realizacji ustaleń projektu planu ogólnego

Wieloletnie prace nad poprawą jakości środowiska prowadzone na terenie Gminy Skórzec od lat przynoszą efekty i można spodziewać się dalszych postępów, szczególnie w zakresie:

- rozbudowy infrastruktury technicznej w zakresie gospodarki ściekowej;
- modernizacji instalacji grzewczych i źródeł ciepła, doboru niskoemisyjnych paliw, termomodernizacji budynków, rozpowszechniania informacji o odnawialnych źródłach energii i ich efektywnym wykorzystaniu dla potrzeb ciepłowniczych oraz budowy świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie racjonalnego gospodarowania ciepłem, co ma na celu ograniczenie niskiej emisji.

Analiza polityki przestrzennej Gminy Skórzec zawarta w dotychczas opracowywanych dokumentach (Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Skórzec przyjęte Uchwałą Nr XX/165/13 Rady Gminy w Skórcu z dnia 26 marca 2013 r., zmienione Uchwałą Nr XXXVIII/319/22 Rady Gminy Skórzec z dnia 28 stycznia 2022 r; obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego) pozwala stwierdzić, że dalszy rozwój zagospodarowania przestrzennego będzie wykazywał tendencje do uzupełniania i zagęszczania istniejącej zabudowy, z możliwością wyznaczania nowych terenów inwestycyjnych, podporządkowując się z reguły istniejącemu i projektowanemu układowi drogowemu oraz sieci infrastruktury technicznej, z jednoczesnym zachowaniem ciągłości terenów funkcjonujących przyrodniczo oraz uwzględnieniem obowiązujących zakazów i nakazów na obszarach objętych ochroną prawną na mocy ustawy o ochronie przyrody.

Ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r., poz. 1688) wprowadziła szereg zmian w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1130), która między innymi określiła nowe zasady kształtowania polityki przestrzennej przez jednostki samorządu terytorialnego i wprowadziła plan ogólny jako nowy akt planowania przestrzennego.

Na podstawie art. 65 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 2023 roku studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin zachowują moc do czasu uchwalenia planu ogólnego gminy, jednak nie dłużej niż do końca 2025 roku.

Plan ogólny jako akt prawa miejscowego jest podstawą do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Jego normatywna część dotyczy najważniejszych ustaleń w zakresie strefowania obszaru gminy oraz ustaleń nieprzekraczalnych warunków realizacji inwestycji w zakresie parametrów i wskaźników urbanistycznych określonych w gminnych standardach urbanistycznych.

10 Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu

10.1 Identyfikacja głównych zagrożeń

Zagrożenie osuwiskowe

Zgodnie z definicją Kleczkowskiego osuwisko jest to powtarzająca się skłonność do osuwania się wywoływana warunkami zewnętrznymi lub przyczynami wewnętrznymi. Są to procesy spływania, spełzywania, osuwania się oraz obrywania i osuwania skał. Ruchy skał odbywają się w postaci osuwania i obrywu.

Zgodnie z polskim prawodawstwem istnieje obowiązek uwzględniania w dokumentach planistycznych terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy - ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1130) oraz ustawa z 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 82), zgodnie z którą ochrona gruntów rolnych i leśnych polega m.in. na zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji gruntów rolnych i leśnych oraz szkodom w produkcji rolniczej/leśnej, powstającym wskutek działalności nierolniczej/nieleśnej i ruchów masowych ziemi (art. 3 ust. 1 pkt 2 oraz art. 3 ust. 2 pkt 2). Obowiązek prowadzenia obserwacji i rejestru terenów zagrożonych masowymi ruchami ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy, zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (art. 110a ust. 1) posiada starosta.

Na obszarze Gminy Skórzec zgodnie z danymi Systemu Osłony Przeciwosuwiskowej PIG-PIB nie występują udokumentowane osuwiska ani tereny zagrożone ruchami masowymi.

Zagrożenie powodziowe

Zgodnie z mapami zagrożenia powodziowego (MZP) i mapami ryzyka powodziowego (MRP), opracowanymi przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie[22] w gminie Skórzec nie występują

[22] dane pochodzące z aktualizacji map zagrożenia powodziowego, które w dniu 7.09.2022 r. zgodnie z art. 171 ust. 5 ustawy

obszary szczególnego zagrożenia powodzią, tj. o wysokim prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi (Q=10%, tzw. wody dziesięcioletnie) i o średnim prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi (Q=1%, tzw. wody stuletnie), ani obszary o niskim prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi (Q=0,2%, tzw. wody pięćsetletnie). Mapy ryzyka powodziowego, przedstawiające negatywne skutki dla życia i zdrowia ludzi oraz wartości potencjalnych strat powodziowych wskazują, że rzeki Kostrzyń i Świdnica wraz z ich dopływami na odcinkach przepływających przez gminę Skórzec nie stanowią zagrożenia dla jakichkolwiek zabudowań.

Hałas

Klimat akustyczny w istotny sposób wpływa na warunki bytowania i zdrowie człowieka oraz warunki życia zwierząt. Hałas stanowi jedno z istotnych zanieczyszczeń środowiska, które w związku z ciągłym rozwojem komunikacji, wzrastającym uprzemysłowieniem i postępującą urbanizacją stale wzrasta. Dopuszczalne poziomy hałasu są regulowane rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku.

Klimat akustyczny na terenie gminy warunkują takie czynniki jak natężenie ruchu i jakość sieci drogowej oraz występowanie zakładów produkcyjnych, w mniejszym stopniu – ilość i zagęszczenie zabudowy oraz hałas związany z rolnictwem.

Skórzec nie jest gminą silnie narażoną na uciążliwości hałasowe. Głównym źródłem hałasu jest komunikacja drogowa: obecnie jest to przede wszystkim droga wojewódzka nr 803 relacji Siedlce (DK2, DK63) – Skórzec – Wodynie – Stoczek Łukowski (DK76), a w mniejszym stopniu także drogi powiatowe:

- 3605W relacji Kotuń – Chlewiska – Nowaki – Skórzec – droga nr 3635W,
- 3606W relacji Żelków-Kolonia – Chlewiska,
- 3635W relacji Siedlce – Domanice – granica województwa,
- 3645W relacji Dąbrówka-Stany – Czerniejew – Ozorów,
- 3646W relacji Dąbrówka-Stany – Kłódzie – Dobrzanów,
- 3647W relacji Żeliszew Podkościelny – Wodynie,
- 3653W relacji Olszyc Włościański – Żebrak.

Drogi te stanowią obecnie główne powiązania wewnętrzne i zewnętrzne gminy Skórzec, których uzupełnieniem są drogi kategorii gminnej, obejmujące wszystkie miejscowości na terenie gminy. Na ukończeniu znajduje się budowa autostrady A2 na odcinku od węzła Siedlce Zachód (z węzłem) do węzła Siedlce Południe (z węzłem), która przebiegać będzie przez północno-wschodni skraj gminy Skórzec.

Zgodnie z Generalnym Pomiarem Ruchu przeprowadzonym przez Generalną Dyrekcję Dróg Krajowych i Autostrad w 2020/2021 na drogach krajowych i wojewódzkich[23] ruch samochodowy na drodze wojewódzkiej nr 803 w granicach gminy Skórzec jest dość wysoki, szczególnie na odcinku między Skórcem a Siedlcami. Po drodze tej poruszają się nie tylko samochody osobowe, ale także pojazdy ciężarowe, których ruch powoduje znacznie większą uciążliwość akustyczną w porównaniu do samochodów osobowych.

Tabela 12. Średni Dobowy Ruch Roczny w GPR 2020/21 dla drogi wojewódzkiej 803
źródło: Generalny Pomiar Ruchu 2020/2021

numer drogi	opis odcinka		SDRR poj. silnikowe ogółem
	długość (km)	nazwa	
803	8,300	SIEDLCE - SKÓRZEC	11981
803	21,200	SKÓRZEC - SEROCZYN /DW802/	2720

Innymi źródłami hałasu występującymi na terenie gminy są niewielkie zakłady produkcyjne, a także warsztaty samochodowe, stolarskie itp., przy czym nie są to źródła szczególnie uciążliwe, gdyż gminę charakteryzuje ogólnie dobry klimat akustyczny. Ponadto część gminy jest użytkowana rolniczo - hałas związany

z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 1478 ze zm.) zostały podane do publicznej wiadomości.

[23] Generalny Pomiar Ruchu 2020/21, GDDKiA: https://www.gov.pl/web/gddkia/generalny-pomiar-ruchu-20202021

z terenami rolnymi ma charakter sezonowy i wynika z prowadzenia prac polowych z użyciem ciężkiego sprzętu.

Promieniowanie elektromagnetyczne

W środowisku występują dwa rodzaje źródeł promieniowania elektromagnetycznego: naturalne (pole geomagnetyczne Ziemi, Słońce, zjawiska atmosferyczne, promieniowanie kosmiczne, pierwiastki promieniotwórcze) oraz sztuczne (wprowadzone do środowiska przez człowieka, tj. obiekty elektroenergetyczne do wytwarzania i przesyłu energii elektrycznej (napowietrzne linie elektroenergetyczne, stacje transformatorowe, elektrociepłownie, elektrownie), instalacje i urządzenia radiokomunikacyjne (stacje bazowe telefonii komórkowej (SBTK), stacje nadawcze, stacje radiolokacyjne i radionawigacyjne)[24]. Na terenie województwa mazowieckiego głównym źródłem PEM są bazowe stacje telefonii komórkowej. W przypadku gminy Skórzec jest to także przesyłowa linia elektroenergetyczna o napięciu 400 kV relacji Siedlce Ujrzanów-Narew, a także sieć dystrybucyjna, na którą składają się stacje elektroenergetyczne 15/0,4 kV, linie elektroenergetyczne średniego napięcia (30 kV i 15 kV) oraz linie niskiego napięcia.

Oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ). Okresowe badania poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku prowadzi Główny Inspektor Ochrony Środowiska. Obserwacja ta ma na celu śledzenie poziomów sztucznie wytworzonych pól elektromagnetycznych w środowisku w odniesieniu do wartości poziomów dopuszczalnych określonych dla miejsc dostępnych dla ludności.

Zgodnie z *Oceną poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku w roku 2023 w województwie mazowieckim, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska – Departament Monitoringu Środowiska (Warszawa, czerwiec 2024)* w 2023 r. na terenie województwa mazowieckiego pomiary przeprowadzono w 158 punktach pomiarowych, z czego w 101 punktach stałej sieci monitoringu i w 57 punktach monitoringu badawczego. Na terenie gminy Skórzec wyznaczono punkt pomiarowy w ramach monitoringu badawczego, znajduje się on w miejscowości Skórzec, przy ulicy Garwolińskiej. Zgodnie z analizą wyników pomiarów poziomów PEM dla stałej sieci monitoringu, jak również dla monitoringu badawczego, nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych wartości PEM, ponieważ w żadnym punkcie pomiarowym wskaźnik WM_E[25] nie przekroczył wartości 1 (dla punktu pomiarowego zlokalizowanego w Skórcu wartość wskaźnika WM_E wyniosła 0,04). Oznacza to, że na monitorowanych obszarach województwa mazowieckiego poziomy PEM są bardzo niskie. Średnie natężenie pola elektromagnetycznego w na terenie województwa wynosi 0,71 [V/m].

Zagrożenia dla jakości powietrza

Głównym źródłem zanieczyszczeń powietrza jest emisja antropogeniczna, w szczególności emisja z sektora bytowego tzw. „niska emisja" oraz emisja komunikacyjna.

Na terenie gminy Skórzec nie funkcjonuje centralny system ciepłowniczy. Ciepło odbiorcom dostarczane jest za pomocą indywidualnych kotłowni i systemów grzewczych, które zaspokajają potrzeby budynków mieszkalnych, obiektów użyteczności publicznej oraz podmiotów gospodarczych. W kotłowniach tych wykorzystywany jest głównie węgiel i biomasa. Nie ma obecnie możliwości zmiany systemu rozwiązań indywidualnych na sieć cieplną, dlatego ważne są działania z zakresu modernizacji instalacji grzewczych i źródeł ciepła, doboru niskoemisyjnych paliw, termomodernizacji budynków, rozpowszechniania informacji o odnawialnych źródłach energii i ich efektywnym wykorzystaniu dla potrzeb ciepłowniczych oraz budowy świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie racjonalnego gospodarowania ciepłem.

Emisja komunikacyjna najbardziej odczuwalna jest w pobliżu dróg, głównymi zanieczyszczeniami emitowanymi w związku z ruchem samochodowym są: tlenek i dwutlenek węgla, węglowodory, tlenki azotu, pyły zawierające metale ciężkie, pyły ze ścierania się nawierzchni dróg i opon samochodowych.

[24] Ocena poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku w roku 2023 w województwie mazowieckim, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska – Departament Monitoringu Środowiska, 2024

[25] WM_E oznacza wartość wskaźnikową poziomu emisji pól elektromagnetycznych dla miejsc dostępnych dla ludności dla składowej elektrycznej pola, która liczona jest na podstawie maksymalnej wartości chwilowej (E_{MAX}). Dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku uznaje się za dotrzymane w obszarze pomiarowym, gdy żadna z wartości WM_E nie przekracza wartości 1.

Zagrożenia dla wód podziemnych i powierzchniowych

Gmina Skórzec nie posiada sieci kanalizacyjnej na całym swoim terenie. System zbiorczej kanalizacji sanitarnej obejmuje 18 miejscowości w tym 2 miejscowości (Dąbrówka–Wyłazy i Dąbrówka-Niwka) jedynie częściowo. Trzy miejscowości tj. Boroszków, Skarżyn i Dobrzanów (zabudowa rozproszona) nie posiada zbiorczej sieci kanalizacyjnej. Zgodnie z danymi GUS (2022 r.) na terenie gminy z sieci kanalizacyjnej korzysta 70,7% ludności. W granicach gminy zlokalizowane są trzy mechaniczno-biologiczne oczyszczalnie ścieków, tj.:

1. Oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna w miejscowości Skórzec o projektowanej wydajności 600m^3/d), odbiornikiem bezpośrednim ścieków oczyszczonych jest rów melioracyjny RU, a docelowo rzeka Skórczyk km 1+444,
2. Oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna w miejscowości Żelków o przepustowości 150m^3/d, odbiornikiem bezpośrednim ścieków oczyszczonych jest rów melioracyjny, a docelowo rzeka Świdnica km 19 + 355.
3. Oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna w miejscowości Grala-Dąbrowizna o przepustowości 150m^3/d; odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest rzeka Kostrzyń.

Nieruchomości niepodłączone do systemu kanalizacji są obsługiwane przez alternatywne rozwiązania dla budowy zbiorczego systemu kanalizacyjnego - indywidualne systemy oczyszczania ścieków: przydomowe oczyszczalnie ścieków (26 sztuk w 2022r.) oraz szczelne zbiorniki bezodpływowe (173 sztuk w 2022r.), z których nagromadzone ścieki dowożone są taborem asenizacyjnym na stację zlewną w Skórcu. Nieszczelność szamb stanowi znaczące zagrożenie dla stanu czystości wód podziemnych i powierzchniowych. Należy konsekwentnie zwiększać powierzchnię obszarów skanalizowanych i prowadzić kontrolę wywozu nieczystości.

Stopień zagrożenia zanieczyszczeniami wód podziemnych wynika z geologicznych uwarunkowań, stopnia skażenia pozostałych komponentów środowiska (powietrza, gleb, wód powierzchniowych) oraz charakteru zagospodarowania terenu. Zgodnie z Mapą hydrogeologiczną Polski w południowo-zachodniej części gminy występuje wysoki stopień zagrożenia wód podziemnych, co jest związane z obecnością ognisk zanieczyszczeń na terenach o niskiej odporności głównego poziomu wodonośnego. Duże zagrożenie związane jest z brakiem kanalizacji sanitarnej oraz nawożeniem pól ornych, łąk, pastwisk oraz rolniczym wykorzystaniem ścieków.

Zagrożenia dla obszarów objętych ochroną prawną na mocy ustawy o ochronie przyrody, w tym obszarów Natura 2000

Zagrożenie środowiska na terenie gminy Skórzec, w tym obszarów chronionych, wiąże się z obniżaniem walorów krajobrazowych w wyniku postępowania zainwestowania terenów oraz realizacją elementów infrastruktury technicznej i drogowej oraz prowadzeniem intensywnego rolnictwa.

<u>Obszar Natura 2000 Dolina Kostrzynia PLB140009</u>

Zgodnie z Planem zadań ochronnych na obszarze Natura 2000 Dolina Kostrzynia PLB140009 występują następujące zagrożenia, presje i działania mające negatywny wpływ na obszar:

- A02 Zmiana sposobu uprawy.

  Zagrożenie powstaje w sytuacji zamiany trwałych użytków zielonych (łąk i pastwisk) na pola uprawne. Proces ten powoduje uszczuplenie areału siedlisk dostępnych dla gatunku. Zagrożenie nie przybrało dotychczas skali, w której powodowałoby pogorszenie stanu ochrony gatunku. Istnieje możliwość przeciwdziałania mu poprzez programy wsparcia.

- A02.01 Intensyfikacja rolnictwa.

  Ogólnie pojęta intensyfikacja może skutkować niszczeniem siedlisk gatunków oraz zubożeniem bazy pokarmowej, a także bezpośrednim niszczeniem lęgów gatunków gniazdujących na ziemi.

- A03.03 Zaniechanie/brak koszenia.

  W wyniku zaniechania koszenia następuje zarastanie łąk. Proces ten powoduje uszczuplenie areału siedlisk dostępnych dla gatunku. Zagrożenie nie przybrało dotychczas skali, w której powodowałoby pogorszenie stanu ochrony gatunku. Istnieje możliwość przeciwdziałania mu poprzez programy wsparcia.

- A04.03 Zarzucenie pasterstwa/brak wypasu.

W wyniku zaniechania wypasu następuje zarastanie pastwisk. Proces ten powoduje uszczuplenie areału siedlisk dostępnych dla gatunku. Zagrożenie nie przybrało dotychczas skali, w której powodowałoby pogorszenie stanu ochrony gatunku. Istnieje możliwość przeciwdziałania mu poprzez programy wsparcia.

- A10.01 Usuwanie żywopłotów i zagajników lub roślinności karłowatej.

  Zagrożenie to należy rozumieć jako usuwanie struktur roślinnych preferowanych i wykorzystywanych przez wymienione gatunki. Może ono lokalnie eliminować ptaki z ich siedlisk – usuwanie i niszczenie łozowisk, szuwarów i zarośli, stref ekotonowych, wycinki zakrzaczeń czy niewielkich zadrzewień nadwodnych.

- B01 Zalesienie terenów otwartych.

  Zalesianie terenów otwartych, zwłaszcza użytków zielonych, powoduje uszczuplenie areału siedlisk dostępnych dla gatunku. Zagrożenie nie przybrało dotychczas skali, w której powodowałoby pogorszenie stanu ochrony gatunku.

- E01.03 Zabudowa rozproszona.

  Rozpraszanie zabudowy i obejmowanie nią nowych terenów, zwłaszcza użytków zielonych, będzie powodować uszczuplenie areału siedlisk dostępnych dla gatunku. Stała obecność ludzi natomiast może powodować płoszenie i niepokojenie ptaków oraz bezpośrednie niszczenie lęgów.

- F01.01 Intensywna hodowla ryb, intensyfikacja.

  Kluczowe zagrożenie dla gatunków związanych ze stawami rybnymi. Proces ten może powodować zubożenie/utratę siedlisk wymienionych gatunków m.in. poprzez eliminację środowisk przez nie wykorzystywanych (szerokich pasów szuwarów, roślinności pływającej, zakrzaczeń na groblach i w sąsiedztwie stawów).

- G01.03 Pojazdy zmotoryzowane.

  Zagrożenie to dotyczy poruszania się pojazdami silnikowymi (quady i crossy) po terenach podmokłych. Może to powodować płoszenie ptaków oraz bezpośrednie niszczenie lęgów.

- K03.04 Drapieżnictwo.

  Sprawcą zagrożenia może być przede wszystkim norka amerykańska (*Mustela visom*). Wymagana weryfikacja i ocena w trakcie obowiązywania planu. Czynnik ten może powodować bezpośrednie ubytki, niekiedy w znacznych rozmiarach, w populacjach gatunków, zwłaszcza tych zasiedlających stawy rybne.

- J02 Spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych.

  Z uwagi na wymagania siedliskowe wymienionych gatunków, których występowanie uzależnione jest od właściwych warunków wilgotnościowych siedliska, wszelkie działania zaburzające naturalny reżim hydrologiczny i warunki wodne obszaru (prace regulacyjne, utrzymaniowe, melioracje, osuszanie terenów podmokłych, itp.) mogą zubażać bądź uszczuplać areał siedlisk dostępnych dla tych gatunków.

<u>Rezerwat przyrody Stawy Broszkowskie</u>

Zgodnie z planem ochrony na terenie rezerwatu, którego fragment otuliny znajduje się w granicach gminy Skórzec, występują następujące istniejące i potencjalne zagrożenia wewnętrzne i zewnętrzne:

- Zagrożenie dla gatunków awifauny:
  - zanikanie stanowisk ptaków, mała liczba miejsc lęgowych,
  - zmniejszenie liczebności ptaków,
  - obniżenie poziomu wód gruntowych na siedliskach łęgowych i bagiennych,
  - penetracja rezerwatu przez ludzi (płoszenie, polowania, wypas bydła)
- Obniżanie się poziomu wód gruntowych, zaburzenia w gospodarce wodnej;

- Niekontrolowana penetracja rezerwatu:
  - płoszenie zwierząt zamieszkujących rezerwat (okoliczni mieszkańcy),
  - kłusownictwo,
  - pojawienie się „dzikich" wysypisk odpadów komunalnych i gruzu, zaśmiecanie terenu.

11 Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia realizowanego dokumentu oraz sposobu w jaki te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu

Ochrona środowiska na szczeblu międzynarodowym i wspólnotowym realizowana jest w Polsce między innymi poprzez wprowadzenie w życie odpowiednich aktów prawnych, w tym ustaw i rozporządzeń.

Plan ogólny, którego projekt jest przedmiotem oceny w niniejszej prognozie, jako akt prawa miejscowego jest podstawą do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Plan ogólny nie ustala konkretnych przedsięwzięć inwestycyjnych, lecz określa strefy planistyczne oraz gminne standardy urbanistyczne (parametry i wskaźniki urbanistyczne), co ma na celu zapewnienie zrównoważonego rozwoju gminy i harmonijnego zagospodarowania jej przestrzeni, bez niekontrolowanego rozlewu zabudowy.

Ustalenia planu ogólnego są zgodne z Planem zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego przyjętym uchwałą Nr 22/18 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 19 grudnia 2018 r.

Za istotne cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu krajowym i międzynarodowym, mające znaczenie w skali sporządzanego opracowania, uznano następujące cele:

- ochrona powierzchni ziemi, racjonalne gospodarowanie i zachowania wartości przyrodniczych określonych w przepisach szczegółowych – zgodnie z ustawa Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r., ustawą o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r., ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze;
- ochrona obiektów i obszarów o cennych walorach przyrodniczych – zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody;
- ochrona korytarzy ekologicznych – zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, Programem ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej, który jest przełożeniem Konwencji o różnorodności biologicznej z 1992 r. (Rio de Janeiro);
- ochrona udokumentowanych złóż kopalin oraz zapewnienie obecnych i przyszłych potrzeb eksploatacji tych złóż – zgodnie z ustawą z dnia ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska oraz ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze;
- ochrona wód powierzchniowych i podziemnych – zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska; ustawą z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków;
- ochrona gruntów rolnych i leśnych – zgodnie z ustawą z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych;
- ochrona walorów krajobrazowych środowiska – zgodnie z Audytem krajobrazowym województwa mazowieckiego.

Ustalenia planu ogólnego umożliwiają realizację wymienionych powyżej celów. Dzięki odpowiednim rozwiązaniom planistycznym możliwy jest rozwój gospodarczy z poszanowaniem zasad zrównoważonego rozwoju na terenie gminy Skórzec.

12 Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe, chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmioty obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko

W niniejszej prognozie ocenia się skutki, które mogą wynikać z ustaleń projektu planu ogólnego, tj. projektowanych stref planistycznych oraz określonych gminnych standardów urbanistycznych, które mogą wpływać na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza, wytwarzanie odpadów, wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi, emitowanie hałasu i pól elektromagnetycznych oraz powodować ryzyko wystąpienia awarii.

Analogicznie ocenia się skutki wpływu realizacji ustaleń projektu planu ogólnego na powierzchnię ziemi, glebę, kopaliny, wody powierzchniowe i podziemne, klimat, zwierzęta i rośliny.

Przedmiotem oceny zawartej w prognozie są ustalenia projektu planu ogólnego gminy Skórzec. W ramach planu ogólnego uwzględniono uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy wymienione w art. 13b ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, a następnie na ich podstawie, zgodnie z art. 13a ust. 4 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, określono strefy planistyczne, gminne standardy urbanistyczne oraz obszary uzupełnienia zabudowy.

Zapisy planu ogólnego gminy Skórzec będą uwzględniane przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

12.1 Oddziaływanie na ludzi

W rozumieniu przepisów ustawy Prawo ochrony środowiska znaczące oddziaływanie na środowisko oznacza również znaczące oddziaływanie na zdrowie ludzi. O znaczącym oddziaływaniu na środowisko (zdrowie ludzi) można mówić w sytuacji, gdy przekraczane są standardy emisyjne oraz dopuszczalne normy hałasu (dopuszczalne normy zanieczyszczeń) określone w przepisach o ochronie środowiska.

Ze względu na ogólny charakter projektu planu ogólnego gminy Skórzec, który dotyczy strefowania obszaru gminy oraz ustala nieprzekraczalne warunki realizacji inwestycji jedynie w zakresie parametrów i wskaźników urbanistycznych określonych w gminnych standardach urbanistycznych, prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka dla zdrowia i bezpieczeństwa ludzi nie może podlegać dokładnej analizie.

Plan ogólny stanowi podstawę prawną do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Hałas

Zgodnie z art. 114 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska przy sporządzaniu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego uwzględnia się tereny, dla których obowiązują dopuszczalne poziomy hałasu określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku. Na terenie gminy Skórzec obowiązuje 11 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które obejmują obszar o powierzchni ok. 1261,54 ha. Wyznaczone w projekcie planu ogólnego strefy planistyczne obejmują tereny istniejącej zabudowy, projektowanej zabudowy zgodnie z dotychczas obowiązującymi dokumentami planistycznymi oraz tereny planowane do zabudowy zgodnie z wnioskami interesariuszy.

Nie ma podstaw do prognozowania przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu dla terenów objętych ochroną akustyczną z uwagi iż, ustalenia dotyczące dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku zostały zawarte w obwiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, jak również będą one musiały być zawarte w miejscowych planach sporządzanych na podstawie ustaleń planu ogólnego.

W odniesieniu do terenów usługowych oraz terenów produkcyjnych niepodlegających ochronie akustycznej, które mogą powstać w obrębie wyznaczonych stref planistycznych (SW, SJ, SZ, SU, SP, SR, SI, SN, SC, SG) to na etapie sporządzania planu ogólnego nie można stwierdzić ani opisać możliwych negatywnych oddziaływań bez znajomości rodzaju ani szczegółów technicznych przedsięwzięć, które powstaną w tych

terenach.

Należy podkreślić, że przedsięwzięcia zaliczające się do kategorii przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. z 2019 r., poz. 1839 ze zm.), powinny mieć przeprowadzoną procedurę oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w celu wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla realizacji przedsięwzięcia (można odstąpić od procedury OOŚ, jeśli odpowiedni organ uzna na podstawie karty informacyjnej przedsięwzięcia, że nie będzie ono znacząco oddziaływać na środowisko). W raporcie wykonanym na potrzeby procedury ocenia się wielkość i zasięg oddziaływania na klimat akustyczny, zgodność z przepisami, a w przypadku istotnie negatywnych oddziaływań wskazuje się działania zapobiegające.

Pole elektromagnetyczne

Pole elektromagnetyczne jest to pole elektryczne, magnetyczne lub elektromagnetyczne o częstotliwości od 0 Hz do 300 GHz. Głównymi źródłami promieniowania niejonizującego w środowisku są: stacje radiowe i telewizyjne, elektroenergetyczne linie wysokiego napięcia, stacje transformatorowe, stacje przekaźnikowe telefonii komórkowej, urządzenia radiolokacyjne oraz radionawigacyjne. Dopuszczalny poziom pola elektromagnetycznego w zależności od funkcji obszaru określa szczegółowo rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. z 2019 r., poz. 2448).

Na terenie gminy Skórzec zlokalizowana jest przesyłowa linia elektroenergetyczna o napięciu 400 kV relacji Siedlce Ujrzanów – Narew. Na system elektroenergetyczny gminy składają się także stacje elektroenergetyczne 110/15 kV: Kotuń oraz Siedlce-Myśliwska zlokalizowane poza obszarem gminy. Na sieć dystrybucyjną składają się stacje elektroenergetyczne 15/0,4 kV, linie elektroenergetyczne średniego napięcia (30 kV i 15 kV) oraz linie niskiego napięcia. Linie elektroenergetyczne średniego oraz niskiego napięcia występują zarówno jako kablowe jak i napowietrzne.

Projekt planu ogólnego nie ustala konkretnych inwestycji skutkujących wytworzeniem pól elektromagnetycznych ani narażeniem ludzi na pole elektromagnetyczne, a jedynie określa gminny katalog stref planistycznych, w którym zawarty jest profil funkcjonalny poszczególnych stref planistycznych. W profilu funkcjonalnym stref planistycznych dopuszczono m.in. tereny infrastruktury technicznej. Brak jest podstaw do prognozowania przekroczenia dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

Pole magnetyczne ma zdolność przenikania przez większość obiektów, dlatego jego ekranowanie jest utrudnione. Przepisy odrębne wymagają zachowania pasów technologicznych od linii elektroenergetycznych, o szerokości w zależności od napięcia, w których zakazuje się m.in. lokalizacji miejsc pobytu ludzi, a tym samym ogranicza ekspozycję ludzi na promieniowanie, co zapewnia stałą ochronę mieszkańcom.

W granicach pasa technologicznego istniejącej linii elektroenergetycznej najwyższego napięcia w projekcie planu ogólnego wyznaczono przede wszystkim strefy SO (175SO-179SO), gdzie w profilu podstawowym ustalono teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód, teren komunikacji, teren infrastruktury technicznej, natomiast w profilu dodatkowym wyłącznie teren zieleni urządzonej. W granicach ww. pasa technologicznego, w nieznacznym stopniu wyznaczono także strefy SJ, SZ, SR, SK i SN. Szczegółowe ustalenia dla wszystkich tych terenów, w tym wyznaczenie pasów technologicznych od linii elektroenergetycznych z zakazem lokalizacji zabudowy, powinny zostać zawarte w sporządzonych dla tych obszarów miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Ryzyko wystąpienia poważnych awarii

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska przez poważną awarię rozumie się *zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem*. O zaliczeniu zakładu do kategorii o zwiększonym ryzyku (ZZR) lub o dużym ryzyku (ZDR) wystąpienia poważnych awarii decyduje Minister Rozwoju (Dz.U. z 2016 r., poz. 138).

Zgodnie z danymi Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska[26] na terenie Gminy Skórzec nie występują zakłady o dużym ryzyku wystąpienia awarii ZDR (stan na dzień 19.02.2024 r.)[27], natomiast zlokalizowane są dwa zakłady zaliczone do zakładów o zwiększonym ryzyku ZZR:

- Ferma drobiu Jakub Pióro, 08-114 Skórzec, m. Żebrak,
- Ferma Trzciniec Tomasz Pióro, 08-114 Skórzec, ul. Trzciniec 160.

Zgodnie z kryteriami ilościowo-jakościowymi określonymi w Rozporządzeniu Ministra Rozwoju z dnia 29 stycznia 2016 w sprawie rodzajów i ilości znajdujących się w zakładzie substancji niebezpiecznych, decydujących i zaliczeniu zakładu do zakładu o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (Dz. U. 2016 r., poz. 138) zaklasyfikowanie obu zakładów do ZZR wynika z łącznej ilości gazu płynnego jaka jest magazynowana na ich terenie.

Projekt planu ogólnego na terenach występowania ww. zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej wyznaczył strefy produkcji rolniczej SR (2SR i 34SR), w których profil podstawowy stanowi teren produkcji w gospodarstwach rolnych, teren wielkotowarowej produkcji rolnej, teren akwakultury i obsługi rybactwa, teren komunikacji lub teren infrastruktury technicznej, zaś profil dodatkowy: teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren biogazowni, teren elektrowni słonecznej, teren elektrowni wiatrowej, teren elektrowni wodnej, teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód. Powyższe strefy produkcji rolniczej otoczone są przez strefy otwarte (SO), w których profil podstawowy w projekcie planu ogólnego stanowią tereny rolnictwa z zakazem zabudowy, tereny lasu, tereny zieleni naturalnej, tereny wód, tereny komunikacji, lub tereny infrastruktury technicznej, zaś profil dodatkowy: teren elektrowni słonecznej, teren elektrowni geotermalnej, teren zieleni urządzonej (w przypadku 13SO i 36SO) lub teren zieleni urządzonej (w przypadku 102SO, 104SO i 166SO). Projekt planu ogólnego nie zawiera szczegółowych ustaleń w odniesieniu do zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska w obrębie zwartej zabudowy miast i wsi zabroniona jest budowa zakładów stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi, a w szczególności zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, przy czym zapisy te nie dotyczą budowy i rozbudowy zakładów na obszarach określanych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego jako tereny przeznaczone do działalności produkcyjnej, składowania i magazynowania, jeżeli plany te nie zawierają ograniczeń dotyczących zakładów stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi. Zakłady stwarzające zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej lokalizuje się m.in. w bezpiecznej odległości od siebie, od wielorodzinnych budynków mieszkalnych, od obiektów użyteczności publicznej, od budynków zamieszkania zbiorowego, od obszarów chronionych ustanowionych w trybie ustawy o ochronie przyrody, od upraw wieloletnich, od stref ochronnych ujęć wód oraz obszarów ochronnych zbiorników wód śródlądowych, od dróg krajowych oraz od linii kolejowych o znaczeniu państwowym. Istniejącym zakładom, dla których bezpieczna odległość nie została zachowana, organy Inspekcji Ochrony Środowiska, po uzyskaniu opinii właściwego organu Państwowej Straży Pożarnej, mogą wydać decyzję w zakresie nałożenia dodatkowych zabezpieczeń technicznych, aby zmniejszyć niebezpieczeństwa, na jakie są narażeni ludzie. W przypadku zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej zlokalizowanych na terenie gminy Skórzec ustalenia projektu planu ogólnego są zgodne z powyższymi przepisami – przedmiotowe zakłady zlokalizowane są poza zwartą zabudową wsi, a także w bezpiecznej odległości od obiektów wskazanych w przywołanej wyżej ustawie Prawo ochrony środowiska, w tym od budynków mieszkalnych oraz od obszarów chronionych na mocy ustawy o ochronie przyrody.

Ewentualne skutki środowiskowe w wyniku zdarzeń losowych wywołujących poważną awarię przemysłową w skutkach mogą być nieodwracalne, jednak samo ryzyko wystąpienia takich zdarzeń jest znikome. Zakłady stwarzające ryzyko wystąpienia poważnych awarii podlegają bardzo rygorystycznym normom prawnym i są regularnie kontrolowane pod względem zachowania bezpieczeństwa.

[26] https://www.gov.pl/web/gios/di-zaklady-stwarzajace-zagrozenie-wystapienia-powaznej-awarii-przemyslowe

[27] Informacje, rejestry i wykazy dotyczące zakładów o dużym ryzyku: https://www.gov.pl/web/kwpsp-warszawa/informacje-rejestry-i-wykazy-dotyczace-zakladow-o-duzym-ryzyku

12.2 Wpływ na zwierzęta i rośliny

Wyznaczone w projekcie planu ogólnego strefy planistyczne krystalizują układ przestrzenny gminy, zapobiegając niekontrolowanemu rozlewowi zabudowy na tereny funkcjonujące przyrodniczo, co z punktu widzenia ochrony fauny jest korzystne.

Choć w granicach gminy Skórzec nie zinwentaryzowano dotąd stanowisk i siedlisk chronionych gatunków ptaków, stanowiących przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 Dolina Kostrzynia PLB140009, nie można wykluczyć ich obecności na tym obszarze. Analiza wyznaczonych stref planistycznych względem lokalizacji działań ochronnych wyznaczonych na obszarze Natura 2000 Dolina Kostrzynia w granicach gminy Skórzec (lokalizacja obszarów wdrażania działań ochronnych została przedstawiona na załączniku 1 do prognozy) wykazała, że:

a) obszary wskazane do utrzymywania ekstensywnej gospodarki użytków zielonych poprzez ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe w celu zachowania siedlisk derkacza *Crex crex*:
   - w większości objęte zostały strefą otwartą 163SO, gdzie w profilu podstawowym ustalono teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej, natomiast w profilu dodatkowym teren zieleni urządzonej;
   - częściowo objęte zostały strefami wielofunkcyjnymi z zabudową mieszkaniową jednorodzinną 84SJ, 121SJ, 123SJ, 343SJ, gdzie w profilu podstawowym ustalono teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej, natomiast w profilu dodatkowym teren zabudowy letniskowej lub rekreacji indywidualnej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód,
   - częściowo objęte zostały strefami wielofunkcyjnymi z zabudową zagrodową 92SZ, 94SZ, 96-99SZ, 101-104SZ, 111SZ, 243SZ, 291SZ, 299SZ, gdzie w profilu podstawowym ustalono teren zabudowy zagrodowej, teren produkcji w gospodarstwach rolnych, teren akwakultury i obsługi rybactwa, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej, natomiast w profilu dodatkowym teren wielkotowarowej produkcji rolnej, teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren biogazowni, teren usług, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód;
   - częściowo objęte zostały strefą zieleni i rekreacji 10SN, gdzie w profilu podstawowym ustalono teren zieleni urządzonej, teren plaży, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej, natomiast w profilu dodatkowym teren usług sportu i rekreacji, teren usług kultury i rozrywki, teren usług handlu detalicznego, teren usług gastronomii, teren usług turystyki, teren usług nauki, teren usług edukacji, teren usług zdrowia i pomocy społecznej, teren zieleni naturalnej, teren lasu;
   - częściowo objęte zostały strefą produkcji rolniczej 70SR, gdzie w profilu podstawowym ustalono teren produkcji w gospodarstwach rolnych, teren wielkotowarowej produkcji rolnej, teren akwakultury i obsługi rybactwa, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej, natomiast w profilu dodatkowym teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren biogazowni, teren elektrowni słonecznej, teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód,
   - częściowo objęte zostały strefami komunikacyjnymi 7SK i 8SK, gdzie w profilu podstawowym ustalono teren autostrady, teren drogi ekspresowej, teren drogi głównej ruchu przyspieszonego, teren drogi głównej, teren komunikacji kolejowej i szynowej, teren komunikacji kolei linowej, teren komunikacji wodnej, teren komunikacji lotniczej, teren obsługi komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej, natomiast w profilu dodatkowym teren zieleni urządzonej, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód.

b) obszary wskazane do utrzymania liczebności gatunku derkacza *Crex crex* co najmniej na aktualnym poziomie (340 samców) - liczenia gatunku na powierzchni monitoringowej „Czajków”:
   - w większości objęte zostały strefą otwartą 163SO, gdzie w profilu podstawowym ustalono teren

rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej, natomiast w profilu dodatkowym teren zieleni urządzonej;

- częściowo objęte zostały strefą wielofunkcyjną z zabudową zagrodową 94SZ, gdzie w profilu podstawowym ustalono teren zabudowy zagrodowej, teren produkcji w gospodarstwach rolnych, teren akwakultury i obsługi rybactwa, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej, natomiast w profilu dodatkowym teren wielkotowarowej produkcji rolnej, teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren biogazowni, teren usług, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód.

Wyznaczenie strefy otwartej 163SO w obrębie obszarów objętych działaniami ochronnymi dla derkacza *Crex crex*, a także na większości powierzchni obszaru Natura 2000 w graniach gminy, gdzie mogą występować stanowiska chronionych gatunków ptaków, uznaje się za rozwiązanie korzystne i jedyne pod względem ochrony, jakie plan ogólny ma możliwość ustalić, zachowując zgodność z zakresem planu ogólnego określonym w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1130).

W odniesieniu do objęcia strefami wielofunkcyjnymi z zabudową mieszkaniową jednorodzinną fragmentów obszaru Natura 2000, gdzie wyznaczono działania ochronne dla derkacza *Crex crex*, to strefy te zostały wyznaczone w oparciu o istniejącą już zabudowę (84SJ, 343SJ), a więc zabudowa została już dopuszczona na tych terenach, lub stanowią tereny uzupełnienia zabudowy (121SJ i 123SJ) wyznaczone na podstawie rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 2 maja 2024 r. w sprawie sposobu wyznaczania obszaru uzupełnienia zabudowy w planie ogólnym gminy, co oznacza, że tereny te znajdują się wśród zgrupowania minimum 5 innych budynków. Zgodnie z inwentaryzacją przyrodniczą powyższe tereny znajdują się poza zidentyfikowanymi stanowiskami gatunków ptaków będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000, nowa zabudowa w tym terenie będzie uzupełnieniem i kontynuacją już istniejącej zabudowy.

W odniesieniu do objęcia strefami wielofunkcyjnymi z zabudową zagrodową fragmentów obszaru Natura 2000, gdzie wyznaczono działania ochronne dla derkacza *Crex crex*, to strefy te zostały wyznaczone w oparciu o już istniejącą zabudowę (92SZ, 94SZ, 96SZ, 97SZ, 98SZ, 99SZ, 101SZ, 102SZ, 103SZ, 104SZ, 111SZ, 243SZ, 291SZ, 299SZ), a więc zabudowa została dopuszczona na tych terenach przed przystąpieniem do wykonywania projektu planu ogólnego.

W odniesieniu do objęcia strefą zieleni i rekreacji 10SN fragmentu obszaru Natura 2000, gdzie wyznaczono działania ochronne dla derkacza *Crex crex*, to strefa ta została wyznaczona zgodnie z wnioskiem, który wpłynął podczas procedury planistycznej. Obecnie jest to teren niezabudowany, na którym wykopano staw, usuwając przy tym częściowo istniejącą wcześniej roślinność trawiastą. Południową część terenu porastają drzewa. Zgodnie z inwentaryzacją przyrodniczą na terenie tym nie występują zidentyfikowane stanowiska gatunków ptaków będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000. Na etapie sporządzania planu ogólnego nie można stwierdzić ani opisać możliwych negatywnych oddziaływań tego terenu na obszar Natura 2000 bez znajomości rodzaju ani szczegółów technicznych przedsięwzięcia, które będą na tym terenie realizowane.

W odniesieniu do objęcia strefą produkcji rolniczej 70SR fragmentu obszaru Natura 2000, gdzie wyznaczono działania ochronne dla derkacza *Crex crex*, to strefa ta została wyznaczona w sąsiedztwie zabudowy zagrodowej w ramach uzupełnienia istniejących terenów zabudowy. Teren ten obecnie stanowi teren niezabudowany, użytkowany rolniczo. Zgodnie z inwentaryzacją przyrodniczą na terenie tym nie występują zidentyfikowane stanowiska gatunków ptaków będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000. Na etapie sporządzania planu ogólnego, bez znajomości rodzaju ani szczegółów technicznych przedsięwzięć, które będą na tym terenie realizowane, nie można stwierdzić ani opisać możliwych negatywnych oddziaływań strefy 70SR na obszar Natura 2000.

W odniesieniu do objęcia strefami komunikacyjnymi 7SK i 8SK fragmentu obszaru Natura 2000, gdzie wyznaczono działania ochronne dla derkacza *Crex crex*, to strefy te zostały wyznaczone na terenach już istniejącej drogi wojewódzkiej nr 803.

Na etapie sporządzania dokumentu, jakim jest plan ogólny, nie ma podstaw do prognozowania negatywnego wpływu na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000. Realizacja jakiejkolwiek inwestycji w granicach obszaru Natura 2000, czy to w granicach obszarów objętych działaniami

ochronnymi, czy poza nimi, będzie musiała zostać poprzedzona oceną oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000 zgodnie z art. 59 i art. 96 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1112).

Zarówno dla flory, jak i dla fauny największym zagrożeniem jest utrata bądź przekształcanie siedlisk. Projekt planu ogólnego zasadniczo nie skutkuje utratą najcenniejszych siedlisk przyrodniczych bądź stanowisk cennych gatunków flory fauny.

Przez obszar gminy Skórzec przebiega korytarz ekologiczny Lasy Łukowskie (KPnC-3B). Projekt planu ogólnego utrzymuje tereny inwestycyjne w obrębie korytarza ekologicznego zgodnie ze stanem istniejącym i obowiązującymi dokumentami planistycznymi. Przyrost nowych terenów inwestycyjnych (zasięg stref planistycznych, gdzie dopuszcza się tereny budowlane) jest niewielki i dotyczy pojedynczych działek przy istniejącej zabudowie bądź terenów już przeznaczonych pod zabudowę. Nie przewiduje się negatywnych oddziaływań na drożność korytarza ekologicznego Lasy Łukowskie, ponieważ w jego obrębie przeważają tereny objęte w planie ogólnym strefą otwartą nad terenami przeznaczonymi pod zabudowę.

12.3 Wpływ na ekosystemy i różnorodność biologiczną

Różnorodność biologiczną można rozumieć jako stopień zachowania naturalnie występujących gatunków oraz zbiorowisk, a także ras zwierząt i form roślin. Różnorodność biologiczna występuje, zatem na trzech poziomach organizacji przyrody: ekosystemowym, gatunkowym, genetycznym.

Ustalenia planu ogólnego poprzez wskazanie stref planistycznych, w których dopuszczono tereny inwestycyjne, przyczyniają się do zmniejszenia powierzchni biologicznie czynnej. Będą to zazwyczaj zmiany punktowe, związane z posadowieniem obiektów budowlanych, bądź poprowadzeniem nowych ciągów komunikacyjnych. Istotne jest, że tereny inwestycyjne wskazano przede wszystkim w oparciu o istniejącą zabudowę oraz obowiązujące dokumenty planistyczne, gdzie powstanie nowej zabudowy zostało już przesądzone. Dodatkowo uwzględniono wnioski złożone w procedurze planistycznej.

Prognozuje się, iż na nowych terenach inwestycyjnych nastąpi zmiana składu gatunkowego zarówno roślin, jak i zwierząt. Tereny, które były do tej pory niezainwestowane o składzie gatunkowym charakterystycznym dla terenów otwartych i zadrzewionych, zostaną przeznaczone pod zieleń urządzoną (trawniki, krzewy, drzewa ozdobne, rośliny rabatowe, w tym gatunki obcego pochodzenia). Skład gatunkowy zwierząt, również ulegnie zmianie – zwierzęta, które do tej pory wykorzystywały teren do żerowania, migracji, zmienią swoje tereny bytowania. Będzie to oddziaływanie wtórne, długoterminowe i lokalne. Nie przewiduje się jednak, by były to oddziaływania znaczące, ponieważ wyznaczone strefy planistyczne obejmują tereny istniejącej zabudowy wraz z przylegającymi do nich terenami niezainwestowanymi – projekt planu ogólnego dąży do koncentracji zabudowy, a nie do jej rozpraszania. Ustalenia projektowanego dokumentu nie zagrażają występowaniu chronionych gatunków zwierząt oraz cennym siedliskom przyrodniczym, co zostało opisane w rozdziale *12.2 Wpływ na zwierzęta i rośliny*.

12.4 Oddziaływanie na wodę

Wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi

Zasady wprowadzania ścieków do wód i do ziemi określa ustawa Prawo wodne, która mówi o tym, czego wprowadzane do wód bądź do ziemi ścieki nie mogą zawierać oraz czego nie mogą powodować w wodach, do których są wprowadzane. Odpowiednia gospodarka ściekami jest kluczowa dla utrzymania czystości wód powierzchniowych i podziemnych, a także gleby.

Projekt planu ogólnego nie zawiera ustaleń w zakresie zaopatrzenia ludność w wodę, jak również odprowadzania ścieków oraz wód opadowych i roztopowych. Zasady modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji i infrastruktury technicznej stanowią jedno z ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

W obrębie wskazanych w planie ogólnym stref planistycznych dopuszczono tereny inwestycyjne, które obejmują zarówno istniejącą zabudowę jak i tereny wolne od zabudowy, na których planowane jest powstanie

nowych obiektów budowlanych. Powstanie nowej zabudowy, na podstawie ustaleń planu miejscowego zgodnego z ustaleniami planu ogólnego, wiąże się z doprowadzeniem infrastruktury technicznej, tj. sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Przy rozbudowie sieci kanalizacji i zachowaniu szczelności zbiorników na nieczystości ciekłe nie przewiduje się zagrożenia zarówno dla jakości wód podziemnych jak i powierzchniowych.

Brak jest merytorycznych podstaw do prognozowania negatywnych oddziaływań na wody powierzchniowe i podziemne, wynikających z ustaleń planu ogólnego.

12.5 Oddziaływanie na powietrze

Projekt planu ogólnego nie zawiera ustaleń w zakresie zaopatrzenia w ciepło jak również zaopatrzenia w energię elektryczną. Zasady modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji i infrastruktury technicznej stanowią jedno z ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

W obrębie wskazanych w planie ogólnym stref planistycznych dopuszczono tereny inwestycyjne, które obejmują zarówno istniejącą zabudowę jak i tereny wolne od zabudowy, na których planowane jest powstanie nowych obiektów budowlanych. Powstanie nowej zabudowy, na podstawie ustaleń planu miejscowego zgodnego z ustaleniami planu ogólnego, wiąże się ze wzrostem zapotrzebowania na energię i ciepło.

Obszar gminy jest praktycznie niezgazyfikowany (z sieci gazowej korzysta zaledwie 2,2% ogółu mieszkańców), brak też scentralizowanego systemu ciepłowniczego. Planowane zwiększenie terenów zabudowy, ogrzewanych w znacznej mierze z indywidualnych źródeł ciepła, wpłynie na zwiększenie emisji gazów i pyłów do powietrza. Będzie to oddziaływanie bezpośrednie, o charakterze sezonowym, zależnym od warunków atmosferycznych, lokalne. Wpływ na ilość wprowadzanych zanieczyszczeń do powietrza ma również zastosowana technologia.

Z punktu ochrony powietrza atmosferycznego ocenia się za korzystne dopuszczenie terenów związanych z odnawialnymi źródłami energii w profilach funkcjonalnych stref planistycznych: SU (teren elektrowni słonecznej), SR (teren elektrowni słonecznej, teren biogazowni, teren elektrowni wodnej, teren elektrowni geotermalnej), SO (teren elektrowni słonecznej, teren elektrowni geotermalnej w strefach 1SO-84SO) oraz SZ (teren biogazowni). Odnawialne źródła energii przyczyniają się do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń ze źródeł konwencjonalnych.

12.6 Oddziaływanie na powierzchnię ziemi

Przekształcenia związane z budową nowych obiektów

W obrębie wskazanych w planie ogólnym stref planistycznych dopuszczono tereny inwestycyjne, które obejmują zarówno istniejącą zabudowę, jak i tereny wolne od zabudowy, na których planowane jest powstanie nowych obiektów budowlanych. Powstanie nowej zabudowy, na podstawie ustaleń planu miejscowego zgodnego z ustaleniami planu ogólnego, wiąże się z przekształceniem powierzchniowej warstwy ziemi poprzez wykonywanie wykopów pod fundamenty nowych budynków. Zasięg oddziaływania jest nieznaczny (ogranicza się do działki budowlanej), o charakterze bezpośrednim, długoterminowym i stałym. Przy posadowieniu obiektów budowlanych występują również krótkoterminowe i chwilowe oddziaływania, związane z etapem prowadzenia robót budowlanych (czasowe deformacje terenu, wykopy itp.). W trakcie prowadzenia robót budowlanych może również dojść do zanieczyszczenia gleby poprzez niewłaściwe zabezpieczenie przy składowaniu materiałów budowalnych i odpadów budowlanych.

Eksploatacja kopalin

Obecnie na terenie gminy Skórzec eksploatowanych jest dziesięć złóż kruszyw naturalnych: Czerniejew (piasek), Dąbrówka Stany II (piasek), Dąbrówka Stany III (piasek), Dąbrówka Stany IV (piasek), Gołąbek (piasek), Gołąbek I (piasek), Gołąbek II (piasek), Teodorów (piasek), Teodorów I (piasek), Żebrak (piasek).

Projekt planu ogólnego ustala na terenie gminy Skórzec 16 stref górnictwa o łącznej powierzchni 64,8064 ha. Strefą zostały objęte udokumentowane złoża kopalin, tereny górnicze oraz obszary górnicze. Do strefy włączono również działki zgodnie z wnioskami złożonymi w trakcie procedury planistycznej.

Eksploatacja złóż metodą odkrywkową wiąże się z przekształceniem naturalnego ukształtowania

terenu i struktury gruntu. Znaczna część gleb ulega całkowitej degradacji w wyniku eksploatacji złoża oraz składowania nadkładu. Po zakończonej eksploatacji tereny eksploatacji zostaną zrekultywowane w oparciu o ustalony w decyzjach administracyjnych kierunek i warunki przeprowadzania rekultywacji.

Opisane wyżej oddziaływania są niezależne od ustaleń planu ogólnego.

12.7 Oddziaływanie na krajobraz

Projekt planu ogólnego nie zawiera ustaleń w zakresie ochrony i kształtowania krajobrazu. Zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu oraz zasady kształtowania krajobrazu stanowią ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

W obrębie wskazanych w planie ogólnym stref planistycznych dopuszczono tereny inwestycyjne, które obejmują zarówno istniejącą zabudowę, jak i tereny wolne od zabudowy, na których planowane jest powstanie nowych obiektów budowlanych. Strefy planistyczne wyznaczono w oparciu o istniejące tereny zabudowane, obowiązujące dokumenty planistyczne, wnioski interesariuszy, analizę uwarunkowań przyrodniczych gminy, w tym m.in. występowanie obiektowych i obszarowych form ochrony przyrody, przebieg korytarzy ekologicznych, znajdujące się na terenie gminy grunty rolne i leśne, a także w oparciu o rekomendacje i wnioski zawarte w Audycie krajobrazowym województwa mazowieckiego.

Nie przewiduje się istotnych negatywnych oddziaływań na krajobraz wynikających z ustaleń projektu planu ogólnego. Wyznaczone w projekcie planu ogólnego strefy planistyczne krystalizują układ przestrzenny gminy, zapobiegając niekontrolowanemu rozlewowi zabudowy na tereny charakteryzujące się wysokim walorami krajobrazowymi, przyrodniczymi oraz kulturowymi.

W wyniku powstania nowej zabudowy, na podstawie ustaleń planu miejscowego zgodnego z ustaleniami planu ogólnego, w obszarach zabudowanych i ich sąsiedztwie krajobraz będzie ulegał stopniowemu przekształcaniu. Istotne jest ustalenie w strefach planistycznych (poza strefami SO, SK) minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej, którego zachowanie pozwoli na estetyczne kształtowanie krajobrazu.

12.8 Odziaływanie na klimat

Do czynników kształtujących klimat zaliczamy: promieniowanie słoneczne, usłonecznienie, zachmurzenia, opady, temperaturę, wilgotność względną oraz prędkość wiatru, wtórnie na klimat wpływają również zagospodarowanie terenu i zanieczyszczenia powietrza.

W obrębie wskazanych w planie ogólnym stref planistycznych dopuszczono tereny inwestycyjne, które obejmują zarówno istniejącą zabudowę, jak i tereny wolne od zabudowy, na których planowane jest powstanie nowych obiektów budowlanych. W wyniku powstania nowych obiektów budowlanych, na podstawie ustaleń planu miejscowego zgodnego z ustaleniami planu ogólnego, w stosunku do stanu istniejącego przewiduje się lokalne, pośrednie oddziaływanie na mikroklimat. Może nastąpić niewielkie podwyższenie temperatury powietrza na skutek emisji ciepła antropogenicznego, pochodzącego ze spalania paliw i przyrostu powierzchni sztucznych, powodujących podwyższenie temperatury radiacyjnej podłoża. Zauważalne może być również zmniejszenie prędkości wiatru na skutek spadku udziału terenów otwartych. Ewentualne oddziaływania tego typu będą miały charakter lokalny i stały.

Adaptacja do zmian klimatu

Zgodnie z ratyfikowaną przez Polskę Ramową Konwencją Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu należy dążyć do wprowadzania działań prowadzących do zapobiegania niebezpiecznej antropogenicznej ingerencji w system klimatyczny. Istotna jest również adaptacja do zmian klimatu.

W odniesieniu do łagodzenia zmian klimatu, w zakresie możliwości dokumentu jakim jest plan ogólny, istotne jest zapewnienie możliwości wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych – w profilach funkcjonalnych stref planistycznych SU, SR, SZ oraz części stref SO dopuszczono tereny związane z odnawialnymi źródłami energii.

12.9 Odziaływanie na zasoby naturalne

Złoża

Racjonalną gospodarkę złożami kopalin jako jednym ze składników zasobów środowiska w rozumieniu ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska zapewnia uwzględnianie obszarów ich występowania oraz obecnych i przyszłych potrzeb ich eksploatacji w planie ogólnym gminy oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (art. 72 ust. 1 pkt 2).

Projekt planu ogólnego ustala na terenie gminy Skórzec 16 stref górnictwa o łącznej powierzchni 64,8064 ha. Strefą zostały objęte udokumentowane złoża kopalin, tereny górnicze oraz obszary górnicze. Do strefy włączono również działki zgodnie z wnioskami złożonymi w trakcie procedury planistycznej.

Ustalenie w planie ogólnym stref górnictwa (SG) zapewnia możliwość eksploatacji udokumentowanych złóż, natomiast nie wpływa na zmianę zagospodarowania i użytkowania terenu, ani nie warunkuje czy eksploatacja nieeksploatowanych bądź nieudokumentowanych złóż będzie miała miejsce w przyszłości.

Gleby klas chronionych

W projekcie planu ogólnego wyznaczone strefy planistyczne, w obrębie których dopuszczone są tereny inwestycyjne, po części swoim zasięgiem obejmują gleby klasy III.

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych ochronie przed zmianą przeznaczenia podlegają grunty stanowiące użytki rolne klas I-III. Gleby wyższych klas bonitacyjnych, chronione na mocy ww. ustawy wymagają uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia na cele nierolnicze. Przeznaczenie gruntów rolnych na cele nierolnicze, wymagającego ww. zgody, dokonuje się w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, sporządzonym w trybie określonym w przepisach o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

12.10 Oddziaływanie na zabytki i dobra materialne

Projekt planu ogólnego nie zawiera ustaleń w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, w tym krajobrazów kulturowych, oraz dóbr kultury współczesnej stanowią jedno z ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Wskazane w projekcie planu ogólnego strefy planistyczne wyznaczono z uwzględnieniem występujących na terenie gminy obszarów i obiektów zabytkowych, a także stanowisk archeologicznych.

Ocenia się, że projekt planu ogólnego sporządzono z myślą o zapewnieniu ochrony dziedzictwa kulturowego, a przyjęte rozwiązania są korzystne i jedyne pod względem ochrony, jakie plan ogólny ma możliwość ustalić zachowując zgodność z zakresem planu ogólnego określonym w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1130).

Oceniając dobro materialne, jako wszystkie środki, które mogą być wykorzystane, bezpośrednio lub pośrednio, do zaspokojenia potrzeb ludzkich, stwierdzić należy jednoznacznie, że ustalenia projektu planu ogólnego służą ogólnemu rozwojowi gminy, a więc wzbogaceniu dóbr materialnych przy racjonalnym wykorzystaniu już istniejących elementów zagospodarowania.

12.11 Oddziaływanie na obszary Natura 2000 i inne obszary chronione na mocy ustawy o ochronie przyrody

Na obszarze gminy Skórzec występują obiekty i obszary cenne przyrodniczo, podlegające ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody – obszar Natura 2000, obszar chronionego krajobrazu, otulina rezerwatu przyrody, pomniki przyrody.

Ze względu na kierunkowy i ogólny charakter projektu planu ogólnego i brak wskazania konkretnych zamierzeń inwestycyjnych, nie przewiduje się negatywnego oddziaływania na obszary oraz obiekty chronione na mocy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, w tym na obszary Natura 2000. Co więcej, realizacja jakichkolwiek działań w granicach obszarów chronionych wymaga uwzględnienia zakazów

określonych w przepisach odrębnych, jak również uzgodnienia z właściwym organem.

Wskazane w projekcie planu ogólnego strefy planistyczne wyznaczono w oparciu o istniejące tereny zabudowane, obowiązujące dokumenty planistyczne, wnioski interesariuszy, analizę uwarunkowań przyrodniczych gminy, w tym m.in. występowanie obiektowych i obszarowych form ochrony przyrody.

Analiza wyznaczonych stref planistycznych względem lokalizacji form ochrony przyrody wykazała:

- Uwzględnienie strefy obowiązywania zakazu zabudowy w granicach **Siedlecko-Węgrowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu** poprzez wyznaczenie na tych terenach strefy otwartej (SO). Pojedynczy przypadek wkraczania strefy, w ramach której dopuszcza się tereny inwestycyjne (2SK), wynika z realizacji celu publicznego, jakim jest budowa autostrady A2.
- Wyznaczenie strefy otwartej w obrębie obszarów objętych działaniami ochronnymi dla derkacza *Crex crex*, a także na większości powierzchni **obszaru Natura 2000 Dolina Kostrzynia PLB140009** w granicach gminy, gdzie mogą występować stanowiska chronionych gatunków ptaków. W odniesieniu do objęcia strefami wielofunkcyjnymi z zabudową mieszkaniową jednorodzinną, strefami wielofunkcyjnymi z zabudową zagrodową, strefą produkcji rolniczej oraz strefami komunikacyjnymi fragmentów obszaru Natura 2000, gdzie wyznaczono działania ochronne dla derkacza *Crex crex*, to strefy zostały wyznaczone w oparciu o już istniejącą zabudowę lub stanowią uzupełnienie i kontynuację już istniejącej zabudowy. W odniesieniu do objęcia strefą zieleni i rekreacji fragmentu obszaru Natura 2000, gdzie wyznaczono działania ochronne dla derkacza *Crex crex*, to strefa ta wyznaczona została zgodnie z wnioskiem, który wpłynął podczas procedury planistycznej. Na etapie sporządzania planu ogólnego nie można stwierdzić ani opisać możliwych negatywnych oddziaływań tych stref na obszar Natura 2000 bez znajomości rodzaju ani szczegółów technicznych przedsięwzięć, które będą na tych terenach realizowane. Realizacja jakiejkolwiek inwestycji w granicach obszaru Natura 2000, czy to w granicach obszarów objętych działaniami ochronnymi, czy poza nimi, będzie musiała zostać poprzedzona oceną oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000 zgodnie z art. 59 i art. 96 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1112).
- Wyznaczenie stref otwartych w granicach otuliny **rezerwatu przyrody Stawy Broszkowskie**. Pojedynczy przypadek wkraczania strefy, w ramach której dopuszcza się tereny inwestycyjne (1SK), wynika z realizacji celu publicznego, jakim jest budowa autostrady A2.
- W przypadku pomników przyrody, w których pobliżu istnieje możliwość rozwoju zabudowy, należy zakładać, że wszelkie prace i rozwiązania będą prowadzone zgodnie z odpowiednimi przepisami, tj. art. 45 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, a ponadto stosuje się zapisy Rozporządzenia Nr 10 Wojewody Mazowieckiego z dnia 2 marca 2009 r. w sprawie pomników przyrody położonych na terenie powiatu siedleckiego (Dz. U. Woj. Maz. z 2009 r. Nr 36, poz. 864).

Ocenia się, że projekt planu ogólnego sporządzono z myślą o zapewnieniu ochrony obiektów i obszarów cennych przyrodniczo, podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, a przyjęte rozwiązania są korzystne i jedyne pod względem ochrony, jakie plan ogólny ma możliwość ustalić, zachowując zgodność z zakresem planu ogólnego określonym w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1130).

13 Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu

Analiza ustaleń projektu planu ogólnego przeprowadzona w rozdziale *12 Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe, chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmioty obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko* wykazała, że projekt planu ogólnego sporządzono z myślą o zapewnieniu ochrony zasobów naturalnych, obszarów i obiektów cennych przyrodniczo, walorów krajobrazowych, zabytków i dóbr materialnych oraz bezpieczeństwa ludzi.

Rozwiązania przyjęte w projekcie planu ogólnego są korzystne i jedyne pod względem ochrony środowiska, jakie plan ogólny ma możliwość ustalić, zachowując zgodność z zakresem planu ogólnego określonym w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1130).

Za istotne dla ochrony środowiska uznaje się następujące rozwiązania projektu planu ogólnego:

- Objęcie strefami górnictwa udokumentowanych złóż kopalin, terenów górniczych oraz obszarów górniczych, a także działek zgodnie z wnioskami złożonymi w trakcie procedury planistycznej.
- Uwzględnienie strefy obowiązywania zakazu zabudowy w granicach Siedlecko-Węgrowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu poprzez wyznaczenie na tych terenach strefy otwartej (SO). Pojedynczy przypadek wkraczania strefy, w ramach której dopuszcza się tereny inwestycyjne, wynika z realizacji celu publicznego, jakim jest budowa autostrady A2.
- Wyznaczenie strefy otwartej na przeważającej powierzchni obszarów objętych działaniami ochronnymi dla derkacza *Crex crex*, a także na większości powierzchni obszaru Natura 2000 Dolina Kostrzynia PLB140009 w graniach gminy, gdzie mogą występować stanowiska chronionych gatunków ptaków. W odniesieniu do objęcia strefami wielofunkcyjnymi z zabudową mieszkaniową jednorodzinną, strefami wielofunkcyjnymi z zabudową zagrodową, strefą produkcji rolniczej oraz strefami komunikacyjnymi fragmentów obszaru Natura 2000, gdzie wyznaczono działania ochronne dla derkacza *Crex crex*, to strefy zostały wyznaczone w oparciu o już istniejącą zabudowę lub stanowią uzupełnienie i kontynuację już istniejącej zabudowy. W odniesieniu do objęcia strefą zieleni i rekreacji fragmentu obszaru Natura 2000, gdzie wyznaczono działania ochronne dla derkacza *Crex crex*, to strefa ta wyznaczona została zgodnie z wnioskiem, który wpłynął podczas procedury planistycznej. Na etapie sporządzania planu ogólnego nie można stwierdzić ani opisać możliwych negatywnych oddziaływań tych stref na obszar Natura 2000 bez znajomości rodzaju ani szczegółów technicznych przedsięwzięć, które będą na tych terenach realizowane. Realizacja jakiejkolwiek inwestycji w granicach obszaru Natura 2000, czy to w granicach obszarów objętych działaniami ochronnymi, czy poza nimi, będzie musiała zostać poprzedzona oceną oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000 zgodnie z art. 59 i art. 96 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1112).
- Wyznaczenie stref otwartych w granicach otuliny rezerwatu przyrody Stawy Broszkowskie. Pojedynczy przypadek wkraczania strefy, w ramach której dopuszcza się tereny inwestycyjne, wynika z realizacji celu publicznego, jakim jest budowa autostrady A2.
- Określenie minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej.

13.1 Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na cele i przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru

Analiza wpływu ustaleń planu ogólnego na obszary Natura 2000 zawarta w rozdziale *12.2 Wpływ na zwierzęta i rośliny* oraz *12.11 Oddziaływanie na obszary Natura 2000* i inne obszary chronione na mocy ustawy o ochronie przyrody wykazała, że wyznaczając strefy planistyczne w projekcie planu ogólnego wzięto pod uwagę lokalizację działań ochronnych wyznaczonych na obszarze Natura 2000 Dolina Kostrzynia PLB140009 w graniach gminy Skórzec.

Oceniono, że projekt planu ogólnego sporządzono z myślą o zapewnieniu ochrony obszaru Natura 2000, a przyjęte rozwiązania są korzystne i jedyne pod względem ochrony, jakie plan ogólny ma możliwość ustalić, zachowując zgodność z zakresem planu ogólnego określonym w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1130).

Niemniej realizacja jakiejkolwiek inwestycji w granicach obszaru Natura 2000 musi być poprzedzona oceną oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000 zgodnie z art. 59 i art. 96 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1112).

14 Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru

Podstawowe problemy z zakresu planowania przestrzennego i ochrony środowiska zostały w projekcie planu ogólnego rozwiązane w sposób prawidłowy. Strefy planistyczne oraz gminne standardy urbanistyczne określone w planie ogólnym wynikają z uwarunkowań rozwoju przestrzennego gminy, w tym uwarunkowań środowiskowych gminy i jej zasobów, oraz uwzględnienia wniosków interesariuszy. Projekt planu ogólnego uwzględnia wariant najkorzystniejszy pod względem społecznym, ekonomicznym oraz ekologicznym.

15 Załączniki

Załącznik 1 – Prognoza oddziaływania na środowisko do planu ogólnego gminy Skórzec. Strefy planistyczne a obszar Natura 2000 Dolina Kostrzynia. Rysunek w skali 1:10 000.

16 Akty prawne uwzględnione w opracowaniu

- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1112 ze zm.);
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 647);
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1478 ze zm.);
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1130 ze zm.);
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1290 ze zm.);
- Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1087 ze zm.);
- Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 530 ze zm.);
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 1587 ze zm.);
- Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 82);
- Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1292 ze zm.);
- Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 757 ze zm.);
- Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 399 ze zm.);
- Ustawa z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (tekst jedn.: Dz.U. z 2024 r., poz. 576 ze zm.);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie opracowań ekofizjograficznych (Dz.U. z 2002 r. Nr 155, poz. 1298);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi (Dz.U. z 2016 r., poz. 1395);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (t.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 845);
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. z 2019 r., poz. 2448);

- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t.j. Dz.U. z 2014 r., poz. 112);
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (t.j. Dz.U. z 2022 r., poz. 1225),
- Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz.U. z 2023 r., poz. 2758);
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie pod cmentarze (Dz.U. z 1959 r. Nr 52, poz. 315);
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 7 marca 2008 r. w sprawie wymagań, jakie muszą spełniać cmentarze, groby i inne miejsca pochówku zwłok i szczątków (Dz.U. z 2008 r. Nr 48, poz. 284);
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa;
- Dyrektywa Rady 92/43/EWG z 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory.

17 Materiały źródłowe

Opracowanie wykonano m.in. na podstawie następujących materiałów:

1. Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Skórzec – tekst ujednolicony, 2022
2. Program ochrony środowiska dla Gminy Skórzec na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025;
3. Strategia Rozwoju Gminy Skórze na lata 2023-2032 – projekt,
4. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego 2030;
5. Geografia regionalna Polski, Kondracki J., PWN, Warszawa 2009;
6. Standardowe formularze danych dla obszarów specjalnej ochrony (OSO), dla obszarów spełniających kryteria obszarów o znaczeniu wspólnotowym (OZW) oraz dla specjalnych obszarów ochrony (SOO);
7. Geografia regionalna Polski, Kondracki J., PWN, Warszawa 2009;
8. Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, 2022;
9. Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Siedlce na lata 2015-2025 - elaborat;
10. Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Siedlce na lata 2015-2025 - Program ochrony przyrody;
11. Kleczkowski A.: Osuwiska i zjawiska pokrewne, Wyd. Geologiczne 1995;
12. Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2023 r., PIG-PIB, 2024
13. Monitoring środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska:
    - Monitoring wód podziemnych za rok 2022;
    - Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim. Raport wojewódzki za rok 2023
    - Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2016-2021 na podstawie monitoringu – tabela.

Materiały kartograficzne oraz warstwy tematyczne GIS (shp):

1. Szczegółowa Mapa Geologiczna Polski. Skala 1: 50 000. Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa; Arkusze z objaśnieniami: 528, 563, 564;

2. Mapa Hydrogeologiczna Polski. Skala 1: 50 000. Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa; Arkusze z objaśnieniami: 528, 563, 564;
3. Mapa Geośrodowiskowa Polski (II). Skala 1: 50 000. Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa; Arkusze z objaśnieniami528, 563, 564;
4. ISOK – Mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego;
5. Warstwy tematyczne Nadleśnictwa Siedlce – lasy stanowiące własność Skarbu Państwa, lasy ochronne, typy siedliskowe lasów;
6. Warstwy tematyczne IBS PAN w Białowieży – sieć korytarzy ekologicznych łączących obszary Natura 2000 wg koncepcji Jędrzejewskiego;
7. Warstwy tematyczne CBDG:
    - Hydrogeologia – Główne Zbiorniki Wód Podziemnych,
    - Hydrogeologia – Jednolite Części Wód Podziemnych,
    - Hydrogeologia – Jednolite Części Wód Powierzchniowych,
    - MIDAS – obszary górnicze,
    - MIDAS – tereny górnicze,
    - MIDAS – złoża kopalin,
    - Środowisko – regiony fizyczno-geograficzne Polski (J. Solon i inni, 2018).

Witryny internetowe:

1. https://skorzec.e-mapa.net/ System Informacji Przestrzennej Urzędu Gminy w Skórcu;
2. http:// gios.gov.pl Główny Inspektorat Ochrony Środowiska – publikacje dot. wyników monitoringu środowiska
3. https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/ Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska – rejestr form ochrony przyrody;
4. https://bdl.stat.gov.pl/bdl/ Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego;
5. http://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web
6. https://wody.isok.gov.pl/
7. http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/
8. http://www.bdl.lasy.gov.pl/portal/mapy
9. http://geoportal.gov.pl/

18 Oświadczenie autora prognozy

Warszawa, dnia 2 grudnia 2025 r.

O Ś W I A D C Z E N I E A U T O R A P R O G N O Z Y

Zgodnie z art. 74a ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jedn.: Dz.U. z 2024 r., poz. 1112 ze zm.)

o ś w i a d c z a m

że jako autorka *Prognozy oddziaływania na środowisko do planu ogólnego gminy Skórzec* spełniam warunki określone przez wyżej przywołany artykuł, tj.:

- ukończyłam, w rozumieniu przepisów o szkolnictwie wyższym, co najmniej studia pierwszego stopnia lub studia drugiego stopnia, lub jednolite studia magisterskie na kierunkach związanych z kształceniem w obszarze nauk przyrodniczych z dziedzin nauk biologicznych oraz nauk o Ziemi;
- posiadam co najmniej 3-letnie doświadczenie w pracach w zespołach autorów przygotowujących prognozy oddziaływania na środowisko;
- byłam co najmniej pięciokrotnie członkiem zespołów autorów przygotowujących prognozy oddziaływania na środowisko.

Jestem świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Izabela Bielowska